ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ 2005

Ձարգացումը
Վերահսկողությունը
Կարգավորումը

2006

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան 3

Բանկային համակարգի վերահսկողությունը և կարգավորումը 6

Բանկային համակարգի կարգավորման դաշտի փոփոխությունները 14

Վերահսկողությունը 2005 թվականին 19

Կադրերի վերապատրաստումը և համագործակցությունը այլ երկրների վերահսկողների հետ 21

ՀՀ բանկային համակարգը 2005 թվականին 23

Ընդհանուր դրույթներ 23

Բանկային համակարգի կապիտալը 25

Բանկային համակարգի պարտավորությունները 27

Բանկային համակարգի ակտիվները 31

Բանկային համակարգի ֆինանսական արդյունքները 37

Վճարահաշվարկային համակարգ 40

Բանկային համակարգի ֆինանսական ռիսկերը 42

ՀՀ ֆինանսական շուկայի այլ մասնակիցները 2005 թվականին 47

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունները 47

ՀՀ ապահովագրական շուկան 49

ՀՀ արժեթղթերի շուկան 51

ՀՀ տարածքում գործող փոխանակման կետերը և գրավատները 53

Վերահսկողության զարգացման հեռանկարները 54

Հավելվածներ 61

ՆԱԽԱԲԱՆ

2005 թվականին մակրոտնտեսական միջավայրում դարձյալ շարունակվել են վերջին տարիներին ձևավորված կայուն զարգացման միտումները, որոնք բարենպաստ ազդեցություն են ունեցել նաև բանկային համակարգի զարգացումների վրա:

Հաշվետու տարում արձանագրվել է բանկային համակարգի ֆինանսական միջնորդության մակարդակի բարձրացում, որին նպաստել են նաև նախորդող մի քանի տարիներին այդ ուղղությամբ իրականացված միջոցառումները: Այդ ձեռնարկումների շնորհիվ մի կողմից ապահովվել է ֆինանսական միջոցների ներհոսք բանկային համակարգ, մյուս կողմից՝ վարկավորման մի շարք կայացած մեխանիզմների և տնտեսական ակտիվության շնորհիվ էականորեն ավելացել են վարկերի ծավալները: Բանկային համակարգը, գործելով մրցակցային միջավայրում, հաշվետու տարում ներգրավել է հաճախորդների ավելի լայն շրջանակներ: Վերջին տարիներին ֆինանսական միջնորդության մակարդակի աճը վկայում է, որ տնտեսության կայուն զարգացման պայմաններում բանկային համակարգը ընդարձակման ու խոշորացման բավականաչափ ներուժ ունի:

Անվանական ՀՆԱ-ի 17.5% աճի համեմատ բանկային համակարգի ակտիվների 21.2% և տնտեսությանը տրամադրված վարկերի 39.1% առաջանցիկ աճի տեմպերի պարագայում 0.6 տոկոսային կետով աճել է բանկային համակարգի ակտիվներ/ՀՆԱ հարաբերակցությունը, 1.3 տոկոսային կետով՝ բանկային համակարգի վարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցությունը և կազմել են համապատասխանաբար 19.8% և 8.3%: Այդուհանդերձ, ֆինանսական միջնորդության մակարդակը Հայաստանի Հանրապետությունում դեռևս խիստ ցածր է[1]:

Որպես ֆինանսական միջնորդության մակարդակի բնութագրիչ՝ տոկոսադրույքների սպրեդի համեմատաբար բարձր մակարդակը վկայում է ՀՀ ֆինանսական համակարգում անբավարար ֆինանսական միջնորդության աստիճանի մասին: 2005 թվականին տոկոսադրույքների սպրեդը շարունակել է մնալ բավականին բարձր՝ տատանվելով 13-16%-ի միջակայքում: Մերձբալթյան և Կենտրոնական Եվրոպայի երկրների 5 տոկոսային կետ կազմող սպրեդի նկատմամբ ՀՀ բանկերի տոկոսադրույքների սպրեդը մնում է բավականին բարձր:

Սպրեդի բարձր մակարդակը հիմնականում վարկերի բարձր պահանջարկի պայմաններում դրանց սահմանափակ առաջարկի առկայության արդյունք է: Ներկայումս հետզհետե ավելանում է երկարաժամկետ վարկերի պահանջարկը, մինչդեռ տնտեսությունում նկատվում է «երկար» խնայողությունների բացակայություն, ինչի հետևանքով ֆինանսական միջոցների ներգրավման-տեղաբաշխման անհամապատասխանությունից առաջանում է այլ ռիսկերից

[1] *Մի շարք եվրոպական երկրներում և նախկին խորհրդային տարածքի որոշ հանրապետություններում բանկային համակարգի ակտիվներ/ՀՆԱ հարաբերակցությունը կազմում է 50% և ավելի:*

(իրացվելիության, տոկոսադրույքների) ակնկալվող կորուստների լրացուցիչ փոխհատուցման խնդիր: Այս առումով Կենտրոնական բանկը 2006 թվականին կստանձնի նաև ֆինանսական շուկայի այլ մասնակիցների (ապահովագրության շուկա, արժեթղթերի շուկա) վերահսկողությունը և կձեռնարկի դրանց զարգացմանն ուղղված մի շարք քայլեր, քանզի տնտեսությունում «երկար փողերի» ձևավորման կարևորագույն նախադրյալ է հզոր ապահովագրական և արժեթղթերի շուկաների առկայությունը:

Իրականացնելով բանկային համակարգի կայուն զարգացման և ռիսկերի նվազեցման քաղաքականություն՝ ԿԲ-ն 2005 թվականին հիմնականում կարևորել է բանկերում կորպորատիվ կառավարման հիմնարար սկզբունքների ներդրումը: Այս առումով և՛ օրենսդրական փոփոխությունները, և՛ վերահսկողությունը հիմնականում վերոնշյալ քաղաքականության իրականացման նպատակ են հետապնդել: Այսպես, 2005 թվականին ընդունվել է ««Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը, որով սահմանվել են բանկերի կառավարման մարմինների՝ մասնավորապես բանկի մասնակիցների ընդհանուր ժողովի, խորհրդի, գործադիր մարմնի և գլխավոր հաշվապահի իրավական կարգավիճակը, ձևավորման և գործունեության կազմակերպման չափանիշները, կորպորատիվ կառավարման այլ դրույթներ:

Միաժամանակ, 2005 թվականին բանկերում իրականացված նպատակային ստուգումները հիմնականում ուղղվել են ԿԲ առջև դրված կարևորագույն խնդիրներից մեկի, այն է՝ բանկերում կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներդրմամբ ներքին հսկողության համակարգերի թերությունների բացահայտմանը: Իրականացված նպատակային ստուգումները մեծամասամբ կատարվել են «բանկերում ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմանների կատարման, բանկի ռիսկերի կառավարման համակարգի» ուսումնասիրության նպատակով:

Բանկերի և ԿԲ կողմից վարվող հետևողական քաղաքականությունների արդյունքում ՀՀ բանկային համակարգում առկա ռիսկերը ներկայումս գտնվում են կառավարելի շրջանակներում:

2005 թվականին բանկային համակարգում տեղի են ունեցել մի շարք դրական զարգացումներ, որոնցից հատկանշական են եղել.

- բանկային համակարգի ակտիվների և պարտավորությունների արժութային կառուցվածքի էական փոփոխությունները. դրամային ակտիվներն ու պարտավորություններն ավելացել են համապատասխանաբար 49%-ով և 44%-ով, իսկ արտարժութային ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ 4%-ով և 5%-ով, որի արդյունքում բավականին մեծացել են դրամային ակտիվների և պարտավորությունների տեսակարար կշիռները:
- ավանդների արժութային կառուցվածքի էական փոփոխությունը. ավանդների աճն ամբողջությամբ ապահովվել է դրամային ավանդների աճի հաշվին, որի արդյունքում զգալիորեն մեծացել է դրամային ավանդների տեսակարար կշիռը:

- բանկային համակարգի կանոնադրական հիմնադրամի աննախադեպ աճը (աճել են 50%-ով),
- վարկավորման ծավալների կտրուկ աճը (աճել են 39%-ով), ինչի արդյունքում ընդհանուր ակտիվների կազմում տնտեսության վարկերի տեսակարար կշիռն ավելացել է 5.4 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 41.8%:

Վարկերի քանակը տարվա ընթացքում ավելացել է 35%-ով և տարեվերջին կազմել 222.4 հազար հատ: Վարկերի ծավալային և քանակական աճի պարագայում վարկային ներդրումների որակի վատացում չի արձանագրվել: Հատկանշական է, որ պահպանվել են տնտեսության ճյուղերի վարկավորման՝ նախորդ տարի դրսևորված սեզոնայնությունները: 2005 թվականին բանկային համակարգի վարկավորման աճը, ինչպես և վերջին տարիներին, հիմնականում տեղի է ունեցել սպառողական (ներառյալ հիփոթեքային վարկերը) և առևտրային վարկերի հաշվին: Սպառողական վարկերի 22.6 մլրդ դրամ աճին նպաստել է նաև բնակչության զուտ տնօրինվող եկամտի աճը (2005 թվականին մասնավոր հատվածի տնօրինվող եկամուտներն աճել են 16%-ով):

2005 թվականին անվանական ՀՆԱ աճին հիմնականում նպաստել են արդյունաբերության, շինարարության ճյուղերը և ծառայությունների ոլորտը: Չնայած շինարարության աճը հիմնականում ապահովվել է ոչ թե բանկային համակարգի վարկավորման, այլ մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորված շինարարության ծավալների աճի հաշվին, այնուամենայնիվ շինարարության ոլորտում թողարկման անվանական աճը կազմել է 59%, որին զուգահեռ, բանկային համակարգի կողմից ճյուղի վարկավորումն ավելացել է 49%-ով: Ծառայությունների ոլորտում տարվա ընթացքում արձանագրվել է 34% աճ, որին զուգահեռ, բանկային համակարգի կողմից այս ոլորտի վարկավորումն ավելացել է 65%-ով:

Արդյունաբերության ճյուղի վարկերը 2005 թվականին ավելացել են 10%-ով, իսկ ճյուղի թողարկման անվանական աճը կազմել է 22%: Նախորդ տարիների համեմատ թողարկման անվանական բարձր աճ է արձանագրվել մշակող արդյունաբերության ճյուղում՝ 26% աճ:

Վարկային ներդրումների արագատեմպ աճին զուգընթաց, նույնիսկ փոքր-ինչ լավացել է բանկային համակարգի ակտիվների որակը, ինչից կարելի է դատողություններ անել նաև բանկային վերահսկողության արդյունքների մասին: Չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռը տարեվերջին կազմել է ընդհանուրի ընդամենը 1.6%-ը, որի մեծ մասը հսկվող դասի ակտիվներն են: Որպես հետևանք՝ տարվա ընթացքում զուտ մասհանումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ակտիվներում կազմել է ընդամենը 0.3%՝ վկայելով վարկային ռիսկի ցածր մակարդակի մասին:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Բանկային վերահսկողություն իրականացնող և վերահսկողական գործընթացին աջակցող ստորաբաժանումների գործառույթները

Կենտրոնական բանկն իր լիազորությունների սահմաններում ապահովում է բանկային համակարգի կայունության, իրացվելիության, վճարունակության և բնականոն գործունեության անհրաժեշտ պայմաններ, պաշտպանում է վարկատուների և ավանդատուների շահերը: Այս խնդիրների իրականացման շրջանակներում, բանկային վերահսկողության համար Կենտրոնական բանկի պատասխանատու և վերահսկողական գործընթացին աջակցող ստորաբաժանումներ են հանդիսանում Բանկային վերահսկողության, Բանկային մեթոդաբանության և վերլուծությունների, Վիճակագրության և Իրավաբանական վարչությունները:

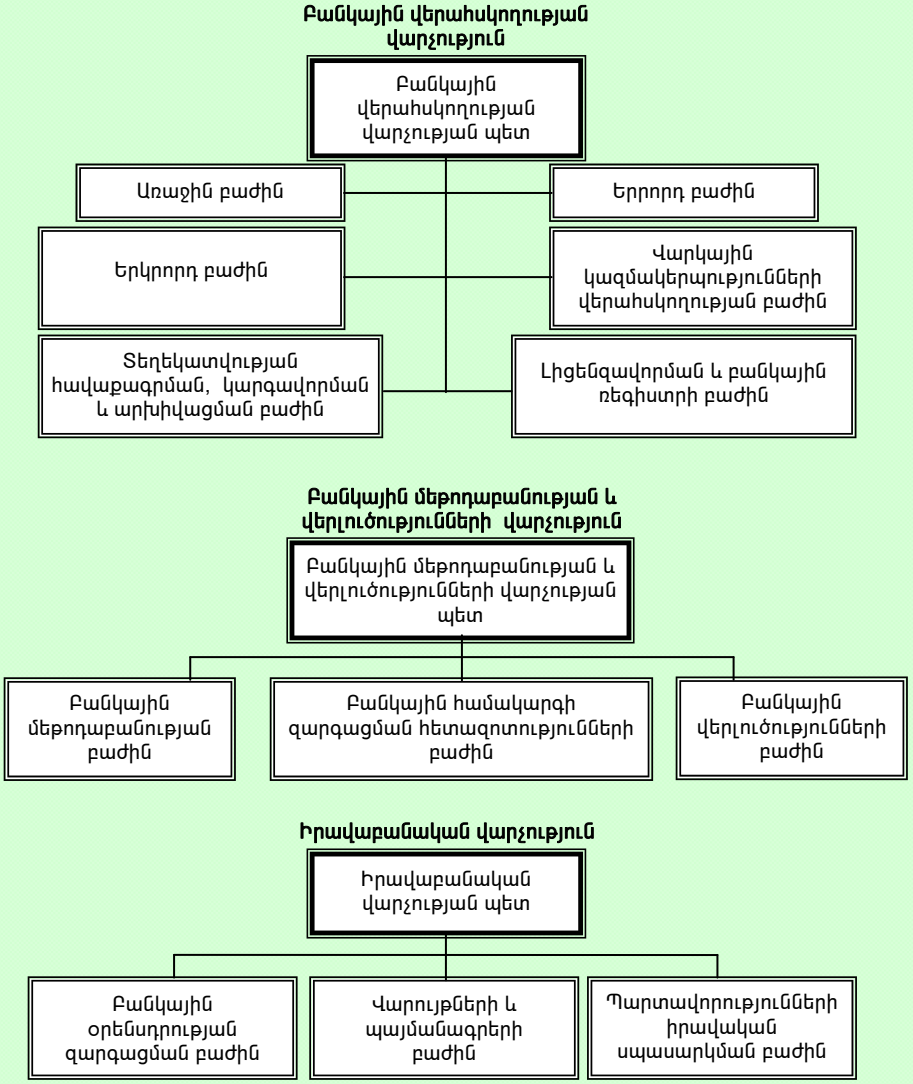
Բանկային մեթոդաբանության և վերլուծությունների և Իրավաբանական վարչություններն աջակցում են բանկային վերահսկողության գործընթացին՝ մեթոդաբանական, վերլուծական և իրավական առումներով: Վիճակագրության վարչությունը ԿԲ կողմից լիցենզավորված անձանցից տեղեկատվություն է հավաքագրում և ամփոփում:

Բանկային վերահսկողության վարչությունն իրականացնում է բուն վերահսկողական գործընթացները.

- ✓ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների (վարկային կազմակերպություններ, արտարժույթի փոխանակման կետեր, արտարժութային դիլերներ, արտարժութային բորսաներ) լիցենզավորումը,
- ✓ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության հեռակա վերահսկողությունը,
- ✓ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության տեղերում վերահսկողությունը,
- ✓ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության դադարեցումը:

Բանկային վերահսկողության, Բանկային մեթոդաբանության և վերլուծությունների և Իրավաբանական վարչությունների ղեկավարները ԿԲ լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովի անդամներ են, որը ԿԲ նախագահի կամ խորհրդի խորհրդակցական մարմին է և ունի իր իրավասությունների սահմաններում որոշում ընդունելու իրավունք:

Լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովում ընդգրկված վարչությունները և դրանց կառուցվածքը (31.12.2005 թ. դրությամբ)

Լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովը

ՀՀ կենտրոնական բանկի Լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովը ԿԲ նախագահի կամ խորհրդի խորհրդակցական մարմին է, որը նախագահում է Կենտրոնական բանկի նախագահը: Հանձնաժողովն իր գործունեությունն իրականացնում է նիստերի միջոցով, որոնք գումարվում են ըստ անհրաժեշտության, բայց ոչ պակաս, քան շաբաթը մեկ անգամ: Լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովի գործառույթներն են.

- ✓ բանկերի ստեղծմանը նախնական հավանություն տալու, բանկերին, բանկերի մասնաճյուղերին և ներկայացուցչություններին գրանցելու և լիցենզավորելու հարցերը,
- ✓ բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, դրամական փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների, արժութային դիլերների, փոխանակման կետերի ղեկավարների և աշխատակիցների, ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորվող այլ կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության, գրանցման հարցերը,
- ✓ բանկի կողմից թույլ տրված խախտումների, խախտում թույլ տված բանկերի բացատրությունների և առարկությունների, խախտում թույլ տված բանկի նկատմամբ պատժամիջոց կիրառելու կամ չկիրառելու նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշումներ ընդունելը,
- ✓ Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորվող այլ կազմակերպությունների լիցենզավորման և գրանցման հարցերը.
- ✓ Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզիա ստացած այլ կազմակերպությունների կողմից թույլ տրված խախտումների, առկայության դեպքում՝ վերահսկվող կազմակերպության բացատրությունների և առարկությունների, նրանց նկատմամբ պատժամիջոց կիրառելու կամ չկիրառելու նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշումներ ընդունելը,
- ✓ «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Կանոնակարգ 1-ով» նախատեսված փոփոխությունների գրանցման խնդիրները,
- ✓ Կենտրոնական բանկի այլ իրավական ակտերով նախատեսված այլ լիազորություններից բխող հարցեր:

Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների լիցենզավորումը

Կենտրոնական բանկի կողմից բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների լիցենզավորումն իրականացվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի «Բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, բանկերի մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ղեկավար-

ների որակավորումը և գրանցումը» կանոնակարգ 1-ի, «Վարկային կազմակերպությունների գրանցման ու լիցենզավորման, վարկային կազմակերպությունների մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների հաշվառման, վարկային կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելուն համաձայնություն տալու, վարկային կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորման կարգը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության կանոնակարգը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության վայրի և տեխնիկական հագեցվածության պահանջները» կանոնակարգ 13-ի, «Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 10-ի, «Արտարժույթի դիլերային առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 12-ի, «Դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների հաշվառումը, գործունեության կարգավորումը, ղեկավարների որակավորումը» կանոնակարգ 16-ի, «Վճարային գործիքների և վճարահաշվարկային փաստաթղթերի պրոցեսինգ և քլիրինգ իրականացնող կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների հաշվառումը, ղեկավարների որակավորումը» կանոնակարգ 17-ի, «Հայաստանյան վճարահաշվարկային համակարգերի ստեղծման և գործունեության իրականացման համար թույլտվության տրամադրումը» կանոնակարգ 18-ի, «Արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգերում մասնակցելու թույլտվության տրամադրումը» կանոնակարգ 19-ի և «ՀՀ տարածքում արտարժույթի առուվաճառքի սակարկությունների կազմակերպման լիցենզավորումը, կարգավորումը և վերահսկողությունը» կանոնակարգ 11-ի հիման վրա: Այս աշխատանքների պատասխանատու ստորաբաժանումը Բանկային վերահսկողության վարչության Լիցենզավորման և բանկային ռեգիստրի բաժինն է:

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հավանություն է տալիս այնպիսի բանկերի հիմնադիրների միջնորդագրին, որոնց.

- ✓ հիմնադիրները չունեն վատ համբավ և քրեորեն հետապնդելի չեն,
- ✓ կապիտալում կատարված ներդրումներն ունեն օրինական ծագում,
- ✓ տնտեսական ծրագիրը իրատեսական է և բավարարում է Կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված ձևին,
- ✓ ապագա բանկի ներքին կազմակերպական կառուցվածքը բավարար է ստորաբաժանումների միջև բնականոն հարաբերությունների ապահովման և ռիսկերի արդյունավետ կառավարման համար,
- ✓ գործադիր մարմնի և ղեկավարների մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակը բավարարում է Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված պահանջները,
- ✓ ներկայացված հիմնադիր փաստաթղթերը արժանահավատ են և չեն պարունակում կեղծ տվյալներ:

Բանկի, բանկի մասնաճյուղի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի (ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված այլ կազմակերպությունների) նշանակվող կամ

ընտրվող ղեկավարների թեկնածուների, արժութային դիլերների որակավորման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգումը կատարվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովի կողմից: Որակավորման պահանջները յուրաքանչյուր տարի թարմացվում և արդիականացվում են:

Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների վերահսկողությունը

Բանկերի և Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված այլ կազմակերպությունների հեռակա վերահսկողությունը և վերստուգվող անձանց մոտ ստուգումներն իրականացվում են Բանկային վերահսկողության վարչության չորս բաժինների կողմից: Վարչության երեք բաժինները վերահսկում են բանկային հաստատությունները, իսկ մեկ բաժինը՝ վարկային կազմակերպությունները:

Բանկերի և վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ հեռակա վերահսկողությունն իրականացվում է «Հեռակա վերահսկողության իրականացման» ձեռնարկի կանոններին համապատասխան, որով սահմանվում են հեռակա վերահսկողության իրականացման սկզբունքներն ու մեթոդները, կանոնակարգվում հեռակա վերահսկողության գործընթացները, դրանց հաջորդականությունն ու ժամկետները, ինչպես նաև հեռակա վերահսկողության մեջ ներգրավված անձանց շրջանակը, նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները: Հեռակա վերահսկողությունը բանկերից ստացված տեղեկատվության (հաշվետվությունների և այլ տեսքով) հիման վրա բանկի գործունեության շարունակական վերլուծությունն է՝ բանկի ֆինանսական վիճակի, ռիսկերի մակարդակի գնահատման ու բանկային գործունեությունը կանոնակարգող օրենքների և այլ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխանելիության ստուգման նպատակներով: Հեռակա վերահսկողության հիմնական խնդիրը բանկի ֆինանսական վիճակի շաբաթական, ամսական, եռամսյակային և տարեկան վերլուծությունների միջոցով ռիսկերի բացահայտումն ու գնահատումն է՝ բանկերի հնարավոր կորուստները կանխելու կամ նվազեցնելու նպատակով:

Հեռակա վերահսկողության իրականացման համար, օրենքով սահմանված կարգով, ինչպես նաև ըստ «Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ի, «Վարկային կազմակերպությունների հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 15-ի պահանջների, վերահսկվող մարմինները Կենտրոնական բանկի վիճակագրության վարչություն են ներկայացնում հաշվետվական ձևեր՝ սահմանված բովանդակությամբ և ներկայացման ժամկետներով, որոնք, համապատասխան ստուգումներից հետո, տրվում են Բանկային վերահսկողության և Բանկային մեթոդաբանության և վերլուծությունների վարչություններին: Վերոնշյալ վարչությունները վերահսկողական և վերլուծական աշխատանքներն ավելի արդյունավետ կազմակերպելու նպատակով օգտվում են նաև վարկային ռեգիստրից ստացված տեղեկատվությունից, նախորդ ժամանակաշրջաններում Կենտրոնական բանկ ներկայացված հաշվետվություն-

ներից, նախորդ և ընթացիկ ժամանակաշրջաններում բանկից ստացված գրություններից, ծանուցումներից, հեռանկարային զարգացման ծրագրերից, հրապարակված ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց կցված աուդիտորական եզրակացություններից, վերստուգվող անձանց մոտ (բանկերում) ստուգումների արդյունքներից և այլ միջոցներով ստացված տեղեկատվությունից:

Բանկերից ստացված տեղեկատվության վերլուծության արդյունքում յուրաքանչյուրի համար կազմվում են ներքին ամփոփ հաշվետվություններ, որոնցում բացահայտվում են բանկի/վարկային կազմակերպության գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշների էական փոփոխությունները, ներկայացվում են գործունեության հիմնական միտումներն ու դրանց փոփոխությունները, նշվում են բանկի առջև ծառացած հիմնախնդիրները, գործունեության ռիսկային բնագավառները: Հեռակա վերահսկողության ընթացքում բացահայտվում են ոչ միայն բանկի/վարկային կազմակերպության ֆինանսական ցուցանիշների շարժերը, մասնավորապես՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի նորմատիվային ակտերով ամրագրված սահմանաչափերից շեղումները, այլ նաև ուսումնասիրվում են դրանց պատճառները, գնահատվում են դրանց փոփոխությունները և մշակվում համապատասխան միջոցառումների պլան՝ բացահայտված ռիսկերը կառավարելու նպատակով: Հեռակա վերահսկողությունն ուղղված է նաև բանկի/վարկային կազմակերպության սպասվող ֆինանսական վիճակի, ռիսկերի գնահատմանն ու վերլուծությանը:

Հեռակա վերահսկողության ընթացքում վերլուծության են ենթարկվում բանկերի վարկային, արտարժութային, տոկոսադրույքի, իրացվելիության ռիսկերը, որի համար կիրառվում են VAR, դյուրացիայի, GAP մեթոդաբանությունները և սթրես - թեստերը:

Բանկերից ստացված տեղեկատվության հիման վրա, ամսական կտրվածքով հաշվարկվում է բանկերի ցուցանիշների ամփոփ գնահատականը՝ ՔԱՄԵԼՍ-ը: Ուսումնասիրելով ու վերլուծելով հաշվետվությունների հիման վրա հաշվարկված ՔԱՄԵԼՍ-ի գնահատականները, վերջինս ձևավորող ցուցանիշները, ցուցանիշների փոփոխության հիմնական պատճառներն ու միտումները՝ վերահսկողն իրականացնում է ՔԱՄԵԼՍ-ի գնահատականների ճշգրտումներ՝ համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի ցուցանիշների ամփոփ գնահատականի (ՔԱՄԵԼՍ) հաշվարկման, հաստատման և հրապարակման կարգի»: ՔԱՄԵԼՍ-ի գնահատականների կտրուկ շեղումների դեպքում վերահսկողի կողմից կատարվում է մանրակրկիտ վերլուծություն՝ շեղումների պատճառները բացահայտելու համար:

ՔԱՄԵԼՍ-ի գնահատականը տատանվում է 1-5 միավորանոց սանդղակում, ընդ որում՝ գնահատականի՝ 3 միավորից պակաս արդյունքը ՀՀ կենտրոնական բանկի համար կարող է բանկի տարածքային ստորաբաժանումների բացման միջնորդագիրը մերժելու, առավել խիստ հիմնական տնտեսական նորմատիվներ կամ պատժամիջոցներ սահմանելու, ինչպես նաև որոշ գործարքների իրականացման սահմանափակման հիմք հանդիսանալ: Բանկի ամփոփ գնահատականի՝ 2 միավոր և ցածր լինելու դեպքում բանկը համարվում է անվճարունակ:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի ցուցանիշների ամփոփ գնահատականը (ՔԱՄԵԼՍ) հաշվարկվում է բանկի կապիտալի համարժեքության (Ք), ակտիվների որակի (Ա), կառավարման (Մ), եկամտաբերության (Ե), իրացվելիության (Լ) և շուկայական ռիսկի նկատմամբ զգայունության (Ս) գնահատումների հիման վրա: ՔԱՄԵԼՍ-ի նշված տարրերի գնահատումն իրականացվում է դրանք բնութագրող տարբեր ֆինանսական հարաբերակցությունների հաշվարկման միջոցով:

Բանկի կապիտալի համարժեքության գնահատման համար հաշվի են առնվում բանկի նորմատիվային կապիտալի մեծությունը, կապիտալի համարժեքության, խոշոր փոխառուների, մեկ փոխառուի, բանկի հետ կապված անձանց գծով սահմանված նորմատիվները: Ակտիվների որակի գնահատման ժամանակ դիտարկվում են վարկային ռիսկի մակարդակը, չաշխատող վարկերի և ակտիվների կշիռները, ակտիվների կենտրոնացվածությունը, ակտիվների հնարավոր կորուստների բավարարությունը: ՔԱՄԵԼՍ-ի հաջորդ տարրի՝ եկամտաբերության գնահատման ժամանակ դիտարկվում են ROA, ROE հարաբերակցությունները և հիմնական բանկային գործունեությունից ստացվող եկամուտների մակարդակը բնութագրող մի շարք այլ հարաբերակցություններ: Իրացվելիության գնահատման համար հաշվի են առնվում բանկի ընթացիկ և ընդհանուր իրացվելիության ցուցանիշների մակարդակները, կարճաժամկետում (մինչև 180 օր) պարտավորությունների կատարման հնարավորությունները: ՔԱՄԵԼՍ-ի վերջին տարրի՝ շուկայական ռիսկի նկատմամբ զգայունության գնահատման ընթացքում դիտարկվում են արտարժութային ռիսկի գծով բանկի դիրքերը, տոկոսադրույքի և անշարժ գույքի գների տատանման ռիսկերի մակարդակները:

Բանկի կառավարման (Մ) գնահատումն իրականացվում է առանձին հարցաթերթիկի պատասխանների արդյունքների հիման վրա: Լրացվող հարցաթերթիկն ընդգրկում է բանկում կորպորատիվ կառավարման, բանկի կազմակերպական կառուցվածքի, ներքին հսկողության ծառայության, ռիսկերի կառավարման ներքին կանոնակարգերի, բանկի աշխատակիցների որակավորման գնահատման վերաբերյալ հարցադրումներ:

Բանկերի ցուցանիշների ՔԱՄԵԼՍ ամփոփ գնահատականը հաշվարկվում է որպես վերը նշված տարրերի գնահատականների միջին թվաբանական:

Հեռակա վերահսկողության ընթացքում հայտնաբերված ռիսկերի առավել համապարփակ ուսումնասիրության, առաջացած ռիսկերի պատճառների բացահայտման նպատակով, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի նախագահի կարգադրությամբ հաստատված՝ բանկերի ստուգումների ժամանակացույցի հիման վրա, բանկերում և Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված այլ կազմակերպություններում իրականացվում են տեղերում վերստուգումներ: Կենտրոնական բանկը ՀՀ տարածքում գործող բանկերում և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերում տեղերում վերստուգումներ է իրականացնում համաձայն «Բանկերում վերստուգումների իրականացման ձեռնարկի»: Ըստ անհրաժեշտության՝ յուրօրինակ գործարք-

ների բացահայտման, տեղեկատվական համակարգերի ստուգման դեպքերում, տեղերում ստուգումներին կարող են մասնակցել նաև ՀՀ ԿԲ այլ ստորաբաժանումների աշխատակիցներ (Իրավաբանական, Տեղեկատվական համակարգերի զարգացման վարչություններ և այլն):

Ստուգման ծրագիրը հաստատում է Կենտրոնական բանկի լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովը: Յուրաքանչյուր ստուգման ավարտից հետո վերստուգող խմբի կողմից պատրաստվում է ստուգման հաշվետվություն՝ «Բանկերում վերստուգումների իրականացման ձեռնարկում» ներկայացված կարգով:

Բանկի տարբեր ոլորտների վերահսկողությունը իրականացնելիս վերահսկողները գնահատում են բանկի ներքին հսկողության համակարգի, իրականացվող գործընթացների և այդ ոլորտների գործունեությունը կարգավորող ներքին քաղաքականությունների, ընթացակարգերի և կարգերի կիրառելիությունը: Գնահատում են բանկի ներքին հսկողության համակարգը, ներքին աուդիտի գործունեության արդյունավետությունը և պարզում՝ արդյոք բանկի աշխատակիցները գործո՞ւմ են բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված սկզբունքներին համապատասխան: Առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում բանկի կառավարման համակարգի վերլուծությանը և դրա հետ կապված ռիսկերի բացահայտմանը, մասնավորապես՝ բանկի խորհրդի և գործադիր ղեկավարության միջև իրավունքների և պատասխանատվության սահմանազատմանը:

Բանկային գործունեության դադարեցման գործընթացներն իրականացվում են «ՀՀ կենտրոնական բանկի մասին», «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին», «Բանկերի և վարկային կազմակերպությունների սնանկության մասին» օրենքների, ինչպես նաև «Անվճարունակ բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ձևավորման կարգն ու ժամկետները, ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավարի կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները» կանոնակարգ 7-ի համաձայն: Նշված օրենսդրական ակտերով սահմանվում են բանկերի լուծարման և անվճարունակության հիմքերը, բանկի սնանկությունը, ժամանակավոր ադմինիստրացիայի գործողության կարգը և բանկային գործունեության դադարեցման հետ կապված այլ ընթացակարգեր: Բանկը անվճարունակ ճանաչելուն պես նրա կառավարումը անցնում է բանկային ադմինիստրատորներին, որոնց նշանակում է Կենտրոնական բանկի խորհուրդը: Չնայած դրան, բանկի նկատմամբ վերահսկողությունը շարունակում է իրականացնել Բանկային վերահսկողության վարչությունը: Բանկի անվճարունակության հիմք են հանդիսանում հիմնական կապիտալի 50 տոկոսը և ավելին սպառելը, պարտատերերի օրինական պահանջները բավարարելու անկարողությունը, պարտադիր պահուստավորման պարբերական խախտումները, Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից սահմանված չափից բանկի ցուցանիշների ամփոփ գնահատականի ցածր լինելը:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԴԱՇՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2005 թվականի ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկը շարունակել է Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգը կարգավորող օրենսդրական ակտերի բարեփոխման աշխատանքները: Լրամշակվել են բանկերի գործունեությունը կարգավորող օրենքները, արժութային կարգավորման ոլորտում իրավահարաբերությունները կարգավորող օրենքները և ընդունվել են ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից:

2005 թվականի նոյեմբերին ՀՀ Ազգային ժողովը ընդունել է ««Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», ««Բանկային գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքում փոփոխություն և լրացում կատարելու մասին», ««Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», ««Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքները, որոնք մշակվել էին Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից:

Ելնելով բանկային համակարգի կայուն զարգացման և ռիսկերի նվազեցման նկատառումով ԿԲ կողմից էապես կարևորվող կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներդրման անհրաժեշտությունից՝ կատարված օրենսդրական բարեփոխումները հիմնականում ուղղվել են բանկերում կորպորատիվ կառավարման հիմնարար սկզբունքների ներդրմանը:

«Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» օրենքով սահմանվել են բանկերի կառավարման մարմինների՝ մասնավորապես բանկի մասնակիցների ընդհանուր ժողովի, խորհրդի, գործադիր մարմնի և գլխավոր հաշվապահի իրավական կարգավիճակը, ձևավորման և գործունեության կազմակերպման չափանիշները, կորպորատիվ կառավարման այլ դրույթներ: Սահմանվել են նաև դրույթներ, որոնք վերաբերում են բանկերում ներքին և արտաքին աուդիտի հետ կապված ֆունկցիոնալ առանձնահատկություններին:

Մասնավորապես, նպատակ ունենալով բարձրացնել բանկերի կառավարման մարմինների գործունեության արդյունավետությունը, ապահովել նրանց գործունեության թափանցիկությունը՝ հատկապես բանկի բաժնետերերի և հաճախորդների շահերի պաշտպանության լրացուցիչ կառուցակարգերի ներդրման տեսանկյունից, սահմանվել են հետևյալ դրույթները.

1. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի, խորհրդի, գործադիր մարմնի, գլխավոր հաշվապահի, ներքին աուդիտի ստորաբաժանման իրավասությանը պատկանող հարցերը չեն կարող փոխանցվել այլ մարմինների կամ ընդհանրապես այլ անձանց, բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի:

2. Բանկի խորհրդի նախագահը կամ խորհրդի անդամը չի կարող միաժամանակ լինել տվյալ բանկի գործադիր մարմնի անդամ կամ այլ աշխատակից, ինչպես նաև այլ բանկի կամ վարկային կազմակերպության խորհրդի անդամ, գործադիր մարմնի անդամ կամ այլ աշխատակից, բացառությամբ, եթե տվյալ բանկը և այլ բանկը կամ վարկային կազմակերպությունը հանդիսանում են միմյանց հետ փոխկապակցված անձինք:

Բանկի գործադիր տնօրենը, գործադիր տնօրենի տեղակալը, գլխավոր հաշվապահը, տնօրենության անդամները, ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավարը կամ անդամները չեն կարող միաժամանակ լինել այլ բանկի գործադիր տնօրեն, գործադիր տնօրենի տեղակալ, գլխավոր հաշվապահ, տնօրենության անդամ, ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավար կամ անդամներ:

Բանկի գործադիր մարմնի անդամները, բացի գիտական, մանկավարժական և ստեղծագործական աշխատանքներից, կարող են կատարել վճարովի այլ աշխատանք միայն բանկի խորհրդի համաձայնությամբ:

3. Խորհրդի անդամները չպետք է միմյանց հետ փոխկապակցված լինեն: Խորհրդի անդամները և տվյալ բանկի գործադիր մարմնի անդամները չեն կարող լինել միմյանց հետ փոխկապակցված անձինք: Խորհրդի անդամները վարձատրվում են:

Սահմանվել է նաև բանկի խորհրդի ձևավորման յուրահատուկ կարգ:

4. Օրենքով սահմանվել է նաև բանկերի կողմից հրապարակվող և տրամադրվող տեղեկությունների բավականին լայն շրջանակ և այլն:

«Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» օրենքով սահմանվել են նաև բանկերի կողմից խոշոր կամ շահագրգռվածության առկայությամբ գործարքների կնքման կարգը, բանկի գործունեության հրապարակայնության ապահովմանը և բանկի ղեկավարների ֆիդուցիար պատասխանատվության սահմանմանը վերաբերող դրույթներ:

«Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» օրենքում կատարված փոփոխությունները ուղղված են եղել նաև վերահսկող մարմինների կողմից համախմբված (կոնսոլիդացված) վերահսկողություն իրականացնելու՝ բանկային վերահսկողության Բազելյան հիմնարար սկզբունքների ներդրմանը: Օրենքով տարանջատվել են ուղղակի և անուղղակի նշանակալից մասնակցություն ունեցող անձանց բնորոշումները, նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները բանկերի համախմբված վերահսկողության համատեքստում: Օրենքի շրջանակներում սահմանվել են անուղղակի նշանակալից մասնակցություն ունեցող անձանց վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկությունների ստացման մեխանիզմներ:

Սահմանվել են բանկերի լուծարման ընթացակարգի առանձնահատկությունները: Նպատակ ունենալով հստակեցնել բանկերի լուծարման ընթացքում պետական վերահսկողությանը վերաբերող հարցերը, վերախմբագրվել է «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի՝ բանկերի լուծարմանը վերաբերող գլուխը՝ բանկի պարտատերերի և բանկի ավանդատուների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության տեսանկյունից:

ՀՀ ֆինանսական համակարգի կայունությունը ապահովելու, միջնորդության մակարդակը խորացնելու, համակարգի նկատմամբ վստահությունը բարձրացնելու և ֆինանսական շուկայի հաճախորդների շահերը առավելագույնս պաշտպանելու նպատակով 2005 թվականի դեկտեմբերին կայացվել է միասնական վերահսկողական մարմին ստեղծելու մասին որոշում, ինչի արդյունքում ընդունվել է «Ֆինանսական կարգավորման և վերահսկողության միավորված համակարգի ներդրման մասին» ՀՀ օրենքը և դրա ընդունմամբ պայմանավորված՝ մի շարք այլ օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ նախատեսող օրենքների փաթեթ:

«Ֆինանսական կարգավորման և վերահսկողության միավորված համակարգի ներդրման մասին» ՀՀ օրենքով կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական կարգավորման և վերահսկողության միավորված համակարգի ներդրման ուղղությամբ իրականացվելիք միջոցառումները, այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգի այլ մասնակիցների նկատմամբ կարգավորման և վերահսկողության գործառույթները ՀՀ կենտրոնական բանկին փոխանցելու հետ կապված միջոցառումները, այդ միջոցառումների իրագործման ընթացքում առաջացող հարաբերությունները, ֆինանսական համակարգը կարգավորող և վերահսկող մարմնի լիազորությունները: Օրենքում սահմանվել է, որ «ֆինանսական համակարգը» ֆինանսական համակարգի մասնակիցների մասնակցությամբ հարաբերությունների ամբողջություն է, իսկ այդ համակարգի մասնակիցներ են հանդիսանում ՀՀ տարածքում գործող բանկերը, վարկային կազմակերպությունները, Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորվող այլ անձինք, արժեթղթերի շուկայի մասնակիցները, ներդրումային ընկերությունները, ներդրումային հիմնադրամները, կուտակային կենսաթոշակային ապահովագրություն իրականացնող կազմակերպությունները, ապահովագրական գործունեություն իրականացնողները, գրավատները: Համաձայն օրենքի՝ ֆինանսական համակարգի վերը հիշատակված մասնակիցների գործունեության լիցենզավորման, կարգավորման ու վերահսկողության իրականացման գործառույթներն անցել են ՀՀ կենտրոնական բանկին:

«Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կիրառման ընթացքում ի հայտ եկած թերությունների վերացման նպատակով ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից 2005 թվականի դեկտեմբերին ընդունվել է ««Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետու-

թյան օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը: Օրենքով նախատեսվել է, որ բանկերը հանդես են գալիս որպես արժութային գործակալներ և հաշվետու են ՀՀ կենտրոնական բանկին՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած կարգով: Միևնույն ժամանակ, հստակեցվել են ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված անձանց պատասխանատվության ենթարկելու հիմքերը:

2005 թվականին մի շարք փոփոխություններ են կատարվել նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատվող իրավական ակտերում:

Փոփոխվել են «Բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, բանկերի մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ղեկավարների որակավորումը և գրանցումը» կանոնակարգ 1-ը և բանկային գործունեության լիցենզիայի միասնական ձևը:

Մասնավորապես՝ կատարվել են փոփոխություններ, որոնք հնարավորություն կընձեռեն առավել ամբողջական տեղեկատվության հիման վրա բացահայտել բանկի իրական սեփականատերերին: Այս նպատակով սահմանվել է բանկի նշանակալից մասնակիցներից պահանջվող տեղեկատվության առավել լայն շրջանակ:

Հստակեցվել է բանկերի կողմից որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության քննությանը ղեկավարներին ներկայացնելու ընթացակարգը:

Ընդլայնվել են պահանջները բանկի (և բանկի մասնաճյուղերի) տնտեսական ծրագրերի նկատմամբ: Վերջինս հնարավորություն կտա բանկի (բանկի մասնաճյուղի) գործունեության առաջին իսկ օրերից ապահովել պատշաճ ներքին հսկողության և ռիսկերի կառավարման համակարգեր:

Հաստատվել է «Բանկի հիմնական գործունեության հետ կապված կամ բանկի գործադիր տնօրենի անմիջական ղեկավարության ներքո աշխատող կամ բանկի կառավարման մարմինների կողմից որոշումների կայացման հարցում ազդեցություն ունեցող աշխատակիցներին բանկի ղեկավար համարելու ուղեցույցը»: Համաձայն ուղեցույցի՝ բանկի նկատմամբ արդյունավետ վերահսկողության իրականացման նպատակով սահմանվել են չափանիշներ, որոնց հիման վրա բանկի աշխատակիցը կարող է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից բանկի ղեկավար համարվել՝ համաձայն «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 22-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթի:

Հաստատվել են «Իրավաբանական անձանց գործունեության ուղղությունները, ոլորտները կամ կառավարման մարմինների որոշումները կանխորոշելու կամ որոշումների կայացման կամ կիրառման վրա էապես ազդելու հնարավորություն ունեցող անձանց նշանակալից մասնակից հանդիսանալու չափանիշները», որոնց նպատակը «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ հոդվածի «բ» ենթակետի դրույթի կիրառման արդյունավետ և հստակ սահմանված հիմքեր ստեղծելն էր:

Կատարվել են փոփոխություններ և լրացումներ նաև «Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ում: Մասնավորապես՝ Կանոնակարգ 2-ը համապատասխանեցվել է «Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» ՀՀ նոր օրենքի պահանջին, այն է՝ ՀՀ տարածքում բանկերի կանոնադրական կապիտալը կարող է համալրվել բացառապես ՀՀ դրամով:

Կանոնակարգ 2-ում կատարված փոփոխությունների համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից բարձր վարկանիշ («Ա», «Բ» և «Գ») ստացած կազմակերպությունների արժեթղթերը, այդ կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջները, ինչպես նաև այդ կազմակերպությունների երաշխավորությամբ պահանջները բանկերի կապիտալի համարժեքության հաշվարկում կընդգրկվեն 20% ռիսկի կշռով՝ «Ա» և «Բ» վարկանիշների դեպքում, և 50% ռիսկի կշռով՝ «Գ» վարկանիշի դեպքում: Բացի այդ, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը նախատեսում է օգտագործել «Ա», «Բ» և «Գ» վարկանիշ ստացած կազմակերպությունների արժեթղթերը իր կողմից իրականացվող շուկայական գործառնություններում: Վերոնշյալ փոփոխությունները կնպաստեն ձեռնարկությունների թափանցիկության և հուսալիության բարձրացմանը՝ մեծացնելով բանկերի և իրական հատվածի համագործակցությունը:

Պայմանավորված ակնկալվող մեծածավալ արտարժութային ներհոսքի չեզոքացման խնդրով՝ փոփոխվել է ԿԲ-ում տեղաբաշխվող պարտադիր պահուստավորման նվազագույն չափի նորմատիվը՝ նախկին 6 տոկոսը փոխարինվել է 8 տոկոսով: Փոխվել է նաև նորմատիվի հաշվարկման կարգը՝ հայկական դրամով ներգրավված միջոցների դիմաց պահուստավորումն իրականացվում է հայկական դրամով, ԱՄՆ դոլարով ներգրավված միջոցների դիմաց՝ ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով ներգրավված միջոցների դիմաց՝ եվրոյով, իսկ մնացած այլ արտարժույթներով ներգրավված միջոցների դիմաց՝ ԱՄՆ դոլարով:

Կատարվել են փոփոխություններ և լրացումներ «Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ում՝ վերջինս Կանոնակարգ 2-ի փոփոխություններին համապատասխանեցնելու նպատակով:

ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ 2005 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

Բանկային համակարգում առկա ռիսկերը բացահայտելու և արագորեն կանխելու, բանկային համակարգի կայուն զարգացման ճանապարհին առկա խոչընդոտները հարթելու նպատակով Կենտրոնական բանկի Բանկային վերահսկողության վարչությունը իրականացնում է փաստաթղթային և տեղերում ստուգումներ:

2005 թվականի ընթացքում իրականացվել են 51 «տեղերում ստուգումներ»՝ 5 համալիր և 41 նպատակային ստուգումներ բանկերում և 4 համալիր և 1 նպատակային ստուգումներ վարկային կազմակերպություններում:

Բանկային համակարգի զարգացմանը և ռիսկերի նվազեցմանը ուղղված՝ Կենտրոնական բանկի կարևորագույն քաղաքականությունը 2005 թ. եղել է բանկերում կորպորատիվ կառավարման հիմնարար սկզբունքների ներդրումը: Այս առումով և՛ օրենսդրական փոփոխությունները, և՛ իրականացված վերահսկողությունը հիմնականում վերոնշյալ քաղաքականության իրագործման նպատակ են հետապնդել: Այսպես, բանկերում նպատակային ստուգումները հիմնականում ուղղված են եղել ԿԲ առջև դրված կարևորագույն խնդիրներից մեկի, այն է՝ բանկերում կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներդրման ներքո ներքին հսկողության համակարգերի թերությունների բացահայտմանը: 41 նպատակային ստուգումներից 25-ը կատարվել է «բանկերում ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմանների կատարման, բանկի ռիսկերի կառավարման համակարգի» ուսումնասիրության նպատակով:

Տեղերում վերստուգումների արդյունավետությունը և վերահսկողության աշխատակիցների ծանրաբեռնվածությունը

	2003 թվական	2004 թվական	2005 թվական
Բանկային վերահսկողության վարչության աշխատակիցների թիվը	39	41	44
Բանկային համակարգի ընդհանուր ակտիվները (տարեկան միջին)	253.6 մլրդ դրամ	365.8 մլրդ դրամ	397.6 մլրդ դրամ
Բանկային վերահսկողության վարչության մեկ աշխատակցի միջին ծանրաբեռնվածությունը	6.5 մլրդ դրամ	8.9 մլրդ դրամ	9.0 մլրդ դրամ
Տարվա ընթացքում իրականացված ստուգումների թիվը, այդ թվում՝	17	25	51
բանկերում համալիր ստուգում	7	5	5
բանկերում նպատակային ստուգում	10	17	41
վարկային կազմակերպություններում	-	3	5
Ստուգման մասնակիցների թիվը	42	94	149

Ստուգումների ընթացքում բանկային համակարգում արձանագրված խնդիրները հիմնականում վերաբերում են բանկերում ներքին հսկողության համակարգերի անկատարությանը և կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների բացակայությանը: Վարկային կազմակերպություններում արձանագրված թերությունները գլխավորապես վերաբերում են հաշվապահական հաշվառման կանոնների խախտումներին, աշխատակիցների և ղեկավարների մասնագիտական պատրաստվածության և ներքին հսկողության համակարգերի անբավարար մակարդակին:

2005 թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվել են նաև արտարժույթի փոխանակման կետերի ստուգումներ: Ստուգվել են 250 փոխանակման կետեր, որոնցից 71-ի լիցենզիաները ուժը կորցրած են ճանաչվել: 27 դեպքում խախտումների դիմաց պատժամիջոցները կարճվել են, իսկ 20 դեպքում փոխանակման կետերը տուգանք են վճարել:

Ըստ վերահսկողության արդյունքների՝ 2005 թվականին բանկային օրենսդրության խախտումներ են թույլ տվել 21 բանկեր (1848 խախտում) և 10 վարկային կազմակերպություններ (148 խախտում): Խախտումներից 101-ը կարճվել է, իսկ գերակշիռ մասի նկատմամբ որպես պատժամիջոց կիրառվել է նախազգուշացում:

Առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից թույլ տրված խախտումները և կիրառված պատժամիջոցները 2005 թ.

	Առևտրային բանկեր	Վարկային կազմակերպություններ
Խախտման տեսակ		
Հաշվապահական հաշվառման	31	7
Ակտիվների դասակարգման	55	4
Օրենսդրական	485	6
Նորմատիվային	831	61
Հանձնարարականի չկատարում	30	4
Հաշվետվությունների ուշացում	6	8
Անարժանահավատ տվյալներ	148	38
Վարկային ռեգիստր	262	20
Պատժամիջոցներ		
Տուգանք բանկին/ վարկային կազմ.	347	6
Տուգանք ղեկավարին	241	15
Տույժ	3	
Նախազգուշացում	1165	105
Ղեկավարին մասնագիտական որակավորման վկայականից զրկում	3	
Չկիրառում	10	
Կարճում	79	22

ԿԱԴՐԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ

2005 թվականին ԿԲ առաջնային խնդիրներից է եղել բանկերում կորպորատիվ կառավարման, Բազելյան նոր սկզբունքների ներդրումը (նախնական փուլում բանկերին Բազել 2-ին ծանոթացնելը և այս հարցի շուրջ քննարկումները), ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսական համակարգի կայունության ապահովումը: Այս խնդիրները նախ և առաջ ենթադրում էին ԿԲ աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների խորացմանն ուղղված քայլերի իրականացում: Միևնույն ժամանակ, մակրոտնտեսական և բանկային համակարգի նորանոր զարգացումները կարող են բանկային համակարգի համար նոր ռիսկեր առաջացնել, ինչը կարևորում է գործող օրենքների և իրավական ակտերի մշտապես վերանայման գործընթացը: Այս առումով էական նշանակություն ունի բանկային վերահսկողների, իրավաբանների, մեթոդաբանների և վիճակագիրների մասնագիտական կատարելագործման գործընթացը:

2005 թվականին բանկային վերահսկողության աշխատակիցները մասնագիտական որակավորման բարձրացման և միջազգային փորձին ծանոթանալու համար մասնակցել են վերահսկողության արդիական խնդիրներին վերաբերող մի շարք դասընթացների և կոնֆերանսների: Ուսուցանված և քննարկված հիմնական թեմաներն են՝ «Կորպորատիվ կառավարում», «Բանկային կարգավորում և վերահսկողություն», «Հիմնական վերահսկողական խնդիրներ», «Շուկայական ռիսկի վերլուծություն», «Ֆինանսական կայունություն», «Բանկային ռիսկերի գնահատում և վերահսկողություն», «Վարկային ռիսկի մոդելավորում», «Կապիտալի Բազելյան նոր համաձայնագիր (Բազել II)» և այլն:

Բանկային վերահսկողների վերապատրաստման գործում մեծ ներդրում է ունեցել ԱՄՆ Դաշնային պահուստային բանկի նախաձեռնությամբ Երևանում կազմակերպված՝ «Ռիսկերի կառավարում և ներքին հսկողություն» թեմայով միջազգային սեմինարը, որին մասնակցել են ինչպես ՀՀ կենտրոնական բանկի, այնպես էլ օտարերկրյա կենտրոնական բանկերի ութ ներկայացուցիչներ: Տարվա ընթացքում Երևանում սեմինարներ են կազմակերպվել նաև Ֆրանսիայի բանկի կողմից՝ «Կորպորատիվ կառավարման իրավական ասպեկտները» թեմայով և Նիդեռլանդների բանկի կողմից՝ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքար» թեմայով:

Կենտրոնական բանկի կադրերի վերապատրաստմանը ակտիվորեն օժանդակել են Արժույթի միջազգային հիմնադրամը, Անգլիայի բանկի՝ կենտրոնական բանկերի ուսուցողական կենտրոնը, Ֆրանսիայի բանկը, Գերմանիայի Բունդեսբանկը, Նիդեռլանդների, Շվեյցարիայի,

Ռուսաստանի Դաշնության կենտրոնական բանկերը, Միջազգային հաշվարկների բանկը, Լեհաստանի ազգային բանկը, Ֆինանսական կայունության ինստիտուտը և այլն: Կադրերի վերապատրաստման թեմաները հիմնականում ներառել են բանկային վերահսկողության արդիական խնդիրներ՝ բանկերում ռիսկերի կառավարման ու գնահատման, վերահսկողական նոր մոտեցումների կիրառման, բանկերի նորմատիվային սահմանափակումների, Բազելյան նոր համաձայնագրի հիմնական դրույթների, փողերի լվացման և ահաբեկչության դեմ պայքարի և ֆինանսական կայունության վերաբերյալ հարցերը:

Վարկային, շուկայական, գործառնական ռիսկերի գնահատման և կառավարման փորձը ուսումնասիրելու հնարավորություն են ընձեռել Միջազգային հաշվարկների բանկի, Ֆրանսիայի բանկի, Լեհաստանի բանկի, Ֆինանսական կայունության ինստիտուտի կողմից կազմակերպված դասընթացները:

Կապիտալի Բազելյան նոր համաձայնագրի հետ կապված խնդիրներ են շոշափվել Նիդեռլանդների բանկի և Գերմանիայի Բունդեսբանկի կողմից կազմակերպված սեմինարների ժամանակ: Քննարկվել են Բազել - 2-ի հիմնական սկզբունքները, ռիսկերի սահմանափակման նոր մոտեցումները և նոր համաձայնագրի ներդրման հետ կապված դժվարությունները: Սեմինարների արդյունքները կիրառական նշանակություն ունեն հատկապես ռիսկերի վրա հիմնված վերահսկողության իրականացման տեսանկյունից: Այս առումով ՀՀ կենտրոնական բանկը 2006թ. նախատեսում է առևտրային բանկերի հետ համատեղ Բազելյան նոր համաձայնագրի ներդրման հեռանկարային ծրագրերի մշակման համար քննարկումներ կազմակերպել:

2005 թվականին միջպետական բանկային համագործակցության շրջանակներում Հայաստանում անց է կացվել Բազելյան կոմիտեի Անդրկովկասյան պետությունների, Կենտրոնական Ասիայի և Ռուսաստանի Դաշնության տարածաշրջանային խմբի կոնֆերանս, որտեղ քննարկվել են խմբի մասնակից երկրներում բանկային համակարգի զարգացումների, դրանց խնդիրների, լուծման ուղիների, բազելյան նոր համաձայնագրի ներդրման նպատակահարմարության և այլնի վերաբերյալ հարցեր:

Բանկային վերահսկողության արդյունավետության բարձրացման համար Կենտրոնական բանկի Բանկային վերահսկողության, Բանկային մեթոդաբանության և վերլուծությունների վարչությունները բանկային վերահսկողության հիմնախնդիրների լուծման, վերահսկողական գործիքների կատարելագործման հնարավոր ուղիների բացահայտման նկատառումով մշտապես համագործակցում են այլ երկրների վերահսկողների հետ:

ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ 2005 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերը

2004 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են 20 բանկեր՝ 233 մասնաճյուղերով:

2005 թվականի առաջին եռամսյակի ընթացքում բանկային գործունեության լիցենզիա է ստացել «Արմսվիսբանկ» ՓԲԸ-ն: 2005 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են 21 առևտրային բանկեր (267 մասնաճյուղերով):

Այս տարի դարձյալ արձանագրվել է ՀՀ տնտեսությունում բանկային համակարգի մասնակցության շրջանակների ընդլայնում, ինչը վկայում են ֆինանսական միջնորդությունը բնութագրող ցուցանիշները. տարեվերջին համակարգի ընդհանուր ակտիվները կազմել են ՀՆԱ 19.8%-ը՝ վարկերը՝ 8.3%-ը՝ նախորդ տարվա համապատասխանաբար 19.2%-ի, և 7.0%-ի փոխարեն:

Կենտրոնացվածությունը ՀՀ բանկային համակարգում

2005 թվականին բանկային համակարգում արձանագրվել են կենտրոնացվածության մակարդակի նվազման որոշակի միտումներ, որի ապացույցներից է բանկային համակարգի ամփոփ ցուցանիշների գծով Հերֆինդալ-Հիրշմանի[2] կենտրոնացվածության գործակցի փոքրինչ նվազումը:

Կենտրոնացվածության Հերֆինդալ-Հիրշմանի գործակից

	31.12.03	31.12.04	31.12.05
Ընդհանուր ակտիվներ	0.10	0.09	0.08
Ընդհանուր պարտավորություններ	0.12	0.10	0.09
Ընդհանուր կապիտալ	0.06	0.06	0.06
Տնտեսությանը տրամադրված վարկեր	0.09	0.09	0.08
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ	0.09	0.11	0.10
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորություններ (ներառյալ բանկային հաշիվներ)	0.23	0.18	0.17

[2] Հերֆինդալ - Հիրշմանի գործակիցն ընդունում է 0-ից 1 միջակայքում արժեքներ և բնութագրում կենտրոնացվածությունը (0-ին մոտ արժեքները նշանակում են կենտրոնացվածության ցածր աստիճան):

Վերջին տարիներին համեմատաբար ցածր է եղել կապիտալի և բարձր՝ դեպոզիտների կենտրոնացվածության գործակիցը:

Բանկային համակարգում կենտրոնացվածության մակարդակի նվազման հիմնական պատճառը խոշոր բանկերում մրցակցության մակարդակի փոքր-ինչ բարձրացումն է, իսկ խոշոր և մանր բանկերի միջև բևեռացվածությունը շարունակում է պահպանվել: Խոշոր և մանր բանկերի միջև հաշվետու տարում աճել է ժամկետային ավանդների բևեռացվածությունը. տարեսկզբին խոշորագույն 10 բանկերին բաժին էր ընկնում համակարգի ժամկետային ավանդների 80%-ը, իսկ տարեվերջին՝ 88%-ը: Սակայն խոշորագույն 4 բանկերի բևեռացվածությունը համակարգում նվազել է. տարեվերջին դրանց բաժին է ընկել ակտիվների 47%-ը և պարտավորությունների 50%-ը (տարեսկզբին՝ համապատասխանաբար 49%-ը և 52%-ը):

Բանկային հատվածի կենտրոնացվածության մակարդակը (%)

	31.12.03	31.12.04	31.12.05
Ընդհանուր ակտիվներ			
ԿԳ 4 (խոշորագույն չորս բանկերի տեսակարար կշիռը համակարգում)	48	49	47
ԿԳ 10 (խոշորագույն տասը բանկերի տեսակարար կշիռը համակարգում)	80	81	81
Ընդհանուր պարտավորություններ			
ԿԳ 4	52	52	50
ԿԳ 10	82	84	85
Ընդհանուր կապիտալ			
ԿԳ 4	28	32	35
ԿԳ 10	63	65	64
Տնտեսությանը տրամադրված վարկեր			
ԿԳ 4	38	45	43
ԿԳ 10	82	85	85
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ			
ԿԳ 4	47	51	51
ԿԳ 10	80	80	88
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորություններ (ներառյալ բանկային հաշիվներ)			
ԿԳ 4	65	60	64
ԿԳ 10	85	86	86

Բանկային համակարգի կապիտալի աճի միտումները

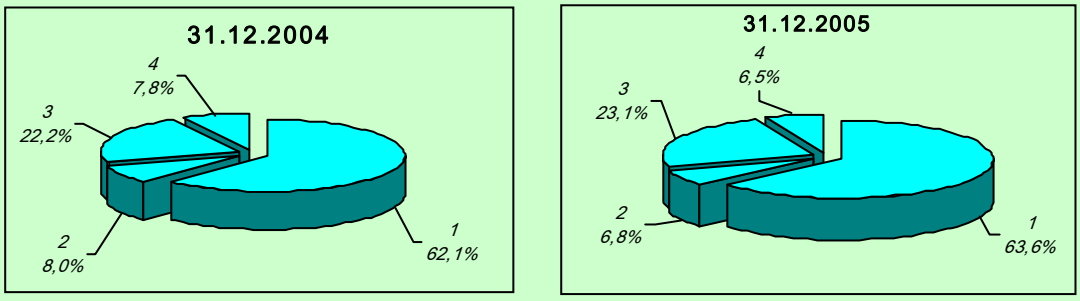
2005 թվականի ընթացքում բանկային համակարգի հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալն ավելացել է 46.6%-ով (30.1 մլրդ դրամով) և կազմել 94.8 մլրդ դրամ:

Ընդհանուր կապիտալի աճին հիմնականում նպաստել է բանկային համակարգի կանոնադրական հիմնադրամի աննախադեպ աճը:

Տարվա ընթացքում կանոնադրական հիմնադրամն ավելացել է 20.2 մլրդ դրամով, գլխավոր պահուստը՝ 1.3 մլրդ դրամով: Կանոնադրական հիմնադրամի աճ է արձանագրվել 14 բանկերում, ընդ որում՝ ի հաշիվ և՛ ներքին, և՛ արտաքին աղբյուրների: Ոչ ռեզիդենտների մասնակցության տեսակարար կշիռը բանկերի կանոնադրական հիմնադրամում ավելացել է ընդամենը 0.2 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 52.8%: Կանոնադրական հիմնադրամի աճին որոշ չափով նպաստել է նաև 2005թ. հուլիսի 1-ից 2.4 մլրդ դրամ ընդհանուր կապիտալի նվազագույն սահմանաչափի ապահովման պահանջը, քանի որ հինգ բանկեր կանոնադրական կապիտալի չհամալրման դեպքում կկանգնեին վերոնշյալ պահանջի բավարարման խնդրի առջև:

Հաշվետու տարում համակարգն ապահովել է 12.0 մլրդ դրամի չափով շահույթ: Տարվա ընթացքում վեց բանկեր նախորդ ժամանակաշրջանի շահույթից բաշխել են շահաբաժիններ՝ ընդհանուր 2.9 մլրդ դրամի չափով:

Գծապատկեր 1. Բանկային համակարգի ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը

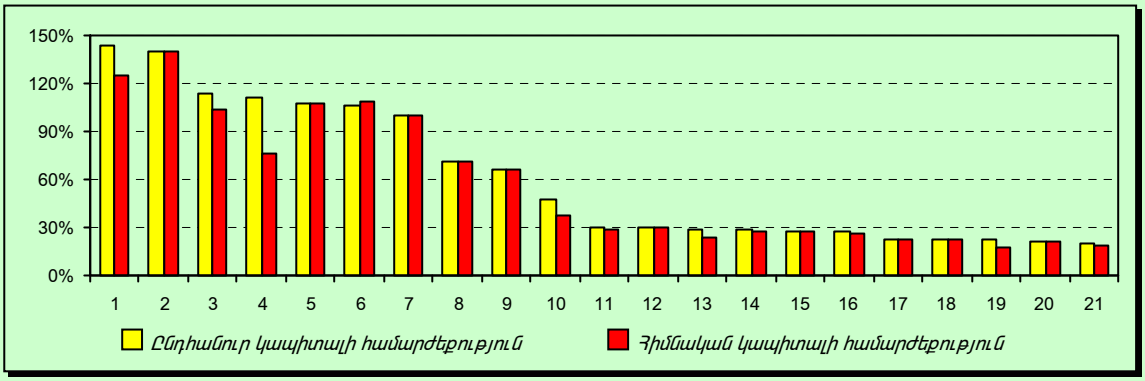
1. Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ, 2. Գլխավոր պահուստ
3. Չբաշխված շահույթ (ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների), 4. Այլ

Համակարգի ընդհանուր կապիտալը, ընդհանուր ակտիվների համեմատությամբ, տարվա ընթացքում դրսևորել է առաջանցիկ աճի տեմպ, ինչի արդյունքում ընդհանուր կապիտալի և ընդհանուր ակտիվների հարաբերակցությունը (լևերեջի գործակիցը) տարվա ընթացքում ավելացել է 3.7 տոկոսային կետով և 2005 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 21.5%:

Բանկային համակարգի կապիտալի համարժեքությունը

Հաշվետու տարվա ընթացքում բանկային համակարգի վարկային ներդրումների աճը զիջել է ընդհանուր կապիտալի աճը, որը պայմանավորել է ընդհանուր և հիմնական նորմատիվային կապիտալների առաջանցիկ աճը ռիսկով կշռված ակտիվների աճի համեմատ: Նշվածը հանգեցրել է տարվա ընթացքում բանկային համակարգի ընդհանուր և հիմնական կապիտալների համարժեքության ցուցանիշների աճի. ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշն աճել է 1.3, իսկ հիմնական կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը՝ 1.4 տոկոսային կետով և համապատասխանաբար կազմել 33.7% և 31.7%: ՀՀ տարածքում գործող բանկերի համարժեքության ցուցանիշները բավականաչափ գերազանցում են նորմատիվների՝ պահանջվող 12% և 8% մակարդակները:

Գծապատկեր 2. Ընդհանուր և հիմնական կապիտալի համարժեքությունը ըստ բանկերի

Առևտրային բանկերի սեփականատերերը

Ըստ կազմակերպա-իրավական տեսակների՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող 21 առևտրային բանկերից 1-ը կոոպերատիվ բանկ է, 2-ը՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ, 2-ը՝ բաց բաժնետիրական, 16-ը՝ փակ բաժնետիրական ընկերություններ:

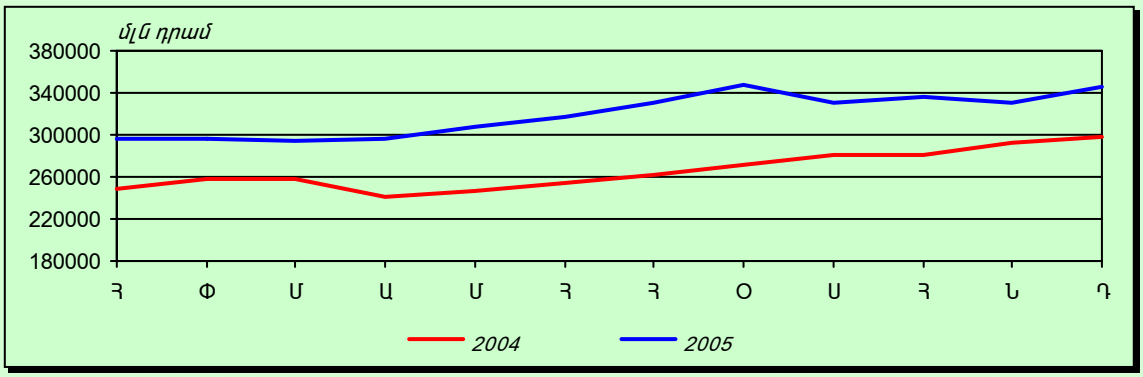
Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգի մասնակիցներ (բաժնետերեր, փայատերեր) են 1614 ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, որոնցից 57-ը՝ ոչ ռեզիդենտներ: Եթե բացառենք 2 բաց բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակ ունեցող բանկերը, ապա 19 բանկերի մասնակիցները 87 ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք են, որոնցից 24-ը՝ ոչ ռեզիդենտներ: Չորս բանկերում բաժնեմասերի 100%-ը տնօրինում է մեկ անձ (երկու ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք, մեկ ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ և մեկ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ), իսկ յոթ բանկերում մեկ բաժնետեր տնօրինում է բաժնետոմսերի 50%-ից ավելի բաժնեմասը:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Բանկային համակարգի ներգրաված միջոցների աճի միտումները

2005 թ. ընթացքում բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորություններն աճել են 15.7%-ով (47.0 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 345.9 մլրդ դրամ: Պարտավորությունների աճը մեծապես պայմանավորվել է դրամային պարտավորությունների զգալի աճով: Դրամով պարտավորություններն ավելացել են 44.2%-ով, իսկ արտարժույթով պարտավորությունները՝ 5.4%-ով, ինչի արդյունքում դրամով պարտավորությունների տեսակարար կշիռը 6.6 տոկոսային կետով աճելով՝ տարեվերջին կազմել է 33.3%: Այսպես, չնայած արձանագրվել է դոլարայնացման մակարդակի նշանակալի նվազում, այնուամենայնիվ այն դեռևս բավականին բարձր մակարդակի վրա է:

Գծապատկեր 3. Բանկային համակարգի պարտավորությունների աճի միտումները

Ընդհանուր պարտավորությունների աճը հիմնականում ապահովվել է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդների աճի հաշվին:

Պարտավորությունների կազմում 2005 թվականին զգալի ավելացել են նաև բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ) այլ պարտավորությունները՝ 31.6%-ով (7.3 մլրդ դրամով), իսկ բանկերի լորո թղթակցային հաշիվները նվազել են 17.4%-ով (1.0 մլրդ դրամով): Տարեվերջին լորո հաշիվների 62%-ը բաժին է ընկել ոչ ռեզիդենտ բանկերին, ընդ որում՝ լորո թղթակցային հաշիվների 90%-ից ավելին բաժին է ընկել Ռուսաստանում և Իրանում գործող բանկերին: Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունները ավելացել են 30.3%-ով (1.9 մլրդ դրամով):

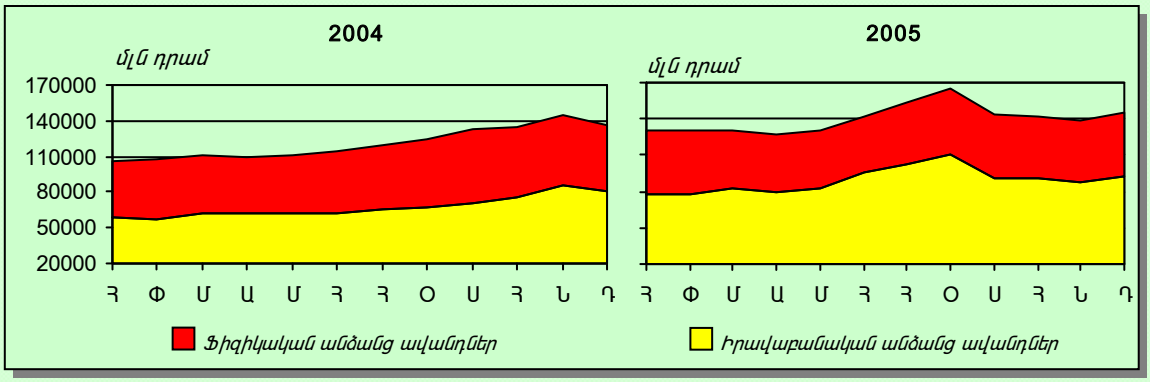
Տարվա ընթացքում բանկային համակարգի կողմից ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ներգրավված ընդհանուր միջոցներն ավելացել են 15.1%-ով (34.4 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 261.3 մլրդ դրամ:

Նախորդ տարվա համեմատ 2005 թվականին բանկային համակարգում դրսևորված առանձնահատկություններից է այն, որ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ներգրավված ընդհանուր ավանդների աճն ամբողջությամբ ապահովվել է ի հաշիվ դրամային ավանդների. դրամային ավանդներն աճել են 70.9%-ով (34.9 մլրդ դրամով), իսկ արտարժութային ավանդները նվազել են 0.3%-ով (0.5 մլրդ դրամով): Նշվածին նպաստել են նաև ««Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը և «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքը, ըստ որի՝ արտարժութային բանկային ավանդի երաշխավորված չափը 1 միլիոն ՀՀ դրամ է, իսկ դրամով բանկային ավանդի երաշխավորված չափը՝ 2 միլիոն ՀՀ դրամ:

Հաշվետու տարում իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորություններն ավելացել են 14.6%-ով, որին նպաստել է ինչպես իրավաբանական անձ-հաճախորդների քանակի ավելացումը, այնպես էլ առանձին հաճախորդների հաշիվների խոշորացումը. իրավաբանական անձ-հաճախորդների քանակն ավելացել է 9%-ով, իսկ վերջիններիս ընթացիկ հաշիվները՝ 12%-ով (5.4 հազարով):

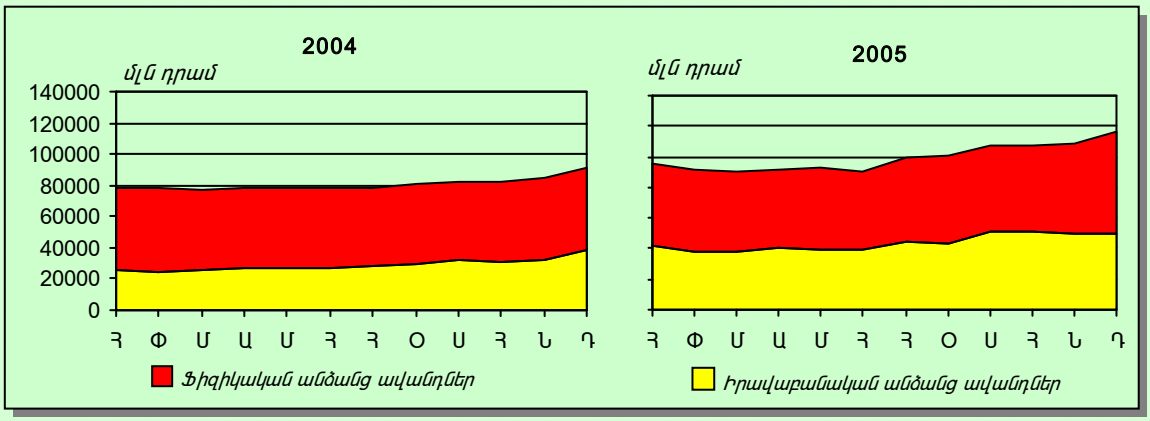
Չնայած տարվա ընթացքում ֆիզիկական անձ-հաճախորդների քանակն ավելացել է 47%-ով, իսկ վերջիններիս հաշիվների քանակը՝ 78%-ով, սակայն ֆիզիկական անձանց ցպահանջ պարտավորությունները նվազել են 4.1%-ով:

Գծապատկեր 4. Բանկային համակարգի ցպահանջ ավանդների աճի միտումները

Ե՛վ իրավաբանական, և՛ ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների՝ համապատասխանաբար 29.1% և 25.8% աճը գերազանցել է դրանց քանակական աճը. և՛ ֆիզիկական անձանց ժամկետային հաշիվները, և՛ իրավաբանական անձանց ժամկետային հաշիվները աճել են 17%-ով: Սա վկայում է, որ բանկային համակարգի ժամկետային ավանդների ծավալները տարվա ընթացքում դրսևորել են խոշորացման միտումներ:

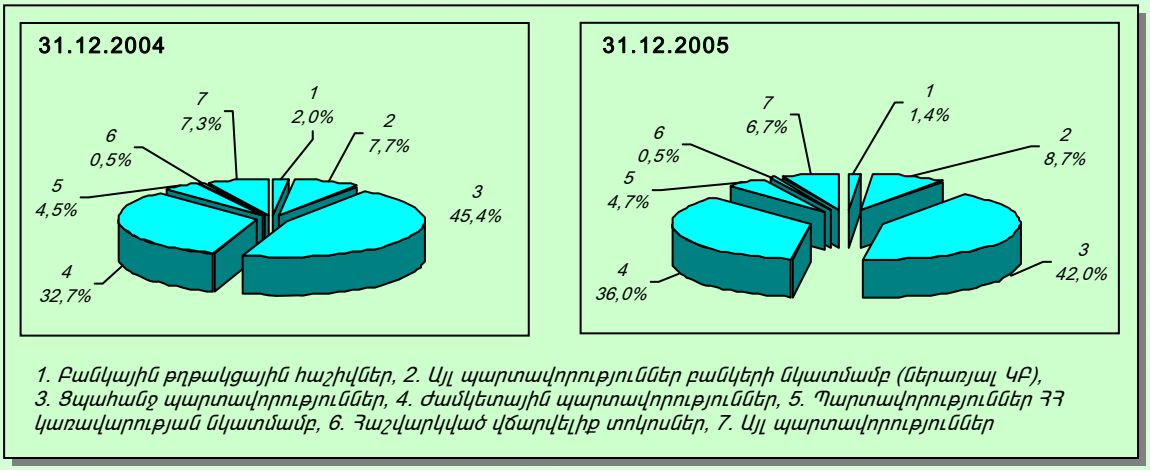
Գծապատկեր 5. Բանկային համակարգի ժամկետային ավանդների աճի միտումները

Բանկային համակարգի ներգրաված միջոցների կառուցվածքը

2005 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորություններում ծախսատար պարտավորությունների տեսակարար կշիռը կազմել է 92.3%՝ (նախորդ տարի՝ 91.4%): Ցածր ծախսատար ցպահանջ պարտավորությունների բացառման դեպքում ծախսատար ժամկետային պարտավորությունների տեսակարար կշիռը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 2.3 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել է 48.4%: Սա պայմանավորված է այն փաստով, որ տարվա ընթացքում ցպահանջ պարտավորությունների աճի տեմպը (7.0% աճ) զգալի զիջել է ընդհանուր պարտավորությունների աճի տեմպը (15.7% աճ): Արդյունքում՝ տարեվերջին ընդհանուր պարտավորությունների կազմում ցպահանջ պարտավորությունների (ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց) տեսակարար կշիռը նվազել է 3.4 տոկոսային կետով:

Գծապատկեր 6. Բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորությունների կառուցվածքը

1. Բանկային թղթակցային հաշիվներ, 2. Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ), 3. Ցպահանջ պարտավորություններ, 4. Ժամկետային պարտավորություններ, 5. Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ, 6. Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ, 7. Այլ պարտավորություններ

Համակարգի ընդհանուր պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնությունը կազմում է մոտ կես տարի: Ներգրաված միջոցների 47%-ը ցպահանջ է (ավանդներ, բանկային հաշիվներ, թղթակցային հաշիվներ և այլ), 41%-ը՝ 1-ից 12 ամիս ժամկետայնությամբ և 12%-ը՝ մեկ տարուց ավելի ժամկետայնությամբ:

Առևտրային բանկերի հաճախորդները

2005 թվականի ընթացքում բանկային համակարգի կողմից սպասարկվող իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց քանակն ավելացել է 44.3%-ով կամ 215.5 հազարով (գրեթե ամբողջությամբ ֆիզիկական անձանց աճի հաշվին) և տարեվերջին կազմել 702.5 հազար: Սպասարկվող ֆիզիկական անձ-հաճախորդների քանակը կազմել է 666.1 հազար, իսկ իրավաբանական անձ-հաճախորդների քանակը՝ 36.4 հազար:

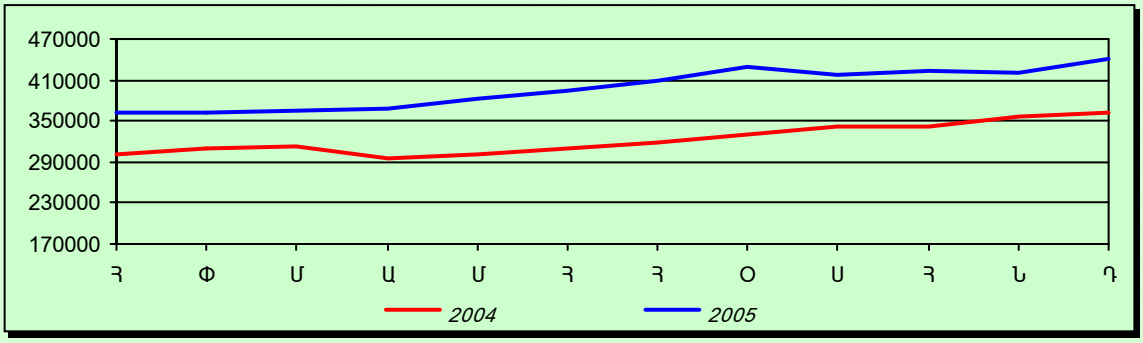
Տարվա ընթացքում բանկային հաշիվների քանակն ավելացել է 69.5%-ով և կազմել 853.0 հազար, որի 97%-ը՝ ընթացիկ և 3%-ը ժամկետային հաշիվներն են: Ընթացիկ հաշիվների քանակն ավելացել է 71.7%-ով կամ 346.5 հազարով (հիմնականում ֆիզիկական անձանց հաշիվների աճի արդյունքում) և տարեվերջին կազմել է 829.4 հազար: Ժամկետային հաշիվների քանակը նվազել է 17.2%-ով կամ 3.5 հազարով (հիմնականում ի հաշիվ ֆիզիկական անձանց ժամկետային հաշիվների աճի) և տարեվերջին կազմել 23.6 հազար:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԸ

Բանկային համակարգի տեղաբաշխած միջոցների աճի միտումները

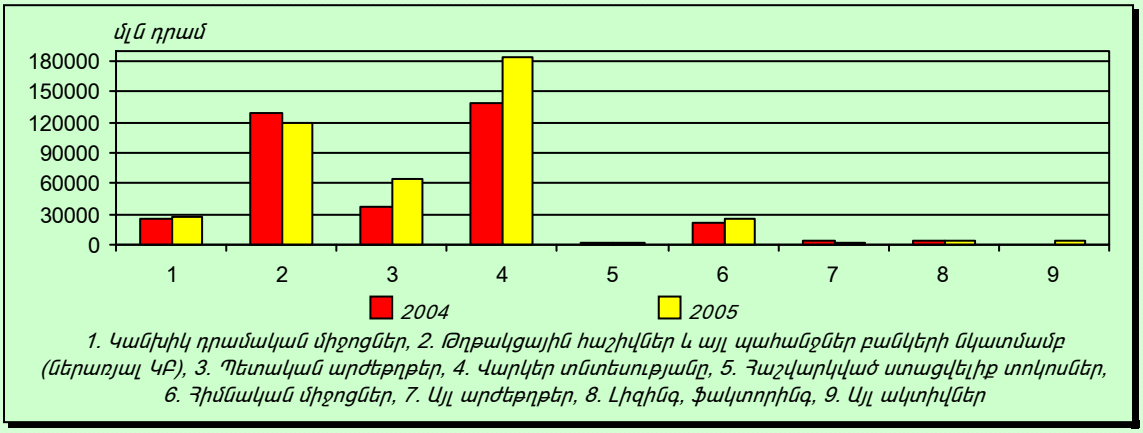
2005 թվականին ՀՀ բանկային համակարգի ընդհանուր ակտիվներն ավելացել են 21.2%-ով (77.1 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 440.7 մլրդ դրամ:

Գծապատկեր 7. Բանկային համակարգի ընդհանուր ակտիվների միտումները

Հաշվետու տարում ընդհանուր ակտիվների կազմում զգալի ավելացել են տնտեսությանը տրամադրված վարկերը և պետական պարտատոմսերում ներդրումները:

Գծապատկեր 8. Բանկային համակարգի ակտիվների աճի միտումները

1. Կանխիկ դրամական միջոցներ, 2. Թղթակցային հաշիվներ և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ), 3. Պետական արժեթղթեր, 4. Վարկեր տնտեսությանը, 5. Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ, 6. Հիմնական միջոցներ, 7. Այլ արժեթղթեր, 8. Լիզինգ, ֆակտորինգ, 9. Այլ ակտիվներ

Նոստրո թղթակցային հաշիվներն առանձնանում են կենտրոնացվածությամբ ինչպես աշխարհագրական առումով, այնպես էլ ըստ ռեզիդենտայնության: Թղթակցային հաշիվների 96.0%-ը տեղաբաշխված է ոչ ռեզիդենտ բանկերում (նախորդ տարի՝ 96.7%-ը): Հատկանշական է, որ եթե նախորդ տարի ոչ ռեզիդենտ բանկերում թղթակցային հաշիվների ընդհանուր ծավալի 68%-ը ներդրված էր բարձրակարգ վարկանիշ ունեցող ԱՄՆ բանկերում, ապա 31.12.2005 թ. դրությամբ ԱՄՆ բանկերում ներդրված է ոչ ռեզիդենտ բանկերում թղթակցային հաշիվների ընդհանուր ծավալի ընդամենը 37%-ը, եվրոպական բանկերում՝ 50%-ը, Ռուսաստանի բանկերում՝ 5%-ը և այլ երկրների բանկերում՝ 8%-ը:

Պետական արժեթղթերում ներդրումների ծավալներն ավելացել են 79.2%-ով կամ 29.0 մլրդ դրամով և տարեվերջին կազմել են 65.6 մլրդ դրամ: 2005 թվականի վերջին պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի միջին եկամտաբերությունը կազմել է 3.74%, պետական միջին ժամկետայնության մասնակի մարումներով արժեկտրոնային պարտատոմսերինը՝ 5.09%, որոնք տարեսկզբի նկատմամբ նվազել են համապատասխանաբար 0.57 տոկոսային կետով և 0.86 տոկոսային կետով: Հատկանշական է, որ նույնիսկ տոկոսադրույքների նման նվազման դեպքում բանկային համակարգում արձանագրվել է պետական պարտատոմսերում ներդրումների աճ: Սա հիմնականում պայմանավորվել է, զգալի ցպահանջ պարտավորությունների առկայության պայմաններում, բարձր իրացվելի ակտիվների՝ անհրաժեշտ բավարար մակարդակի ապահովման նկատառումով:

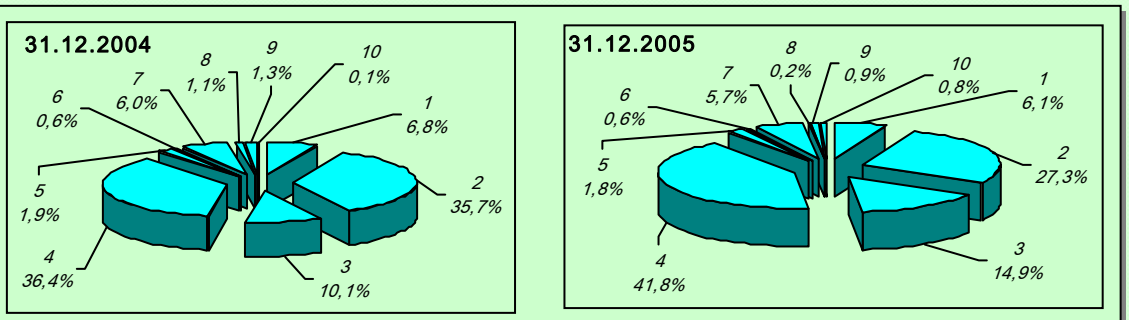
Այլ արժեթղթերում ներդրումների ծավալները նվազել են 3.0 մլրդ դրամով և տարեվերջին կազմել 1.0 մլրդ դրամ:

Բանկային համակարգի հիմնական միջոցները տարվա ընթացքում աճել են 13.9%-ով և տարեվերջին կազմել 25.0 մլրդ դրամ, որը ընդհանուր կապիտալի 26.4%-ն է և ընդհանուր ակտիվների 5.7%-ը: Բոլոր բանկերում հիմնական միջոցների մեծությունը զիջել է ընդհանուր կապիտալի մեծությանը, ինչը վկայում է այն մասին, որ բանկերի հիմնական միջոցները ձեռք չեն բերված ի հաշիվ փոխառու միջոցների: Այս առումով 2005 թվականի հուլիսի 1-ից նորմատիվային հաշվարկներում կատարվել է խստացում. նորմատիվային կապիտալի մեծության հաշվարկում հիմնական կապիտալի հաշվեկշռային մեծության 25 տոկոսը գերազանցող գումարի չափով նվազեցվում է բանկի սեփականությունը հանդիսացող և վերջինիս գործունեության համար օգտագործվող հիմնական միջոցների մեծությունը:

Բանկային համակարգի տեղաբաշխած միջոցների կառուցվածքը

Բանկային համակարգի եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռն ընդհանուր ակտիվներում տարեվերջին կազմել է 73.6% (նախորդ տարի՝ 75.2%), ընդ որում, եթե բացառենք ցածր եկամտաբեր թղթակցային հաշիվները, ապա մնացյալ եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը կկազմի 64.5% (նախորդ տարի՝ 58.1%): Այսպես, տարվա ընթացքում ցպահանջ պարտավորությունների նվազ աճի պայմաններում բանկերը գերադասել են ակտիվները ներդնել տնտեսության վարկերում և պետական պարտատոմսերում:

Գծապատկեր 9. Բանկային համակարգի ակտիվների կառուցվածքը

1. Կանխիկ դրամական միջոցներ, 2. Թղթակցային հաշիվներ և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ), 3. Պետական արժեթղթեր, 4. Վարկեր տնտեսությանը, 5. Պահանջներ ոչ բանկ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ, 6. Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ, 7. Հիմնական միջոցներ, 8. Այլ արժեթղթեր, 9. Լիզինգ, ֆակտորինգ, 10. Այլ ակտիվներ

Տարվա ընթացքում տնտեսությանը տրամադրված վարկերի և պետական պարտատոմսերում կատարված ներդրումների աճի տեմպերը զգալի գերազանցել են ընդհանուր ակտիվների աճի տեմպը, որը հանգեցրել է ակտիվների կազմում վարկերի տեսակարար կշռի 5.4 և պետական պարտատոմսերում ներդրումների 4.8 տոկոսային կետով աճի:

Համակարգի ընդհանուր ակտիվների միջին կշռված ժամկետայնությունը տատանվում է կես տարուց մեկ տարվա շրջանակներում: Տեղաբաշխված միջոցների 30%-ը ցպահանջ է, 32%-ը՝ 1-ից 12 ամիս ժամկետայնությամբ և 38%-ը՝ մեկ տարուց ավելի ժամկետայնությամբ:

Բանկային համակարգի վարկային ներդրումները

Տարվա ընթացքում բանկային համակարգի վարկային ներդրումներն[3] ավելացել են 33.7%-ով (52.4 մլրդ դրամով) և կազմել 208.1 մլրդ դրամ: Դրամով վարկային ներդրումներն ավելացել են 64.0%-ով, իսկ արտարժույթով վարկային ներդրումները՝ 20.9%-ով, որի արդյունքում դրամով վարկային ներդրումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր վարկային ներդրումներում աճել է 6.7 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 36.3%:

Ոչ ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումները աճել են 23.3%-ով և կազմել 19.6 մլրդ դրամ:

Ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումներն ավելացել են 34.9%-ով (48.7 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 188.5 մլրդ դրամ:

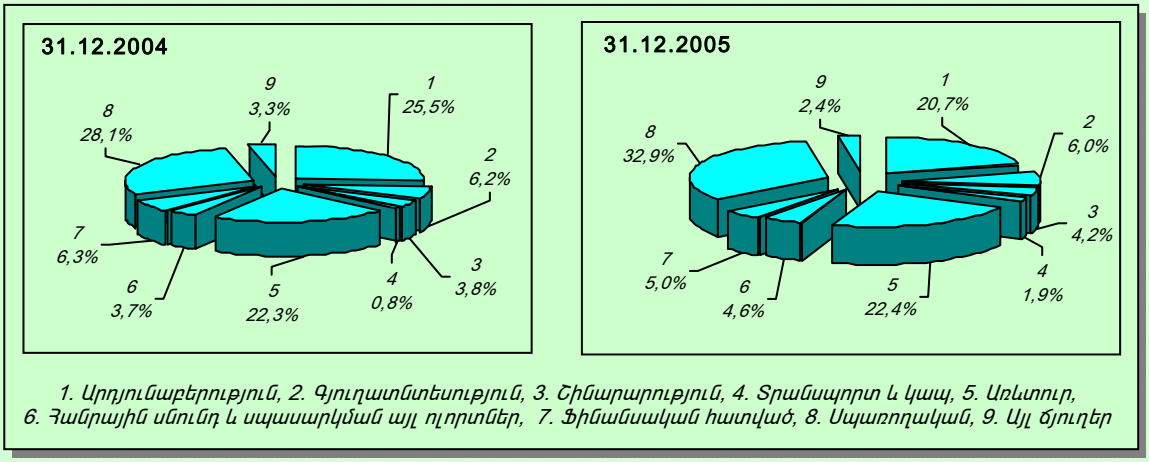
Հաշվետու տարում, ինչպես և նախորդ տարի, տնտեսության բոլոր ճյուղերում արձանագրվել է վարկային ներդրումների աճ (արդյունաբերության ճյուղերը դիտարկվել են որպես մեկ համընդհանուր ճյուղ): 2005 թվականին դարձյալ սպառողական վարկերը շարունակել են դրսևորել առանձնահատուկ աճի միտումներ. ավելացել են 57.6%-ով (22.6 մլրդ դրամով): Վարկավորման զգալի աճ է արձանագրվել նաև առևտրի ճյուղում՝ 35.4% (11.0 մլրդ դրամով), արդյունաբերության ճյուղում՝ 9.8% (3.5 մլրդ դրամով), հանրային սննդի ու սպասարկման այլ ոլորտներում՝ 65.1% (3.4 մլրդ դրամով): Արդյունաբերության ճյուղում վարկավորման ծավալների մեծ աճ է գրանցվել էներգետիկայի, քիմիական, սննդի և շինանյութերի արդյունաբերությունում:

Ռեզիդենտներին տրամադրված վարկերի կառուցվածքում 2005 թվականին դարձյալ արձանագրվել է սպառողական վարկերի տեսակարար կշռի աճ: Բանկային համակարգի վարկային ներդրումների կառուցվածքը ներկայացնող գրաֆիկից ակնհայտ է, որ վարկերը մեծամասամբ կենտրոնացված են սպառողական, առևտրի ոլորտներում և արդյունաբերության ճյուղում:

---

[3] Վարկային ներդրումներում ներառվում են տնտեսության վարկերը, լիզինգը, ֆակտորինգը և բանկերում տեղաբաշխված վարկերն ու ավանդները:

Գծապատկեր 10. Ռեզիդենտներին տրված վարկերի և դեբիտորական պարտքերի կառուցվածքը ըստ տնտեսության ճյուղերի

1. Արդյունաբերություն, 2. Գյուղատնտեսություն, 3. Շինարարություն, 4. Տրանսպորտ և կապ, 5. Առևտուր, 6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ, 7. Ֆինանսական հատված, 8. Սպառողական, 9. Այլ ճյուղեր

Քանի որ տարեսկզբին վարկային ներդրումներում ամենաբարձր տեսակարար կշիռն ունեցել են սպառողական վարկերը և տարվա ընթացքում դրսևորել են արագատեմպ աճի միտումներ, ապա ըստ տնտեսության ճյուղերի համակարգի վարկավորման՝ Հերֆինդալ-Հիրշմանի կենտրոնացվածության գործակիցը, ի հաշիվ սպառողական վարկերի, նախորդ տարվա համեմատ փոքր-ինչ ավելացել է՝ 0.06-ով և կազմել 0.21, ինչը, սակայն, համարվում է ցածր և վկայում է նվազ կենտրոնացվածության մասին: Նույն ցուցանիշի մեծությունը, ըստ բանկերի միջինի, նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է դարձյալ 0.06-ով և կազմել 0.32, ինչը վկայում է, որ մի շարք բանկերում վարկավորման ճյուղային կենտրոնացվածությունը համեմատաբար բարձր մակարդակ ունի:

Տնտեսության ներկայիս զարգացման պայմաններում նկատվում է երկարաժամկետ վարկերի մեծ պահանջարկ: Հաշվետու տարում վարկային ներդրումներում երկարաժամկետ (1 տարի և ավելի ժամկետայնությամբ) վարկերի տեսակարար կշիռը բավականաչափ աճել է (9.0 տոկոսային կետով) և կազմել 56.4%: Բանկային համակարգում դեռևս նկատվում է «երկար փողերի» սղություն, որը երկարաժամկետ վարկեր տրամադրելու կարևորագույն նախապայմանն է: Երկարաժամկետ միջոցների սղության հիմնական պատճառը «երկար» փող ստեղծող ինստիտուտների բացակայությունն է հանրապետությունում, ինչպիսիք են՝ մասնավոր կենսաթոշակային հիմնադրամները ու ապահովագրական գործի կայացած ոլորտը:

Տնտեսության երկարաժամկետ վարկավորման գործընթացին էապես նպաստում են միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների ծրագրերի շրջանակներում բանկերի միջնորդությամբ տրամադրվող երկարաժամկետ նպատակային վարկերը: ՀՀ տարածքում գործող 6 բանկեր սպասարկում են Համաշխարհային բանկի ձեռնարկությունների զարգացման, Գերմանա-հայկական հիմնադրամի, Իզմիրլյան-Եվրասիա հիմնադրամի փոքր բիզնեսի վարկավորման, Համաշխարհային բանկի գյուղատնտեսության բարեփոխումների աջակցման, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկի, ԳՕՕ (Հյուսիս-Արևմտյան գյուղատնտեսական ծառայությունների ծրագիր), Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի, Համաշխարհային բանկի միկրո և փոքր բիզնեսի և այլ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից իրականացվող վարկային ծրագրերը: Այդ ծրագրերն ընդգրկում են տնտեսության գրեթե բոլոր ոլորտները՝ 31.12.2005թ. դրությամբ ծրագրերի վարկավորման հիմնական ուղղություններ են հանդիսացել առևտուրը՝ ընդհանուր վարկավորման ծավալի 43.8%-ը, գյուղատնտեսությունը՝ 17.2%-ը և սպասարկման ոլորտը՝ 9.5%-ը:

Նշված ծրագրերի շրջանակներում բանկերի կողմից տրամադրված վարկերը տարեվերջին կազմել են 24.9 մլրդ դրամ կամ ընդհանուր վարկերի 13.2%-ը: Այս վարկերի վերադարձելիության աստիճանն անհամեմատ բարձր է, ինչի մասին է վկայում ժամկետանց վարկերի 0.3% կշիռը: Միջազգային ծրագրերի շրջանակներում տրամադրված վարկերի մոտ 67.8%-ը մեկ տարուց ավելի ժամկետով է, 26.0%-ը՝ 6 ամսից մեկ տարի ժամկետով և 6.2%-ը՝ մինչև 6 ամիս ժամկետով:

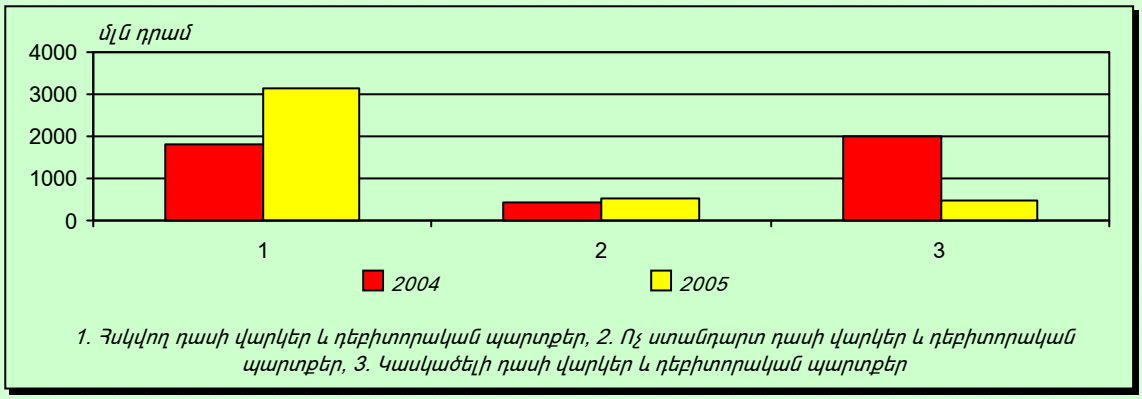
Վարկային պորտֆելի որակը

2005 թվականին, ինչպես և նախորդ տարի, դարձյալ արձանագրվել է բանկային համակարգի վարկային պորտֆելի որակի բարելավում:

Տարվա ընթացքում չաշխատող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի (ներառյալ թղթակցային հաշիվները) մեծությունը աճել է 2.0%-ով և կազմել է 4.3 մլրդ դրամ, իսկ ստանդարտ ակտիվների մեծությունը՝ 7.9%-ով և կազմել է 259.5 մլրդ դրամ: Արդյունքում՝ ստանդարտ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի (ներառյալ թղթակցային հաշիվները) տեսակարար կշիռն աճել է 0.1 տոկոսային կետով և կազմել 98.4%:

Տարեվերջին չաշխատող ակտիվների 4.6%-ը բաժին է ընկել ոչ ռեզիդենտներին, իսկ 95.4%-ը՝ ռեզիդենտներին: Ռեզիդենտների վարկային ներդրումներում չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռը համեմատաբար բարձր է եղել շինարարության ճյուղին տրամադրած վարկերում՝ 6.9%, և ցածր՝ տրանսպորտի և կապի ճյուղում՝ 0.3%:

Գծապատկեր 11. Բանկային համակարգի չաշխատող ակտիվների աճի միտումները

1. Հսկվող դասի վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, 2. Ոչ ստանդարտ դասի վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, 3. Կասկածելի դասի վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Բանկային համակարգի եկամտաբերությունը

Հաշվետու տարում բանկային համակարգի չբաշխված շահույթը կազմել է 12.0 մլրդ դրամ:

Տարվա ընթացքում շահույթով աշխատել է 17 բանկ, իսկ վնասով՝ 4 բանկ: Տարին շահույթով եզրափակած բանկերի չբաշխված շահույթը կազմել է 13.5 մլրդ դրամ, վնասով եզրափակած բանկերի ընդհանուր վնասը՝ 1.5 մլրդ դրամ:

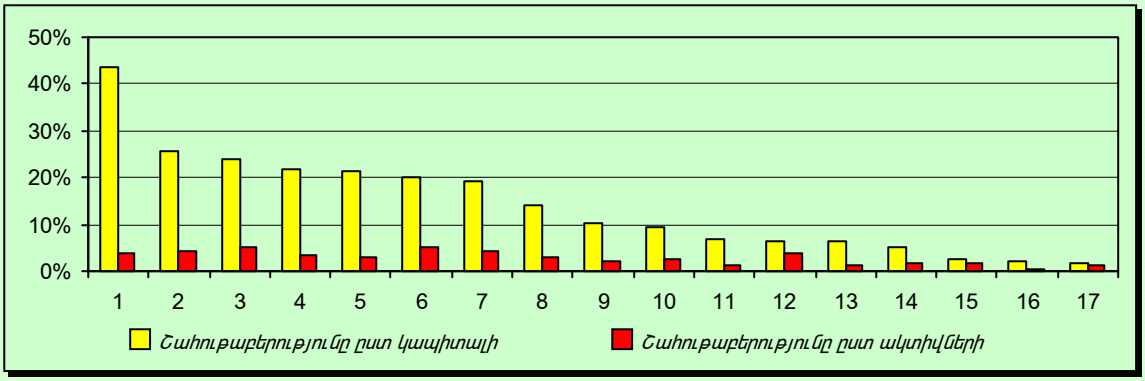
Չնայած նախորդ տարվա համեմատ բանկային համակարգի շահութաբերության ցուցանիշները նվազել են, այնուամենայնիվ 2005 թվականին բանկային համակարգը դարձյալ ապահովել է շահութաբերության բավականին բարձր մակարդակ. բանկային համակարգի շահութաբերությունն ըստ ակտիվների (չբաշխված շահույթի հարաբերությունն ակտիվների միջին տարեկան մեծությանը) կազմել է 3.0%, իսկ ըստ կապիտալի (չբաշխված շահույթի հարաբերությունը կապիտալի միջին տարեկան մեծությանը)՝ 15.3%: Նույն ցուցանիշները 2004 թվականին[4] համապատասխանաբար կազմել են 3.2% և 18.4%: Բանկային համակարգի զուտ գործառնական մարժան[5] հաշվետու տարում կազմել է 4.3% (նախորդ տարի՝ 4.5%):

---

[4] Առավել իրատեսական և համադրելի պատկերացում կազմելու նպատակով 2004թ. համակարգի շահութաբերությունը ներկայացված է ըստ 19 բանկերի ցուցանիշների (առանց «Հայկապ բանկի»), քանի որ «Հայկապ բանկի» շահույթը ձևավորվել էր խոշոր վերադարձների հաշվին:

[5] Զուտ գործառնական մարժան հավասար է զուտ տոկոսային և զուտ ոչ տոկոսային եկամուտների գումարի և ընդհանուր ակտիվների միջին տարեկան մեծության հարաբերությանը:

Գծապատկեր 12. Շահութաբերության ցուցանիշները՝ ըստ 17 շահութաբեր բանկերի

Շահութաբեր 17 բանկերի շահույթի Հերֆինդալ-Հիրշմանի կենտրոնացվածության գործակիցը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 0.007-ով և կազմել 0.12 միավոր, որը բնութագրում է շահութաբեր բանկերի միջև համակարգի շահույթի կենտրոնացվածության փոքր-ինչ նվազումը:

Բանկային համակարգի ծախսերի և եկամուտների կառուցվածքը

2005 թ. բանկային համակարգի չբաշխված շահույթը գերազանցել է նախորդ տարվա համակարգի[6] շահույթը 16.5%-ով (1.7 մլրդ դրամով), ինչը հիմնականում պայմանավորվել է վարկերի արագատեմպ աճի արդյունքում տոկոսային եկամուտների զգալի աճով: 2005 թվականին առևտրային բանկերը շարունակել են ակտիվ գործունեություն իրականացնել վարկային շուկայում, որտեղ բավականաչափ մեծացել է նաև միջբանկային մրցակցությունը: Վարկերի զգալի աճը չի հանգեցրել վարկերի որակի վատթարացման, ինչը վկայում է, որ վերջին տարիներին էապես բարձրացել է վարկերի կառավարման մակարդակը:

Այսպես, նախորդ տարվա համեմատ, բանկային համակարգի տոկոսային եկամուտների աճը պայմանավորվել է տնտեսությանը տրամադրված վարկերից ստացած տոկոսային եկամուտների 29.3% (6.0 մլրդ դրամով) աճով: Վարկերից ստացված տոկոսային եկամուտների տեսակարար կշիռը ընդհանուր տոկոսային եկամուտների կազմում ավելացել է 4.6 տոկոսային կետով և կազմել 80.6%:

---

[6] Առավել իրատեսական և համադրելի պատկերացում կազմելու նպատակով համակարգի 2004 թվականի ծախսերի և եկամուտների կառուցվածքը ներկայացված է ըստ 19 բանկերի ցուցանիշների (առանց «Հայկապ բանկի»):

Ոչ տոկոսային եկամուտների կազմում այս տարի դարձյալ բավականին ավելացել են արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված եկամուտները՝ 64.1%-ով (2.4 մլրդ դրամով): Բանկային համակարգի միջնորդավճարներից ստացված եկամուտները, 2004 թվականի համեմատ, ավելացել են 28.8%-ով կամ 2.2 մլրդ դրամով՝ պայմանավորված փոխանցումների ծավալների զգալի աճով:

Տոկոսային ծախսերում 56.4% տեսակարար կշիռ ունեցող ժամկետային ավանդների դիմաց վճարվելիք տոկոսային ծախսերը, նախորդ տարվա համեմատ, աճել են 21.2%-ով (1.0 մլրդ դրամով):

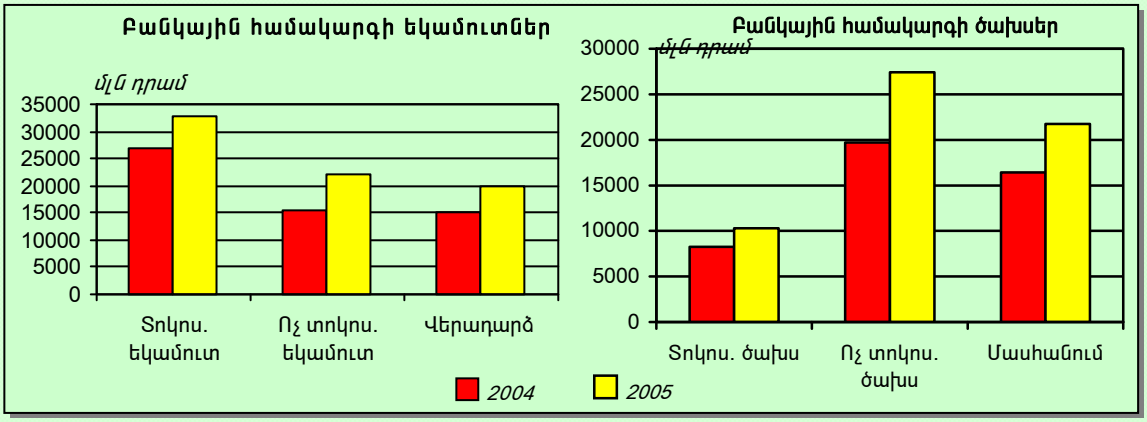
Ոչ տոկոսային ծախսերում 37.5% տեսակարար կշիռ կազմող «Հաշվեգրված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված միջոցներ» հոդվածով ծախսերը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել են 34.7%-ով (2.7 մլրդ դրամով), իսկ բանկային համակարգի աշխատողների թվաքանակն ավելացել է 14%-ով: Նշվածը վկայում է, որ տարվա ընթացքում, ինչպես և 2004 թվականին, արձանագրվել է բանկային համակարգի միջին աշխատավարձի բարձրացում:

Ընդհանրացնելով նշենք, որ, նախորդ տարվա համեմատ, 2005 թվականին համախառն եկամուտներն ավելացել են 30.2%-ով (17.4 մլրդ դրամով), իսկ համախառն ծախսերը՝ 34.0%-ով (15.1 մլրդ դրամով):

Համախառն եկամուտների կազմում, նախորդ տարվա համեմատ, տոկոսային եկամուտներն ավելացել են 21.9%-ով, ոչ տոկոսային եկամուտները՝ 43.5%-ով և ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներից վերադարձը՝ 31.8%-ով:

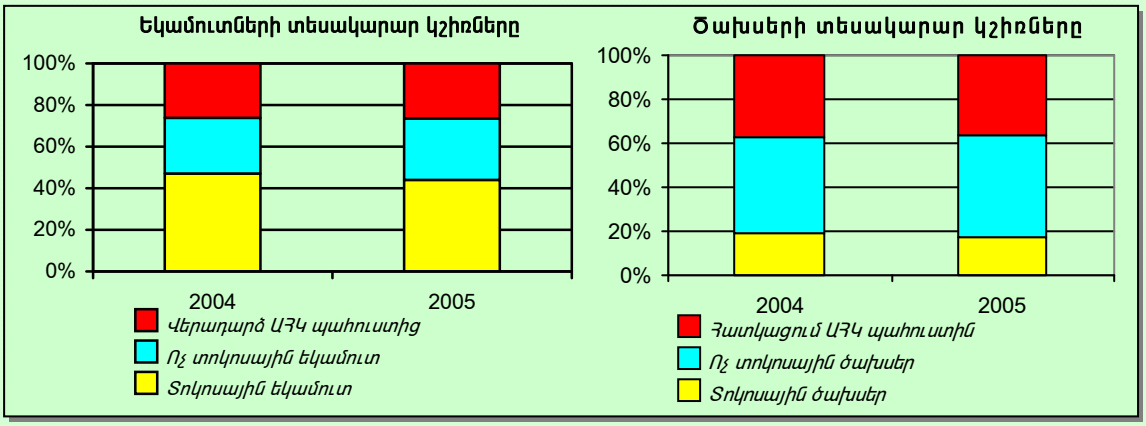
Ծախսային մասում, նախորդ տարվա համեմատ, տոկոսային ծախսերն ավելացել են 24.4%-ով, ոչ տոկոսային ծախսերը՝ 39.2%-ով, իսկ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին մասհանումները՝ 32.6%-ով:

Գծապատկեր 13. Բանկային համակարգի ծախսերը և եկամուտները

Եկամուտների և ծախսերի վերոնշված աճի արդյունքում համախառն եկամտի կազմում փոքր-ինչ աճել են ոչ տոկոսային եկամտի, իսկ համախառն ծախսերում՝ ոչ տոկոսային ծախսերի տեսակարար կշիռները:

Գծապատկեր 14. Բանկային համակարգի ծախսերի և եկամուտների կառուցվածքը

ՎճԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Հաշվետու տարվա ընթացքում ՀՀ տարածքում անկանխիկ վճարային գործիքներով իրականացվող վճարումների ծավալն ավելացել է 38.6%-ով և կազմել 4872 մլրդ ՀՀ դրամ:

ՀՀ տարածքում անկանխիկ վճարումները հիմնականում իրականացվել են կրեդիտային վճարային գործիքներով՝ ծավալի 99.7%-ը, քանակի 99.4%-ը (այդ թվում՝ վճարային գործիքների ծավալի 56.3%-ը և քանակի 63.7%-ը կազմել են էլեկտրոնային եղանակով ներկայացված վճարման հանձնարարականները): Դեբետային գործիքներով կատարված վճարումների ծավալը կազմել է ընդհանուր վճարումների 0.3%-ը, իսկ քանակը՝ 0.6%-ը:

2005 թվականի վերջի դրությամբ պլաստիկ քարտերի թողարկումը և սպասարկումը իրականացվել է ՀՀ տարածքում գործող 18 առևտրային բանկերի կողմից: Այդ թվում՝ 16 առևտրային բանկեր թողարկել և սպասարկել են «Արքա» միասնական վճարային համակարգի քարտեր: Հաշվետու տարվա ընթացքում «ԱրՔա» համակարգին անդամակցող բանկերի քանակն ավելացել է երեքով (Պրոմեթեյ բանկ, Կասկադ բանկ, «ԲՏԱ ինվեստ» բանկ):

Բանկային համակարգի կողմից տրամադրված քարտերի քանակը 2005 թվականին ավելացել է 26.0%-ով և կազմել 137.2 հազար: «ԱրՔա» պլաստիկ քարտերի քանակն ավելացել է 18.0%-ով, «Visa» միջազգային քարտերի քանակը՝ 37.3%-ով, իսկ MasterCard միջազգային քարտային համակարգի քարտերի քանակը՝ 96.5%-ով: Սպասարկվող քարտերի 41%-ը «ԱրՔա» քարտերն են, 46%-ը՝ «VISA» քարտերը և 13%-ը՝ «MasterCard» և այլ միջազգային քարտերը, որտեղ ընդգրկված են նաև HSBC debit քարտերը: Տարեվերջին շրջանառությունում եղել են 55.7 հազար՝ «ԱրՔա», 62.8 հազար՝ «VISA», 5.9 հազար՝ «MasterCard» և 12.7 հազար միջազգային այլ քարտեր: ՀՀ տարածքում գործող 15 առևտրային բանկեր իրականացրել են պլաստիկ քարտերի թողարկում և սպասարկում:

2005 թվականի ընթացքում քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալում «ԱրՔա» քարտերի միջոցով իրականացվել է 1.0 մլն գործառնություն՝ մոտ 27.8 մլրդ դրամ ծավալով, որը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 47.2%-ով (8.9 մլրդ դրամով): Visa միջազգային քարտերով իրականացվել է 39.6 մլրդ դրամ ծավալով 692.1 հազար գործառնություն, MasterCard միջազգային քարտերով՝ 7.7 մլրդ դրամ ծավալով 89.9 հազար գործառնություն: Նախորդ տարվա համեմատ Visa միջազգային քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալն ավելացել է 29.2%-ով, իսկ MasterCard միջազգային քարտերով գործառնությունների ծավալը նվազել է 15.9%-ով:

Նպատակ ունենալով նվազեցնել ՀՀ տարածքում պլաստիկ քարտերով կանխիկացման գործառնությունների ժամանակ առաջացող ռիսկերը՝ 2005 թվականի ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվել են ԱԳՄ-ների տեղադրման և շահագործման հետ կապված լրացուցիչ պահանջներ, ինչպես նաև սահմանափակվել է ԱԳՄ-ների միջոցով կանխիկ արտարժույթի տրամադրումը: Հատկանշական է, սակայն, որ ՀՀ տարածքում քարտերով իրականացվող անկանխիկ վճարումներից օգտվելու սովորույթը դեռևս թույլ է զարգացած. քարտերով իրականացված գործառնությունների ընդամենը 8%-ն է բաժին ընկնում անկանխիկ գործառնություններին, իսկ 92%-ը բաժին է ընկնում քարտերով իրականացված կանխիկացումներին:

Զարգացնելով քարտերով իրականացվող գործառնությունների շրջանակը՝ առևտրային բանկերի կողմից իրենց քարտային հաճախորդներին 2005 թվականի օգոստոսից հնարավորություն է տրվել ինտերնետի միջոցով իրականացնել քարտից-քարտ փոխանցումներ, որի ընդհանուր ծավալը տարեվերջին կազմել է 7.5 մլն դրամ: Իսկ էլեկտրոնային առևտրում (e-commerce) ընդգրկված առևտրի կետերի միջոցով հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է մոտ 70 մլն դրամի գործառնություն:

WESTERN UNION, MONEY GRAM, ANELIK, UNISTREAM, BISTRAYA POCHTA և այլ համակարգերով Հայաստանի Հանրապետությունից կատարված փոխանցումների ընդհանուր ծավալը 2004 թվականի համեմատ ավելացել է 12.1%՝ կազմելով 32.6 մլրդ դրամ, իսկ քանակը՝ 25.9%-ով՝ կազմելով 50.7 հազար: Հայաստանի Հանրապետություն կատարված

փոխանցումները ընդհանուր առմամբ ավելացել են՝ ծավալը 28.6%-ով (ստացումների ընդհանուր ծավալը կազմել է 244.2 մլրդ դրամ), իսկ քանակը 34.3%-ով (ստացումների ընդհանուր քանակը կազմել է 971.6 հազար): Հաշվետու ժամանակահատվածում այդ համակարգերով ստացումներում գերակշռում են UNISTREAM-ով փոխանցումները՝ կազմելով ընդհանուր ծավալի 39.0%-ը և ընդհանուր քանակի 29.9%-ը: Առանձնանում են նաև WESTERN UNION և ANELIK համակարգերով ստացումները, որոնք կազմել են ընդհանուր ծավալի համապատասխանաբար 16.8%-ը և 15.5%-ը (ընդհանուր քանակի՝ 19.9%-ը և 23.6%-ը): Հաշվետու ժամանակահատվածում Հայաստանի Հանրապետություն փոխանցումների ընդհանուր ծավալի մոտ 2.2%-ը կազմել են MONEY GRAM համակարգով փոխանցումները (քանակը՝ 2.7%-ը), իսկ BISTRAYA POCHTA և այլ համակարգերով փոխանցումների ծավալը կազմել է 26.4%-ը (քանակը՝ 24.0%-ը):

2005 թ. դրությամբ SWIFT-ին անդամակցում են ՀՀ տարածքում գործող 20 առևտրային բանկեր, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկը: Տարվա ընթացքում SWIFT-ի միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն իրականացված փոխանցումները նախորդ տարվա համեմատ նվազել են՝ ծավալը՝ 2%-ով, իսկ քանակը՝ 6.5%-ով: Փոխանցումները արտասահման նախորդ տարվա համեմատ ավելացել են՝ ծավալը՝ 3%-ով իսկ քանակը՝ 33%-ով:

Առևտրային բանկերի կողմից միջազգային փոխանցումներ են կատարվել նաև TELEX-ի, FAX-ի միջոցով: Այդ միջոցներով արտասահման փոխանցումների ծավալը կազմել է շուրջ 29.6 մլրդ դրամ (քանակը՝ 1.7 հազար), իսկ արտասահմանից ստացումների ծավալը՝ շուրջ 21.4 մլրդ ՀՀ դրամ (քանակը՝ 1.6 հազար):

ՀՀ տարածքում գործող որոշ առևտրային բանկերի կողմից հաճախորդներին մատուցվում են ծառայություններ բանկային հեռահար սպասարկման համակարգերի (PC banking, Internet- banking, Telebanking՝ mobile phone, Home-banking) միջոցով: Այս համակարգերը հաճախորդներին հնարավորություն են տալիս ստանալու տեղեկատվություն իրենց հաշվի վիճակի մասին, ինչպես նաև իրականացնելու իրենց հաշվի կառավարում՝ ներկայացնելով բանկին հանձնարարականներ:

2005 թվականի ընթացքում բանկային հեռահար սպասարկման համակարգերի միջոցով հաճախորդների իրականացրած վճարումների ծավալը կազմել է 321.8 մլրդ դրամ (քանակը՝ 50.9 հազար): 2004 թվականի համեմատ այս եղանակով կատարված վճարումների ծավալը ավելացել է 1.3 անգամ:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ

Ներկայումս ՀՀ բանկային համակարգի ֆինանսական ռիսկերի գնահատումը և վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ դրանք գտնվում են կառավարելի շրջանակներում:

Վարկային ռիսկ

Ֆինանսական ռիսկերից մշտապես կարևորվել է վարկային ռիսկի կառավարումը: Վերջին տարիներին դրսևորվել են վարկային ռիսկի նվազման միտումներ, ինչը պահպանվել է նաև 2005 թվականին: Հաշվետու տարվա ընթացքում ընդհանուր վարկերի և դեբիտորական պարտքերի կառուցվածքում դասակարգված վարկերի և դեբիտորական պարտքերի (այսուհետ՝ չաշխատող ակտիվների) տեսակարար կշիռը նվազել է 0.1 տոկոսային կետով և կազմել 1.6%: Չաշխատող ակտիվների մեծությունը կազմել է նորմատիվային ընդհանուր կապիտալի 5.0%-ը (նախորդ տարի՝ 7.3%): Եթե չաշխատող ակտիվների 4.2 մլրդ դրամ մեծությունից հանենք ակտիվների հնարավոր կորուստների հատուկ պահուստի 0.7 մլրդ դրամ մեծությունը, ապա մնացյալ՝ ծածկույթ չունեցող չաշխատող ակտիվների մեծությունը կկազմի նորմատիվային կապիտալի 4.2%-ը:

Բանկային վերահսկողության արդյունքների մասին կարելի է դատել՝ համադրելով բանկային համակարգի ակտիվների (մասնավորապես վարկերի) աճի տեմպը ակտիվների որակի փոփոխությունների հետ: Այսպես, վերջին երկու տարիներին ակտիվների միջին աճը կազմել է 25%, իսկ վարկերինը՝ 39%, այնուամենայնիվ դա չի հանգեցրել ակտիվների որակի վատացման: Ինչպես նշվեց, վերջին երկու տարիներին չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռը կազմում է ընդամենը 1.6%, որի մեծ մասը հսկվող դասի ակտիվներն են: Որպես հետևանք՝ տարվա ընթացքում զուտ մասհանումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ակտիվներում կազմել է ընդամենը 0.3%, և, չնայած վարկերի դինամիկ աճին, ակտիվների վերադարձելիության աստիճանը մնում է բավականին բարձր՝ 99.7%: Այս ցուցանիշները բավականին ցածր են այլ երկրների բանկային համակարգերի նույն ցուցանիշների համեմատ՝ վկայելով ՀՀ բանկային համակարգում վարկային ռիսկի համեմատաբար ցածր մակարդակի մասին: Համեմատության համար նշենք նաև, որ Եվրոգոտու երկրներում բանկերի «ընդամենը պահուստավորում / եկամտաբեր ակտիվներ» ցուցանիշը կազմել է 1.95%, իսկ ՀՀ բանկային համակարգում՝ 0.88%:

Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի ցուցանիշն ունի ընդունելի մակարդակ՝ 31.12.2005 թ. դրությամբ կազմել է նորմատիվային կապիտալի 16.4%-ը (առավելագույնը՝ 20%), խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափի ցուցանիշը՝ 117% (առավելագույնը՝ 500%), բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափի ցուցանիշը՝ 3.0%-ը (առավելագույնը՝ 5%), բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափի ցուցանիշը՝ 7.4%-ը (առավելագույնը՝ 20%): Վիճակագրական ցուցանիշները բնութագրում են բանկային համակարգի վարկային ռիսկի կառավարման արդյունավետության բարձրացումը, ինչին նպաստում է նաև վարկային ռեգիստրի գործունեությունը, որի միջոցով բանկերը նախապես տեղեկացվում են վարկառուի վարկային պատմությանը:

Արտարժութային ռիսկ

Հաշվետու տարում դարձյալ դրսևորվել են ՀՀ դրամի՝ այլ արժույթների նկատմամբ փոխարժեքի բավականին մեծ տատանումներ: 2005 թվականին արձանագրել է ՀՀ դրամ/ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 16.6% միջին տարեկան արժևորում, իսկ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ 7.9%:

2005 թվականին ՀՀ դրամի՝ այլ արժույթների նկատմամբ փոխարժեքի տատանումների հետևանքով բանկային համակարգը արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում ունեցել է ընդհանուր 395 մլն դրամ վնաս՝ բանկային համակարգի նորմատիվային կապիտալի 0.5%-ը (նախորդ տարի վնասը կազմել է կապիտալի 0.7%-ը): Արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում վնասներ է ունեցել 13 բանկ, իսկ եկամուտ՝ 8 բանկ: Հաշվետու տարվա ընթացքում բանկային համակարգն արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների արդյունքում ապահովել է 6.0 մլրդ դրամ եկամուտ (2004 թվականի համեմատ ավելացել է 64%-ով): Տարեվերջի դրությամբ բանկային համակարգի համախառն արտարժութային դիրքը կազմել է 4.9%, իսկ երկրորդ խմբի բաց դիրքը՝ 1.0%՝ համապատասխանաբար պահանջվող առավելագույնը 15% և 5% նորմատիվային մակարդակների դեպքում:

Արտարժույթի ռիսկի գնահատման VAR (Value at risk) մեթոդաբանությամբ կատարված հաշվարկները ցույց են տալիս, որ 2006 թվականին դրամի փոխարժեքի տատանումների հետևանքով բանկային համակարգի արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում հնարավոր վնասները 95% հավանականությամբ չեն կարող գերազանցել 107 մլն դրամի սահմանաչափը: Նշված գնահատման շեղման մեծությունը փաստացի մակարդակից կախված է 2006 թվականի ընթացքում արտարժութային բաց դիրքերի փոփոխությունների աստիճանից, քանի որ հաշվարկների հիմքում ընկած են 31.12.2005 թ. դրությամբ բանկերի կողմից ներկայացված արտարժութային բաց դիրքերը: Արտարժութային ռիսկի զսպման նկատառումով 2005 թվականին նորմատիվային դաշտում կատարվել է խստացում. 2005 թ. հոկտեմբերի 1-ից բանկի առաջին արտարժութային խմբի համախառն դիրքի և ընդհանուր կապիտալի հարաբերակցությունը չի կարող գերազանցել ընդհանուր կապիտալի 15%-ը, իսկ ըստ առանձին արժույթների՝ բաց դիրքը չի կարող գերազանցել ընդհանուր կապիտալի 10%-ը:

Իրացվելիության ռիսկ

Չնայած տարվա ընթացքում վարկային ներդրումների աճի տեմպը գերազանցել է ընդհանուր ակտիվների աճի տեմպը, այնուամենայնիվ բանկային համակարգի իրացվելիության ռիսկը շարունակում է ցածր մնալ, քանի որ բանկային համակարգը դեռևս ունի բարձր իրացվելի ակտիվների զգալի ծավալ՝ 184.2 մլրդ դրամ, որը կազմում է ընդհանուր ակտիվների 42%-ը: 2005 թվականին բանկային համակարգի ընդհանուր իրացվելիության ցուցանիշը նվազելով 2.9 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմել է 44.2%, ընթացիկ իրացվե-

լիության ցուցանիշը աճելով 11.9 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմել է 110.5%: Ընդհանուր և ընթացիկ իրացվելիության ցուցանիշները նորմատիվային պահանջվող մակարդակից բավականին բարձր են և իրացվելիության հիմնախնդրի առաջացման վտանգ չեն ներկայացնում: Վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ ըստ մարմանը մնացած ժամկետայնության խմբերի՝ բանկային համակարգի ակտիվների ծավալները 2006թ. կգերազանցեն պարտավորությունների մեծությունները, ըստ որի՝ կանխատեսվում է, որ այլ հավասար պայմաններում 2006 թվականին բանկային համակարգը զերծ կմնա իրացվելիության ռիսկով պայմանավորված այլընտրանքային վնասներից:

Իրացվելիության տեսանկյունից դիտարկելով բանկային համակարգի պարտավորությունների կառուցվածքը հատկանշական է, որ 2005 թվականին արձանագրվել է պարտավորությունների համակենտրոնացման աստիճանի նվազում: «Խոշոր» պարտավորությունների[7] տեսակարար կշիռն ընդհանուր պարտավորություններում փոքր-ինչ նվազել է և կազմել է 27.1%:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը ՀՀ բանկային համակարգում ներկայումս ևս բավականին ցածր է:

Գնային ռիսկի տեսանկյունից հատկանշական է, որ համեմատաբար ռիսկային ոչ պետական արժեթղթերում բանկային համակարգի կողմից իրականացված ներդրումների ծավալը կազմել է ընդհանուր կապիտալի ընդամենը 1%-ը, և արժեթղթերի գների տատանումների հետևանքով բանկային համակարգը էական վնասներ չի կրի: Այսպես, ոչ պետական ռիսկային արժեթղթերում կատարված ներդրումների ծավալը տարեվերջին կազմել է 1.0 մլրդ դրամ, որի գների, օրինակ՝ 10%-ով նվազման և/կամ աճի դեպքում համակարգի կորուստը և/կամ օգուտը կկազմի նորմատիվային կապիտալի 0.1 %-ը:

Հիմնական միջոցների գների ոչ կտրուկ տատանումները ևս խոշոր վնասների չեն հանգեցնի: Հիմնական միջոցների շուկայական գների, օրինակ՝ 10%-ով նվազման և/կամ աճի դեպքում համակարգի կորուստը և/կամ օգուտը կկազմի նորմատիվային կապիտալի 3.0%-ը: Տարեվերջի դրությամբ բանկային համակարգի հիմնական միջոցների մեծությունը կազմել է 25.0 մլրդ դրամ, իսկ սեփականություն հանդիսացող բռնագանձված անշարժ գույքի մեծությունը՝ 1.0 մլրդ դրամ: Գնահատվել է նաև անշարժ գույքի գների նվազման ազդեցությունը վարկային պորտֆելի որակի վրա: Ըստ ստրես-սցենարների հաշվարկների՝ անշարժ գույքի շուկայական արժեքի 30% արժեզրկման դեպքում խոցելի վարկային պորտֆելի[8] 50%-ի չվերադարձման արդյունքում բանկային համակարգի վնասը կկազմի 9%:

---

[7] Այն բոլոր միջոցների հանրագումարը, որոնք առանձին վերցրած գերազանցում են բանկի ընդհանուր պարտավորությունների 5% սահմանաչափը՝ առանց հաշվի առնելու փոխկապակցվածությունը:

[8] Խոցելի վարկային պորտֆելը բանկի այն վարկերի մնացորդների հանրագումարն է, որոնց մնացորդային մեծությունները գերազանցում են դրանց դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի 30% արժեզրկված արժեքները:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը բանկային համակարգում ևս զսպված է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնությունը երկար չէ, որը տոկոսադրույքները հաճախակի վերանայելու հնարավորություն է ստեղծում՝ հետևելով շուկայական փոփոխություններին: Միևնույն ժամանակ, տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման դյուրացիայի մեթոդիկայով կատարված գնահատումները ցույց են տալիս, որ ակտիվների և պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնությունների ճեղքվածքը փոքր մեծություն է. դրական մեծություն (մոտ կես տարի), ինչը վկայում է, որ շուկայական տոկոսադրույքների համամասնորեն տատանումները զգալի ազդեցություն չեն թողնի բանկային համակարգի կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա: Հաշվարկները վկայում են, որ ընդհանուր շուկայական տոկոսադրույքների (ակտիվների և պարտավորությունների) 1%-ով նվազման դեպքում բանկային համակարգի կապիտալի տնտեսական արժեքը կավելանա 780 մլն դրամով:

Բանկային համակարգի զուտ տոկոսային եկամուտները 2005 թ. գերազանցել են նախորդ տարվա նույն մեծությունը 20.9%-ով՝ հիմնականում պայմանավորված բարձր եկամտաբեր սպառողական ու առևտրի վարկերի աճով: Չնայած տոկոսադրույքի ռիսկը բանկային համակարգում բավականին զսպված է, այնուամենայնիվ այն էապես կարևորվում է՝ պայմանավորված այն փաստով, որ բանկային համակարգի եկամուտների հիմնական աղբյուր են հանդիսանում տոկոսային եկամուտները (համախառն եկամուտների 44%-ը 31.12.05թ. բաժին է ընկել տոկոսային եկամուտներին), և տոկոսային մարժայի նվազման սցենարի դեպքում, այլ հավասար պայմաններում, ակնկալվում է բանկային համակարգի զուտ տոկոսային եկամուտների նվազում:

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅԻ ԱՅԼ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԸ 2005 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2005 թվականի ընթացքում վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել «Վաշինգթոն Քափիթալ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն: Տարեվերջին ՀՀ տարածքում գործել են տասը վարկային կազմակերպություններ (երկու մասնաճյուղերով), որոնցից երկուսը լիզինգային կազմակերպություններ են, մեկը՝ վարկային միություն և յոթը՝ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություններ:

Վարկային կազմակերպությունները վերջին երկու-երեք տարիներին դրսևորում են արագատեմպ զարգացման միտումներ. այս տարի, ինչպես և նախորդ տարի, վարկային կազմակերպությունները, բանկային համակարգի համեմատությամբ, ապահովել են ակտիվների առաջանցիկ աճի տեմպեր: Վարկային կազմակերպությունները ակտիվ գործունեություն են իրականացնում վարկային և լիզինգային շուկաներում: Չնայած այն հանգամանքին, որ դրանց կողմից տրամադրված վարկերի միջին շուկայական տոկոսադրույքները գերազանցում են բանկային համակարգի կողմից տրամադրված վարկերի միջին շուկայական տոկոսադրույքները, սակայն բնակչության լայն խավի համար վարկային կազմակերպությունների կողմից առաջարկվող վարկային ծառայությունները համարվում են ավելի մատչելի:

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր կապիտալը տարվա ընթացքում ավելացել է 34.5%-ով՝ ի հաշիվ տարվա ընթացքում բացված մեկ վարկային կազմակերպության և ևս երեք գործող վարկային կազմակերպությունների կողմից ընդհանուր 1.1 մլրդ դրամի չափով կանոնադրական հիմնադրամի համալրմամբ: Տարեվերջին կապիտալը կազմել է 4.4 մլրդ դրամ կամ բանկային համակարգի կապիտալի 4.6%-ը:

Պարտավորություններն ավելացել են 46.2%-ով (1.1 մլրդ դրամով) և կազմել 3.5 մլրդ դրամ: Իրավաբանական անձանցից և ֆիզիկական անձ մասնակիցներից փոխառությունները տարեվերջին կազմել են 1.7 մլրդ դրամ: Բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ձեռք բերած միջոցների մեծությունը տարեվերջին կազմել է 1.2 մլրդ դրամ:

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր ակտիվների մեծությունը տարվա ընթացքում աճել է 39.5%-ով (2.2 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 7.9 մլրդ դրամ կամ բանկային համակարգի ակտիվների 1.8%-ը: Ակտիվների կազմում զգալի ավելացել են տնտեսությանը տրամադրած վարկերը՝ 102%-ով և լիզինգը՝ 54%-ով և կազմել են համապատասխանաբար 4.8 մլրդ դրամ և 1.3 մլրդ դրամ:

2005 թվականին վարկային կազմակերպությունների չբաշխված շահույթը կազմել է 80 մլն դրամ, շահութաբերությունն ըստ ակտիվների՝ 1.0%, իսկ ըստ կապիտալի՝ 1.8%:

2005 թվականին նոր խմբագրությամբ է հաստատվել «Վարկային կազմակերպությունների գրանցման ու լիցենզավորման, վարկային կազմակերպությունների մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների հաշվառման, վարկային կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելուն համաձայնություն տալը, վարկային կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորման կարգը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության կանոնակարգը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության վայրի և տեխնիկական հագեցվածության պահանջները» կանոնակարգ 13-ը: Մեղմացվել են վարկային կազմակերպություններին ներկայացվող որոշ պահանջներ, որպեսզի ՀՀ տարածքում գործող միկրովարկավորում իրականացնող հիմնադրամներին հնարավորություն տրվի ստանալու վարկային կազմակերպության լիցենզիա:

Բազմաթիվ փոքր ծավալով գործառնություններ իրականացնող վարկային կազմակերպությունների մասնաճյուղերի նկատմամբ սահմանվել են ավելի մեղմ տարածքային և տեխնիկական հագեցվածության պահանջներ:

Վարկային կազմակերպության խորհրդի անդամները չեն անցնելու որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության ստուգում հարցազրույցի ձևով: Բարձր վարկանիշ ունեցող օտարերկրյա կազմակերպությունների համար պարզեցվել է վարկային կազմակերպությունների կապիտալում նշանակալից մասնակցության ձեռքբերման ընթացակարգը:

«Վարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 14-ում նախատեսվել է դրույթ, համաձայն որի՝ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություններին թույլատրվում է իրենց անունից թողարկել և տեղաբաշխել արժեթղթեր, որոնց առնվազն 30%-ը պետք է ապահովված լինի առաջնակարգ (AAA (Aaa1)-ից A-(A3)) վարկանիշ ունեցող կազմակերպությունների կողմից: Վերջինս սահմանվել է՝ հաշվի առնելով վարկային կազմակերպությունների կողմից արժեթղթերի թողարկման նախադեպի բացակայությունը, ներդրողների շահերի պաշտպանության անհրաժեշտությունը և արժեթղթերի շուկայի ցածր զարգացածությունը: Կախված ապագայում վարկային կազմակերպությունների կողմից թողարկված արժեթղթերի նկատմամբ ձևավորվող պահանջարկից, այդ արժեթղթերի վարքագծից և վարկային կազմակերպությունների կողմից իրենց պարտավորությունները մարելու կարողությունից (և պատմությունից)՝ առաջնակարգ ապահովվածության պահանջը կարող է հանվել: Արժեթղթերի թողարկումը հնարավորություն կտա վարկային կազմակերպություններին դուրս գալ արժեթղթերի շուկա:

2005 թվականին հաստատվել է «Վարկային կազմակերպությունների հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 15-ը՝ նոր խմբագրությամբ: Կանոնակարգը վերաձայվել է 2004 թվականի վերջին կանոնակարգ 14-ում կատարված փոփոխություններին համաձայնեցնելու և հաշվետվական ձևերի պարզեցման նպատակով:

Կանոնակարգի հետ միասին հաստատվել է «ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների կողմից Կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվությունների կազմման» ուղեցույցը:

ՀՀ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՆ

2005 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ տարածքում լիցենզավորված ապահովագրական ընկերությունների թիվը կազմել է 23, ապահովագրական բրոքերային ընկերությունների թիվը՝ 7: 2005 թվականի ընթացքում ապահովագրական գործունեության լիցենզիա են ստացել 2 ապահովագրական ընկերություն՝ «Գոբա» ապահովագրական ՍՊԸ-ն, «Ինօրիենք» ապահովագրական ՍՊԸ-ն և մեկ ապահովագրական բրոքերային ընկերություն՝ «էֆ Սի Այ Բի» ՍՊԸ-ն:

2005 թվականի ընթացքում ապահովագրական ընկերությունների սեփական կապիտալն ավելացել է 58.4%-ով (1.6 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 4.4 մլրդ դրամ:

Կապիտալի աճը հիմնականում պայմանավորվել է կանոնադրական հիմնադրամի 1.8 մլրդ դրամ աճով:

Տարվա ընթացքում ապահովագրական ընկերությունների ընդհանուր շահույթը կազմել է 299.0 մլն դրամ, որը 98.8%-ով գերազանցել է նախորդ տարվա շահույթի մեծությունը:

Ապահովագրական ընկերությունների ընդհանուր պարտավորություններն աճել են 53.4%-ով (1.9 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 5.5 մլրդ դրամ:

Պարտավորությունների աճը հիմնականում ապահովվել է ապահովագրական պահուստների 1.8 մլրդ դրամ աճի արդյունքում, մասնավորապես՝ 1.2 մլրդ դրամով ավելացել է «Վնասների պահուստներ և տեխնիկական պահուստներ» հաշիվը և 0.6 մլրդ դրամով՝ «Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ» հաշիվը: Ապահովագրական ընկերությունների ընդհանուր պարտավորություններում ապահովագրական պահուստների տեսակարար կշիռը 2005 թվականին ավելացել է 14 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 67.7%: Ընդհանուր պարտավորություններում մեծ տեսակարար կշիռ ունեն նաև «Հաշվարկներ վերաապահովագրությանը փոխանցած ռիսկերի գծով» հաշիվը (17.0% տեսակարար կշիռ) և «Հաշվարկներ տարբեր կրեդիտորների հետ» հաշիվը (10.7% տեսակարար կշիռ):

Ապահովագրական ընկերությունների ընդհանուր ակտիվներն ավելացել են 55.6%-ով (3.5 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 9.9 մլրդ դրամ:

Ակտիվների կազմում զգալի աճել է «Վերաապահովագրողների բաժինը վնասների պահուստում» (1.0 մլրդ դրամ աճ), «Կարճաժամկետ ֆինանսական ներդրումներ» (1.3 մլրդ դրամ աճ) և «Ավանդային հաշիվներ բանկերում» (0.6 մլրդ դրամ աճ) հոդվածների ցուցանիշը:

Ապահովագրական ընկերությունների ընդհանուր ակտիվներում մեծ տեսակարար կշիռ ունեն «Վերաապահովագրողների բաժինը ապահովագրական պահուստում» (23.2% տեսակարար կշիռ), «Կարճաժամկետ ֆինանսական ներդրումներ» (15.9% տեսակարար կշիռ), «Ավանդային հաշիվներ բանկերում» (11.1% տեսակարար կշիռ) և «Հիմնական միջոցներ (10.8% տեսակարար կշիռ) հոդվածները:

31.12.2005 թ. դրությամբ ապահովագրական ընկերությունների գործող պայմանագրերի քանակը կազմել է 23.5 հազար հատ (նախորդ տարի՝ 29.5 հազար հատ): Հատկանշական է որ ապահովագրական շուկայում կյանքի ապահովագրությունը գրեթե բացակայում է. կյանքի ապահովագրության պայմանագրերի քանակը կազմել է ընդամենը 45 հատ: Ապահովագրական ընկերությունների գործող պայմանագրերով ապահովագրական գումարների մեծությունը տարեվերջին կազմել է 1.73 տրլն դրամ, որից՝ 1.69 տրլն դրամը կամ 97%-ը վերաապահովագրության փոխանցած գումարների մեծությունն է:

Հաշվետու տարում ապահովագրավճարների մեծությունը կազմել է 4.9 մլրդ դրամ, իսկ ապահովագրական հատուցումների մեծությունը՝ 516 մլն դրամ: 2005 թվականին ապահովագրավճարների 28%-ը բաժին է ընկել ավիացիայի, 20%-ը՝ մեքենաների (նաև ուղևորների), 16%-ը՝ պատասխանատվության, 13%-ը՝ գույքի, 8%-ը՝ բժշկական ապահովագրությանը և այլն: Տարվա ընթացքում կատարված ապահովագրական հատուցումներից ամենամեծ մասը բաժին է ընկել մեքենաների (նաև ուղևորների) ապահովագրության դիմաց փոխհատուցմանը՝ 36%, իսկ ավիացիայի, պատասխանատվության և բժշկական ապահովագրության դիմաց կատարված հատուցումներին՝ համապատասխանաբար 18%, 14% և 13%-ը:

2005 թվականին համեմատաբար բարձր է եղել դժբախտ պատահարների (33%), բեռների (25%), մեքենաների (19%) և բժշկական (17%) ապահովագրությունների վնասաբերության ցուցանիշը (ապահովագրական հատուցումներ / ապահովագրավճարներ x 100% հարաբերակցությունը):

2005 թվականին ապահովագրական գործունեությունը կարգավորող ենթաօրենսդրական դաշտում կատարվել են մի շարք լրացումներ: Ապահովագրական ընկերությունների գործունեության կարգավորման դաշտի կատարելագործման նպատակով 2005 թվականին ընդունվել են «Ապահովագրական ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը, դրա կիրառման մասին հրահանգը, ֆինանսական հաշվետվությունների ձևերը և դրանց լրացման մասին հրահանգը սահմանելու մասին», «Ապահովագրական ընկերությունների հիմնական տնտեսական նորմատիվների չափը, դրանց ձևավորման և հաշվարկման կարգը, ինչպես նաև այդ նորմատիվների վերաբերյալ հաշվետվության ձևը, դրա լրացման, ներկայացման կարգն ու ժամկետները սահմանելու մասին», «Ապահովագրական պահուստների տեսակները և ձևավորման կարգը սահմանելու մասին», «Վերաապահովագրության պահանջները սահմանող կարգը սահմանելու մասին», «Ապահովագրական սակագների հիմնավորման կարգը սահմանելու մասին», «Արխիվային փաստաթղթերն առանձնապես արժեքավոր և հազվագյուտ ճանաչելու, դրանց

հաշվառման, ապահովագրական պատճենների ստեղծման և պահպանության կարգը հաստատելու մասին», «Ապահովագրական վկայագրերի հաշվառման, պահպանման և լիազորված պետական կառավարման մարմին եռամսյակային հաշվետվություն ներկայացնելու կարգը սահմանելու մասին», «Ապահովագրական գործակալի գործունեության կանոնակարգի օրինակելի ձևը, դրանում ներառվող պայմանները և առանձնահատկությունները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումները:

ՀՀ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՇՈՒԿԱՆ

31.12.2005 թ. դրությամբ ՀՀ արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված գործունեություն են իրականացրել 18 ընկերություններ: Բոլոր 18 ընկերություններն ունեն բրոքերային գործունեության լիցենզիա, ընդ որում՝ դրանցից 5-ը ունեն նաև հավատարմագրային կառավարման գործունեության լիցենզիա, իսկ 1-ը ունի նաև պահառուի լիցենզիա:

Հաշվետու տարվա ընթացքում ՀՀ արժեթղթերի շուկայում գործարքներն իրականացվել են 3 տիպի գործիքներով՝ պետական պարտատոմսեր, բաժնետոմսեր և այլ արժեթղթեր: Արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց համար շուկայի հիմնական գործիք են հանդիսանում պետական պարտատոմսերը, որոնք ընդհանուր գործարքների ծավալում կազմել են շուրջ 98.8%: Բաժնետոմսերով գործարքները կազմել են շուրջ 1.0%, իսկ այլ արժեթղթերով գործարքների տեսակարար կշիռը չի գերազանցել 0.2% ցուցանիշը:

2005 թվականին արժեթղթերի շուկայի բրոքերների/դիլերների գործունեության շրջանակներում իրականացված գործարքների շրջանառության ծավալները կազմել են 121.4 մլրդ դրամ, որից՝ պետական պարտատոմսերի գծով (ներառյալ ռեպո գործարքները)՝ 119.9 մլրդ դրամ, այլ արժեթղթերի (կորպորատիվ պարտատոմսեր) գծով՝ 0.2 մլրդ դրամ, բաժնետոմսերի գծով՝ 1.3 մլրդ դրամ, ընդ որում՝ բաժնետոմսերի շրջանառության ծավալի 1.1 մլրդ դրամը կատարվել է Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

Պետական պարտատոմսերի շրջանառության ծավալների 50.3%-ը բաժին է ընկել պետական միջին ժամկետայնությամբ պարտատոմսերին, 48.3%-ը՝ պետական երկարաժամկետ պարտատոմսերին, 1.5%-ը՝ պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերին:

04.10.2005 թ. ընդունվել է ««Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-179-Ն օրենքը, որով հիմնականում կատարվել են հետևյալ փոփոխությունները և լրացումները:

1. Վարկային կազմակերպություններին թույլ է տրվել առանց համապատասխան մասնագիտացված գործունեության լիցենզիայի Հայաստանի Հանրապետության, համայնքների և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից թողարկվող (թողարկված) կամ երաշխավորված արժեթղթերով իրականացնել բրոքերային (դիլերային),

հավատարմագրային կառավարման և պահառության գործունեություն: Փոփոխության նպատակն է արժեթղթերի շուկայում վարկային կազմակերպությունների և բանկերի նկատմամբ սահմանված պահանջների նույնացումը՝ ուղղված պետական պարտատոմսերի շուկայի զարգացմանը.

2. Ֆոնդային բորսային իրավունք է վերապահվել իրականացնել բորսայական առևտրի ընթացքում կնքված գործարքների քլիրինգի (փոխադարձ պարտավորությունների որոշում և հաշվանցում) գործառույթը: Փոփոխության նպատակն է նվազեցնել բորսայական առևտրի ընթացքում առաջացող համակարգային և տեղեկատվական ռիսկերը: Ընդ որում, պետք է նշել, որ ներկայումս ֆոնդային բորսայում արդեն իսկ ներդրված առևտրային համակարգը հնարավորություն է ընձեռում օրենքն ընդունվելու դեպքում անմիջապես իրականացնել արժեթղթերով կնքված գործարքների քլիրինգը:

3. Հստակեցվում են ֆոնդային բորսայում արտարժույթի առևտրի կազմակերպման պայմաններն ու առևտրի մասնակիցների շրջանակը: Գործող օրենքի 105 հոդվածի 2-րդ մասի փոփոխությամբ հստակ նշվում է, որ ֆոնդային բորսան արտարժույթի առևտուրը կազմակերպում է բացառապես Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից տրված լիցենզիայի հիման վրա: Օրենքի 106 հոդվածի 2-րդ մասի լրացման համաձայն՝ բրոքերներից և դիլերներից բացի, արտարժույթի բորսայական առևտրին ուղղակիորեն մասնակցելու իրավունք են ստանում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, առևտրային բանկերը, վարկային կազմակերպությունները և արժութային դիլերները. այսինքն՝ արտարժութային շուկայի հիմնական մասնակիցները: Փոփոխությունների նպատակն է նպաստել ՀՀ արտարժույթի բորսայական շուկայի ձևավորմանը:

4. Ֆոնդային բորսային իրավունք է վերապահվում կազմակերպել և անցկացնել արժեթղթերի շուկայի վերաբերյալ ուսումնական դասընթացներ, ինչպես նաև մասնագիտական որակավորման քննություններ: Փոփոխության նպատակն է «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 58 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն որակավորման քննությունների կազմակերպման իրավասության պատվիրակման դեպքում հնարավորություն ընձեռել ֆոնդային բորսային գործնականում իրականացնել այդ գործառույթը: Վերջինս բխում է նրանից, որ ներկայումս գործող օրենքի 105 հոդվածի համաձայն՝ ֆոնդային բորսան իրավունք ունի իրականացնելու միայն բորսայական առևտրի կազմակերպումը:

08.12.2005 թ. ընդունվել է ««Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-179-Ն օրենքը, որով կատարված փոփոխությունները և լրացումները հիմնականում վերաբերում են արժեթղթերի շուկայի կարգավորման և վերահսկողության գործառույթները ՀՀ կենտրոնական բանկին փոխանցելու հետ կապված միջոցառումներին, այդ միջոցառումների իրագործման կապակցությամբ առաջացող հարաբերություններին:

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ԿԵՏԵՐԸ ԵՎ ԳՐԱՎԱՏՆԵՐԸ

31.12.2005 թ. դրությամբ ՀՀ տարածքում արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիա են ունեցել 375 փոխանակման կետեր (ներառյալ մասնաճյուղերը): 2005 թվականի ընթացքում թվով 103 արտարժույթի փոխանակման կետերի լիցենզիաները ուժը կորցրած են ճանաչվել, որից 71-ինը՝ արժութային օրենսդրության խախտումների համար: Տարվա ընթացքում արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիա է տրվել թվով 135 արտարժույթի փոխանակման կետերի: Նախորդ տարվա համեմատ հաշվետու տարվա ընթացքում արտարժույթի փոխանակման կետերում արձանագրվել է արտարժույթի առք ու վաճառքի ընդհանուր ծավալի աճ. ԱՄՆ դոլարի առք ու վաճառքի ընդհանուր ծավալը 2005 թվականին ավելացել է 48.5%-ով կամ 168.7 մլն ԱՄՆ դոլարով, իսկ եվրոյի առք ու վաճառքի ընդհանուր ծավալը՝ 106%-ով կամ 19.8 մլն եվրոյով:

«Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքի և «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի պահանջները բավարարելու և փոխանակման կետերի կողմից տրամադրվող ծառայությունների որակը բարձրացնելու նպատակով 2005 թվականին մշակվել է «Փոխանակման կետերի վերստուգման ձեռնարկը» և կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ «Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 10-ում:

Մշակվել է նաև «Մասնագիտացված անձանց կողմից հաճախորդներին արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունները հավաստիացնող փաստաթղթերի տրամադրման կարգ», որով սահմանվել է ՀՀ տարածքում արտարժույթի առք ու վաճառքը հավաստիացնող անդորրագրի միասնական ձևը:

2005 թվականի վերջի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են 61 գրավատներ: Տարվա ընթացքում գրավատան գործունեության լիցենզիա են ստացել 23 ընկերություններ և անհատ ձեռնարկատերեր: Գրավատների կանխիկ դրամական միջոցների, բանկային հաշիվների և տրամադրված վարկերի հանրագումարը 31.12.2005 թ. դրությամբ կազմել է 2.0 մլրդ դրամ, ընդ որում՝ գրավատների կողմից տրամադրված վարկերի ընդհանուր մեծությունը կազմել է 1.1 մլրդ դրամ:

08.12.2005 թվականին ընդունվել է ««Գրավատների և գրավատնային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» ՀՕ-246-Ն օրենքը, որով կատարված փոփոխությունները և լրացումները հիմնականում վերաբերում են գրավատների գործունեության կարգավորման և վերահսկողության գործառույթները ՀՀ կենտրոնական բանկին փոխանցելու հետ կապված միջոցառումներին, այդ միջոցառումների իրագործման ընթացքում առաջացող հարաբերություններին:

ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

2006 թվականին Կենտրոնական բանկը ՀՀ ֆինանսական համակարգի կայուն զարգացման նպատակով ձեռնամուխ կլինի մի շարք քայլերի իրականացմանը: ՀՀ ֆինանսական համակարգի զարգացման համատեքստում Կենտրոնական բանկն իր առջև դրված մի շարք խնդիրներից կարևորելու է ֆինանսական շուկաների (բանկային, արժեթղթերի, ապահովագրության) համահունչ զարգացման նախադրյալների ապահովումը, պատշաճ միասնական վերահսկողության համակարգի ձևավորումը, համախմբված վերահսկողությունը և վերահսկող մարմինների համագործակցությունը, Բազելյան նոր համաձայնագրի ներդրման խնդիրները, ինչպես նաև բանկերում կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ձևավորումը:

Կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներդրումը

Ներկայումս էապես կարևորվում է բանկերում կորպորատիվ կառավարման միջազգայնորեն ընդունված սկզբունքների կիրառումը, ինչը կոչված է հստակեցնելու հարաբերությունների այն համալիրը, որը ծագում է ընկերության խորհրդի, գործադիր մարմնի, բաժնետերերի, ներքին և արտաքին աուդիտի և այլ շահագրգիռ անձանց միջև՝ բանկի գործունեության բոլոր փուլերում: Կորպորատիվ կառավարումը ընդգրկում է նաև այն շրջանակը, որի ներքո սահմանվում են ընկերության կորպորատիվ նպատակները և խնդիրները, ինչպես նաև այդ նպատակների իրագործման և բանկի գործունեության արդյունքների վերահսկման միջոցները: Բանկային վերահսկողության զարգացման համատեքստում կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներդրումը ռազմավարական խնդիր է: Այս առումով 2005 թվականին իրականացված աշխատանքների և օրենսդրական փոփոխությունների արդյունքում 2006 թվականի հունվարի 1-ից ուժի կմտնեն «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի փոփոխությունները: Այդ փոփոխությունները հնարավորություն են տալիս բացահայտել բանկերի «իրական» մասնակիցներին/ սեփականատերերին և ամրագրում են բանկի սեփականատերերի, հաճախորդների և այլ շահագրգիռ անձանց շահերի պաշտպանությանը ուղղված կորպորատիվ կառավարման սկզբունքները, հստակ սահմանում են բանկերի խորհրդի, գործադիր ղեկավարության իրավասությունները և պարտականությունները, բանկի ներսում համապատասխան հսկողության մեխանիզմները, բանկի գործունեության թափանցիկության ապահովման պահանջները:

2006 թվականի ընթացքում վերոնշյալ օրենսդրական փոփոխությունները իրենց արտացոլումը կգտնեն նաև Կենտրոնական բանկի ենթաօրենսդրական ակտերում. մասնավորապես

որոշակի փոփոխություններ և լրացումներ են նախատեսվում «Բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմանները» կարգում, ինչպես նաև ԿԲ կողմից կմշակվի «Բանկերի կողմից իրենց վերաբերյալ տեղեկությունների հրապարակման (տրամադրման)» կարգ:

Բազելյան սկզբունքների համաձայն՝ վերահսկող մարմինը պետք է հնարավորություն ունենա ուղղակի կամ անուղղակի վերահսկողություն իրականացնել բանկի հետ փոխկապակցված և բանկի դուստր կազմակերպությունների նկատմամբ: Վերջինս հնարավորություն է տալիս վերահսկողության ընթացքում ընդլայնել բանկում դիտարկվող ռիսկերի շրջանակները և դրանց անընդունելի մակարդակների բացահայտման դեպքում արագորեն արձագանքել և կանխել հետագա հնարավոր կորուստները: Այս նպատակով «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի փոփոխություններով ամրագրվել են նաև համախմբված վերահսկողության սկզբունքները, որով հնարավորություն է տրվում վերահսկողություն իրականացնել բանկի հետ փոխկապակցված անձանց նկատմամբ և գնահատել այդ անձանցից բանկին փոխանցվելիք հնարավոր ռիսկերը, ինչպես նաև բացահայտել ընկերությունների «իրական» մասնակիցներին:

Վերը նշված փոփոխությունները հաշվի կառնվեն նաև Կենտրոնական բանկի ենթաօրենսդրական ակտերում, ըստ որի՝ 2006 թվականին նախատեսվում է վերանայել և լրացումներ կատարել «Բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, բանկերի մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ղեկավարների որակավորումը և գրանցումը» կանոնակարգ 1-ում:

Բազելյան նոր համաձայնագրի՝ Բազել 2-ի ներդրումը

ՀՀ բանկային համակարգի հետագա արդյունավետ զարգացման, բանկերում ռիսկերի կառավարման գործուն համակարգի ձևավորման և ներդրման, ինչպես նաև ՀՀ առևտրային բանկերի՝ միջազգային ֆինանսական շուկաներին ինտեգրվելու տեսանկյունից կարևոր նշանակություն է ձեռք բերում Բազելյան նոր համաձայնագրի ներդրումը:

Արդեն 90-ական թվականների վերջին Բազել-1-ը (1988 թվականի Բազելյան համաձայնագիրը) իր տասնամյա գործողության ընթացքում կորցրել էր արդյունավետությունը: Առաջին հերթին դա պայմանավորված էր ֆինանսական շուկաների և գործիքների զարգացմամբ, որի պարագայում կապիտալի շուկայի նոր գործիքների միջոցով (օրինակ՝ արժեթղթավորման գործառնություններ) հնարավոր է հեշտությամբ ռիսկը փոխանցել՝ խուսափելով կապիտալի իրական պահանջներից: Ռիսկերի կառավարման համակարգերի զարգացմանը զուգահեռ կատարված ուսումնասիրությունները բացահայտում էին, որ որոշ ակտիվների գծով կապիտալի պահանջը երբեմն գերազանցում էր այդ ռիսկի

«ապահովագրման» համար անհրաժեշտ տնտեսական կապիտալը կամ ընդհակառակը՝ թերագնահատում էր այն: Արդեն 1998 թվականին Բազելյան կոմիտեում ակտիվ քննարկումներ սկսվեցին կապիտալի նոր համաձայնագրի՝ Բազել - 2-ի մշակման ուղղությամբ: Բազել - 2 համաձայնագիրը սոսկ կապիտալի պահանջի սահմանումը չի ներառում, այնտեղ մեծ ուշադրություն է դարձվում կառավարման, ներքին հսկողության և ռիսկերի կառավարման համակարգերի ստանդարտներին, որոնք կիրառելի կարող են լինել ոչ միայն G-10 երկրներում:

Նոր Բազելյան համաձայնագիրը բաղկացած է երեք ծավալուն մասերից.

1. Կապիտալի նվազագույն պահանջներ,

2. Վերահսկողական գործընթացներ,

3. Շուկայական կարգապահություն:

Կապիտալի նվազագույն պահանջներ մասը ներառում է դրույթներ, համաձայն որոնց՝ բանկերի կապիտալի համարժեքության հաշվարկներում պետք է ներառվեն ոչ միայն վարկային, այլև գործառնական և շուկայական ռիսկերի գծով կապիտալի նվազագույն պահանջների հաշվարկի մեթոդները: Իսկ վարկային ռիսկի գծով կապիտալի պահանջների հաշվարկի համար ներկայիս ռիսկերի կշիռների ստանդարտ աղյուսակը փոխարինվում է կամ անկախ վարկանիշային կազմակերպությունների կողմից փոխառուներին տրված վարկանիշների հիման վրա սահմանված ռիսկերի կշիռների նոր աղյուսակով, կամ հենց բանկերի կողմից հաշվարկված ռիսկերի կշիռներով: Այսինքն՝ վարկային ռիսկի երկրորդ մոտեցման դեպքում յուրաքանչյուր բանկ պետք է կարողանա պատմական շարքերի ու մոդելների հիման վրա ինքնուրույն հաշվարկել իր կապիտալի համարժեքության նվազագույն չափը:

Բազել 2-ի համաձայն՝ բանկը ինքնուրույն կարող է գնահատել իր հաճախորդի վարկանիշը և ինքն է սահմանելու վարկանիշին համապատասխան ռիսկի կշիռները: Վերահսկող մարմինը միայն հաստատելու է բանկի կողմից կիրառվելիք վարկանշման համակարգերը կամ մեթոդը: Վերահսկողական այս նոր գործընթացները պահանջելու են Կենտրոնական բանկի կարողությունների կտրուկ ընդլայնում: Միաժամանակ, համաձայնագիրը էլ ավելի մեծ ուշադրություն է դարձնում բանկերի թափանցիկության խնդրին:

Այս կապակցությամբ Կենտրոնական բանկի կողմից նախատեսվում է իրականացնել աշխատանքներ, մասնավորապես՝ շուկայական ռիսկի գնահատման մեթոդաբանությունների ուսումնասիրության, ինչպես նաև շուկայական ռիսկերը կապիտալի համարժեքության նորմատիվի հաշվարկում ընդգրկելու ուղղությամբ: 2006 թվականին ԿԲ կողմից նախատեսվում է առևտրային բանկերի համար Բազել-2 թեմայով սեմինարների կազմակերպում: Նախատեսվում է նաև ՀՀ բանկերի հետ համատեղ ստեղծել Բազել-2 համաձայնագրի ներդրման աշխատանքային խումբ:

Միասնական վերահսկողական համակարգի ձևավորումը

2006թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկը ստանձնելու է նաև ապահովագրության և արժեթղթերի հատվածների կարգավորման ու վերահսկողության իրականացումը:

Կարգավորման և վերահսկողության հետագա զարգացման հեռանկարների տեսանկյունից նախատեսվել է 2006 թվականին այս երկու շուկաների զարգացման քաղաքականության վերաիմաստավորում՝ մշակելով ՀՀ-ում ապահովագրության և արժեթղթերի շուկաների զարգացման հայեցակարգային մոտեցումներ: Վերջիններս պետք է արտացոլվեն «Ապահովագրության մասին» և «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքներում կատարվելիք փոփոխություններում: Հատկանշական է, որ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքը և «Ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքը հեշտ ընկալելի չեն ներկայացված, ուստի օրենսդրական փոփոխությունների ժամանակ ուշադրություն է դարձվելու նշված օրենքների հնարավորինս պարզ և մատչելի շարադրմանը: Իր հերթին, նշված հայեցակարգային մոտեցումների ներքո նախատեսվում է ձևավորել ապահովագրական և արժեթղթերի հատվածների կարգավորման և վերահսկողության համար ենթաօրենսդրական դաշտերը:

Ապահովագրության հատված. Ապահովագրական հատվածի կարգավորման ու վերահսկողության ռեժիմը պետք է համապատասխանի (համարժեք լինի) այն ռիսկերին, որոնք առկա են համակարգում: Ընդ որում, անհրաժեշտ է այնպիսի միջավայրի ստեղծում, որի պարագայում ռիսկերի ավելացմանը զուգահեռ կգործեն անմրցունակ և անվճարունակ ապահովագրողների՝ շուկայից սահուն և առանց ցնցումների ելքի երաշխավորման մեխանիզմներ: Ապահովագրության կարգավորման ու վերահսկողության համակարգի նպատակն է պաշտպանել ապահովագրվողների շահերը: Ապահովագրության կարգավորման և վերահսկողության համակարգը ընդգրկում է լիցենզավորումը, ընթացիկ վերահսկողությունը, հաշվետվելիության և թափանցիկության ապահովումը, սպառողների շահերի պաշտպանումը, շուկայից կարգավորված ելքի ապահովումը:

Միջազգային շուկաներին ինտեգրվելու տեսանկյունից անհրաժեշտ է վերահսկողության ու կարգավորման ամբողջ համակարգը համապատասխանեցնել IAIS (Ապահովագրական վերահսկողների միջազգային ասոցիացիա) միջազգային ապահովագրական և IFRS (Ֆինանսական հաշվետվողականության միջազգային ստանդարտներ) միջազգային հաշվապահական ստանդարտներին: Առանձին ուշադրության առարկա է հանդիսանալու շուկայից ելքի (սնանկության, առողջացման, լուծարման գործընթացներ) դաշտի ձևավորումը: IAIS միջազգային ապահովագրական ստանդարտներին համապատասխանեցումը պետք է ենթադրի նաև ապահովագրական ոլորտում կորպորատիվ կառավարման ստանդարտների ներդրումը:

Արժեթղթերի շուկայի հատված. Արժեթղթերի շուկայի հատվածը կարգավորող ենթաօրենսդրական դաշտը համեմատաբար ավելի մանրամասն է կարգավորված: Սակայն, կապիտալի միջազգային շուկաներին ինտեգրվելու տեսանկյունից կարևոր է, որ ՀՀ-ում գործող արժեթղթերի կարգավորման համակարգը լիովին համապատասխանի IOSCO ստանդարտներին: Վերջինս կապահովի, որ ՀՀ արժեթղթերի շուկայում չհայտնվեն բիզնեսի ոչ պատշաճ կանոններով աշխատող՝ ստվերում գործող, կորպորատիվ կառավարման մշակույթ չունեցող

միավորներ, իսկ ՀՀ արժեթղթերի շուկայի «խաղի կանոնները» լինեն հասկանալի ու «հարազատ» օտարերկրյա մասնակիցների ու ներդրողների համար: Ելնելով նշվածից՝ 2006 թվականին առաջնային է լինելու ՀՀ արժեթղթերի շուկան կարգավորող ենթաօրենսդրական դաշտի համապատասխանեցումը IOSCO ստանդարտներին:

Վերահսկողության գործընթացների կանոնակարգում. Ձուգահեռաբար իրականացվելու են միջոցառումներ (վերապատրաստումներ, փորձի փոխանակում և այլն) վերահսկողական կարողությունների զարգացման՝ կուտակված փորձի ներդրման ու գիտելիքների խորացման և փոխանցման նպատակով: Բացի դրանից, ձեռնարկվելու են ԿԲ կողմից իրականացվող վերահսկողության (տեղերում և հեռակա) գործընթացների կանոնակարգման դաշտի ձևավորման, դրանց թափանցիկության, հետևողականության և հստակության ապահովման միջոցառումներ:

Բանկերում կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների, ինչպես նաև հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների օրինականացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի միջոցառումների ներդրման պարագայում կարևոր նշանակություն է ձեռք բերում դրանց կիրառման փորձի ուսումնասիրությունը բանկերում՝ ստուգելու համար դրանց համապատասխանությունը սահմանված պահանջներին: Այս կապակցությամբ կմշակվի և «Տեղերում ստուգումների իրականացման ձեռնարկում» կներառվի մեթոդաբանություն՝ ուղղված վերոնշյալ ստուգումների արդյունավետ իրականացման ապահովմանը:

Վերահսկողների և արտաքին աուդիտորների միջև համագործակցության խթանումը. Ըստ բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի՝ բանկային արդյունավետ վերահսկողության հիմնական սկզբունքների, կարևորություն է տրվում վերահսկողների և արտաքին աուդիտորների միջև համագործակցության ընդլայնմանը: Այս կապակցությամբ իրականացվել են փոփոխություններ «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում, համաձայն որոնց՝ աուդիտորական կազմակերպությունները բանկերում վերստուգումներ կատարելիս աուդիտորական եզրակացություն և աուդիտորական հաշվետվություն կազմելուց բացի, պետք է իրականացնեն նաև բանկի կողմից Կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվությունների արժանահավատության ստուգում:

Արտաքին աուդիտ իրականացնող անձը բանկի ֆինանսական վիճակի էական վատթարացման մասին փաստեր, ինչպես նաև ներքին համակարգերի (այդ թվում՝ ներքին հսկողության համակարգի) թերություններ հայտնաբերելու դեպքում պարտավոր է դրանց մասին անմիջապես տեղյակ պահել Կենտրոնական բանկին:

Օրենքի պահանջների կիրառելիությունը ապահովելու նպատակով նախատեսվում է անցկացնել հանդիպումներ Կենտրոնական բանկի, արտաքին աուդիտորների, բանկերի միջև՝ հետագա փոխհամագործակցության եղանակների, ինչպես նաև արտաքին աուդիտոր-

ների աշխատանքների շրջանակների ընդլայնման հետ կապված հնարավոր խնդիրների քննարկման նպատակով:

Կիրառված պատժամիջոցների թափանցիկության ապահովումը

ՀՀ բանկային համակարգում կիրառվող պատժամիջոցների կանխարգելիչ դերի արդյունավետության բարձրացման նպատակով, ինչպես նաև ԿԲ կողմից բանկերի նկատմամբ իրականացված պատժամիջոցների թափանցիկությունը ապահովելու նպատակով 2006 թվականին նախատեսվում է հրապարակել Կենտրոնական բանկի կողմից բանկերի, դրանց ղեկավարների նկատմամբ կիրառված պատժամիջոցները: Վերջինս մեծ ազդեցություն կունենա բանկերի և դրանց աշխատակիցների կարգապահության վրա: Այս միջոցով նաև շուկայի կողմից հսկողություն կսահմանվի վերահսկողություն իրականացնող մարմնի հանդեպ՝ թափանցիկության և նախադեպի ինստիտուտի միջոցով:

Ֆինանսական կայունության համակարգ

Վերջին տարիներին շատ երկրներ ֆինանսական համակարգի առանձին բաղկացուցիչների ուսումնասիրությունից զատ մեծ ուշադրություն են դարձնում նաև երկրի ընդհանուր ֆինանսական համակարգի զարգացումներին՝ կապված միջազգային շուկային ինտեգրման և համապատասխան ֆինանսական գործիքների կիրառման հետ: Գլոբալացման ներկա պայմաններում մեկ երկրի կողմից վարվող հավասարակշռված ֆինանսական քաղաքականությունը կարող է ի զորու չլինել պայքարելու գործընկեր երկրներից անսպասելիորեն ներթափանցած ֆինանսական անհավասարակշռությունների դեմ: Տնտեսության ընդհանուր ֆինանսական համակարգի կայունությունը կարող են խաթարել ներքին և արտաքին տնտեսություններից բխող բազմապիսի ռիսկեր: ՀՀ տնտեսության արագ զարգացման, մասնավոր տրանսֆերտների անկանխատեսելի ներհոսքի պայմաններում անհրաժեշտություն է առաջանում հաշվի առնել ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին տնտեսությունների զարգացումները:

Կենտրոնական բանկի ռազմավարական խնդիրներից է լինելու ֆինանսական կայունության համակարգի ձևավորումը: Ֆինանսական համակարգի կայունության ապահովումը չի սահմանափակվում վերահսկողական խնդիրների շրջանակներում, այլ պահանջում է նաև ֆինանսական համակարգի կայունությունը վտանգող հնարավոր ռիսկերի բացահայտման և դրանց հանկարծակի ի հայտ գալու դեպքում անհրաժեշտ քայլերի հաջորդականության որոշման խորը վերլուծական ուսումնասիրություններ:

2006 թ. ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկը «Ֆինանսական համակարգի կայունության ապահովման կառուցվածքի հայեցակարգի» ներքո նախաձեռնելու է «Ֆինանսական կայու-

նության գնահատման ձեռնարկի» մշակման աշխատանքները: Ձեռնարկը ներառելու է ՀՀ ֆինանսական կայունության գնահատման գործընթացների, ինչպես նաև ՀՀ ԿԲ տարբեր ստորաբաժանումների կողմից իրականացվելիք ֆինանսական կայունության գնահատմանն ուղղված տեղեկատվա-վերլուծական աշխատանքների ամբողջությունը: Իրականացվելու են նաև տնտեսության առանձին հատվածներում տեղ գտած ռիսկերի բացահայտման և ֆինանսական համակարգի վրա նրանց ազդեցության գնահատման վերլուծական աշխատանքներ:

Հավելված 1

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերը, դրանց մասնաճյուղերը

Առևտրային բանկեր		Մասնաճյուղեր	
		31.12.2004	31.12.2005
1	Հայխնայբանկ	101	100
2	Արդշինինվեստբանկ	49	51
3	Հայէկոնոմբանկ	27	39
4	«Արցախ» բանկ	11	12
5	«Կոնվերս» բանկ	13	16
6	Հայգյուղփոխբանկ	10	12
7	Յունիբանկ	6	17
8	«Անելիք» բանկ	6	6
9	Առէկսիմբանկ	4	4
10	«Ինեկո» բանկ	2	4
11	«Էյչ-Էս-Բի-Սի բանկ Հայաստան»	1	1
12	«Պրոմեթեյ» բանկ	1	2
13	Հայներարտբանկ	-	-
14	Զարգացման հայկական բանկ	-	-
15	Հայինվեստբանկ	-	-
16	«Մելլաթ» բանկ	-	-
17	Կասկադ բանկ	-	-
18	«ԻԹԲ» միջազգային առևտրային բանկ	-	2
19	ԲՏԱ ինվեստ բանկ	1	1
20	Արարատ բանկ	1	-
21	Արմսվիսբանկ	-	-
Ընդամենը		**233**	**267**

Հավելված 2

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

հազար ՀՀ դրամ

			31.12.03	31.12.04	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04	31.03.05	Փոփոխությունը 31.03.05-31.12.04	30.06.05	Փոփոխությունը 30.06.05-31.03.05
			1	2	3	4	5	6	7
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	4826950	6964968	44.3%	7412551	6.4%	8097704	9.2%
		Ա	12551870	17745627	41.4%	21388620	20.5%	14954750	-30.1%
	Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	20600553	27686319	34.4%	30251498	9.3%	46460775	53.6%
		Ա	0	0	-	0	-	0	-
	Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	885837	2740070	209.3%	1306641	-52.3%	2613953	100.1%
		Ա	85347734	99469659	16.5%	78813635	-20.8%	77601941	-1.5%
	Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	2142768	2116767	-1.2%	3086503	45.8%	4290361	39.0%
		Ա	4814776	4722095	-1.9%	4226426	-10.5%	3019852	-28.5%
	Պետական արժեթղթեր		31311092	36596314	16.9%	45331457	23.9%	62218284	37.3%
	Պարտավորություններ ռեպո համաձ. ձեռք բերված արժեթղթերի և արժութային սվոպով ձեռք բերված արտարժույթի գծով	Դ	-2491066	-4236986	70.1%	-6273190	48.1%	-14014892	123.4%
		Ա	0	0	-	0	-	0	-
	Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	0	0	-	0	-	0	-
		Ա	0	0	-	0	-	0	-
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	24802945	27530658	11.0%	24405368	-11.4%	28645914	17.4%
		Ա	37077945	51691888	39.4%	58184496	12.6%	59522413	2.3%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	5536724	10863202	96.2%	12375143	13.9%	16126885	30.3%
		Ա	24364596	38544218	58.2%	41030077	6.4%	44490327	8.4%
	Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	1375962	1468646	6.7%	1328451	-9.5%	1972675	48.5%
		Ա	2360374	2227656	-5.6%	3184329	42.9%	3088591	-3.0%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-2996054	-3805466	27.0%	-3261673	-14.3%	-3241769	-0.6%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		1585684	2112345	33.2%	2363989	11.9%	2444842	3.4%
	Հիմնական միջոցներ		15818497	21955413	38.8%	21620562	-1.5%	20852705	-3.6%
	Այլ արժեթղթեր		461429	3962181	758.7%	716645	-81.9%	668586	-6.7%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)		4119383	4761969	15.6%	3311705	-30.5%	3478885	5.0%
	Այլ ակտիվներ		7651633	8430001	10.2%	12504742	48.3%	10017945	-19.9%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**282149632**	**363567544**	**28.9%**	**363820105**	**0.1%**	**393320212**	**8.1%**

				1	2	3	4	5	6	7
Պարտավորություններ	Բանկերի թղթակցային հաշիվներ		Դ	382245	286086	-25.2%	254301	-11.1%	766854	201.6%
			Ա	2600224	5733448	120.5%	4048007	-29.4%	5472558	35.2%
	Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)		Դ	9791288	16056501	64.0%	13452650	-16.2%	14802683	10.0%
			Ա	11684488	13169228	12.7%	16584134	25.9%	18476728	11.4%
	Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	27260316	28561688	4.8%	31869702	11.6%	36357800	14.1%
			Ա	34525739	52167290	51.1%	50214112	-3.7%	58890373	17.3%
	Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	4680374	6490154	38.7%	6235981	-3.9%	6919859	11.0%
			Ա	43940558	48357694	10.1%	42844436	-11.4%	40492304	-5.5%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	6362295	9303891	46.2%	11911992	28.0%	11292403	-5.2%
			Ա	16425099	28778271	75.2%	25745291	-10.5%	27535046	7.0%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	4137482	4847757	17.2%	5505389	13.6%	6731816	22.3%
			Ա	45550489	48473761	6.4%	47276116	-2.5%	45169563	-4.5%
	Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ			11781222	13380620	13.6%	15282972	14.2%	17180195	12.4%
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ			1142657	1397495	22.3%	1513765	8.3%	1490199	-1.6%
	Այլ պարտավորություններ			11771844	21932021	86.3%	21032338	-4.1%	24898464	18.4%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**232036320**	**298935905**	**28.8%**	**293771186**	**-1.7%**	**316476845**	**7.7%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			36769005	40134956	9.2%	43768294	9.1%	50562881	15.5%
	Գլխավոր պահուստ			4242383	5161084	21.7%	5339924	3.5%	6449947	20.8%
	Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0	0	-	0	-	0	-
	Չբաշխված շահույթ	Ընթացիկ ժամ-շրջանի		6480851	17182041	165.1%	17931495	4.4%	5158251	-71,2%
		Նախորդ ժամ-շրջանի		614693	-2857405	-564.9%	-1275850	-55.3%	11005197	-962,6%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**50113313**	**64631639**	**29.0%**	**70048919**	**8.4%**	**76843367**	**9.7%**
Ծանուցում	Ստացված գրավ			207861354	304446478	46.5%	322270834	5.9%	342685743	6.3%
	այդ թվում՝ պետ.արժեթղթեր			5598668	4768657	-14.8%	4700040	-1.4%	2447828	-47.9%
	Ստացված երաշխավորություն			28645711	50957543	77.9%	54513926	7.0%	62809615	15.2%
	Հաշվեկշռից դուրս գրված	վարկեր		9917368	9282606	-6.4%	9172625	-1.2%	8880624	-3.2%
		դեբիտորական պարտքեր և այլ ակտիվներ		3712817	3388264	-8.7%	4092571	20.8%	4241110	3.6%
		տոկոսներ		5363307	4258841	-20.6%	4062618	-4.6%	4024471	-0.9%
	Տրամադրված երաշխավորություններ			4987041	5835763	17.0%	6225383	6.7%	8844009	42.1%
	Տրամադրված գրավներ	ընդամենը		835540	9561007	1044.3%	9188757	-3.9%	10031979	9.2%
		այդ թվում՝ պետական արժեթղթեր		835540	1535702	83.8%	1282040	-16.5%	2330886	81.8%

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

հազար ՀՀ դրամ

			30.09.05	Փոփոխությունը 30.09.05-30.06.05	31.12.05	Փոփոխությունը 31.12.05-30.09.05	2005 տարեկան	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04	
			8	9	10	11	12	13	
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	10393164	28.3%	11193271	7.7%	11193271	4228303	60.7%
		Ա	16807621	12.4%	15791693	-6.0%	15791693	-1953934	-11.0%
	Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	42536293	-8.4%	51006847	19.9%	51006847	23320528	84.2%
		Ա	0	-	0	-	0	0	-
	Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	2152400	-17.7%	1433294	-33.4%	1433294	-1306776	-47.7%
		Ա	76481176	-1.4%	67970937	-11.1%	67970937	-31498722	-31.7%
	Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	5855681	36.5%	5215286	-10.9%	5215286	3098519	146.4%
		Ա	2807422	-7.0%	2585779	-7.9%	2585819	-2136276	-45.2%
	Պետական արժեթղթեր		68569662	10.2%	65563397	-4.4%	65576558	28980244	79.2%
	Պարտավորություններ ռեպո համաձ. ձեռք բերված արժեթղթերի և արժութային սվոպով ձեռք բերված արտարժույթի գծով	Դ	-8547955	-39.0%	-6239541	-27.0%	-6239541	-2002555	47.3%
		Ա	0	-	0	-	0	0	-
	Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	0	-	0	-	0	0	-
		Ա	0	-	0	-	0	0	-
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	33904526	18.4%	40484971	19.4%	40484971	12954313	47.1%
		Ա	58486382	-1.7%	63731078	9.0%	63731078	12039190	23.3%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	20096030	24.6%	23966654	19.3%	23966654	13103452	120.6%
		Ա	45766341	2.9%	49823289	8.9%	49823289	11279071	29.3%
	Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	2059600	4.4%	2532112	22.9%	2532112	1063466	72.4%
		Ա	3071478	-0.6%	3484976	13.5%	3484976	1257320	56.4%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-3395876	4.8%	-3414264	0.5%	-3413727	391739	-10.3%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		2530863	3.5%	2699311	6.7%	2700113	587768	27.8%
	Հիմնական միջոցներ		20920996	0.3%	25013999	19.6%	25013801	3058388	13.9%
	Այլ արժեթղթեր		790379	18.2%	999245	26.4%	999245	-2962936	-74.8%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)		3544051	1.9%	3781838	6.7%	3781838	-980131	-20.6%
	Այլ ակտիվներ		11696759	16.8%	13002634	11.2%	12827709	4397708	52.2%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**416632150**	**5.9%**	**440834728**	**5.8%**	**440674145**	**77106601**	**21.2%**

				8	9	10	11	12	13	
Պարտավորություններ	Բանկերի թղթակցային հաշիվներ		Դ	502966	-34.4%	353082	-29.8%	353082	66996	23.4%
			Ա	4748071	-13.2%	4621770	-2.7%	4621770	-1111678	-19.4%
	Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)		Դ	16093597	8.7%	14212362	-11.7%	14212362	-1844139	-11.5%
			Ա	19050073	3.1%	24172463	26.9%	24172463	11003235	83.6%
	Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	39870347	9.7%	50376539	26.4%	50376433	21814745	76.4%
			Ա	51793665	-12.1%	42160840	-18.6%	42160840	-10006450	-19.2%
	Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	10486205	51.5%	10277819	-2.0%	10277819	3787665	58.4%
			Ա	41553702	2.6%	42300069	1.8%	42300069	-6057625	-12.5%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	13058311	15.6%	14807606	13.4%	14807606	5503715	59.2%
			Ա	37952966	37.8%	34344040	-9.5%	34344040	5565769	19.3%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	6336375	-5.9%	8646948	36.5%	8646948	3799191	78.4%
			Ա	49411411	9.4%	58424772	18.2%	58424772	9951011	20.5%
	Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ			17191603	0.1%	16275264	-5.3%	16275264	2894644	21.6%
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ			1608302	7.9%	1888407	17.4%	1890445	492950	35.3%
	Այլ պարտավորություններ			21021344	-15.6%	22990936	9.4%	23049476	1117455	5.1%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**330678938**	**4.5%**	**345852917**	**4.6%**	**345913389**	**46977484**	**15.7%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			56116996	11.0%	60297882	7.5%	60297882	20162926	50.2%
	Գլխավոր պահուստ			6449947	0.0%	6449947	0.0%	6449947	1288863	25.0%
	Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0	-	0	-	0	0	-
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի		9347381	81.2%	12225675	30.8%	12004620	-5177421	-30,1%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի		10423633	-5.3%	9850677	-5.5%	9850677	12708082	-444,7%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**85953212**	**11.9%**	**94981811**	**10.5%**	**94760756**	**30129117**	**46.6%**
Ծանուցում	Ստացված գրավ			376709909	9.9%	416964496	10.7%	416964496	112518018	37.0%
	այդ թվում՝ պետ.արժեթղթեր			4152636	69.6%	3969832	-4.4%	3969832	-798825	-16.8%
	Ստացված երաշխավորություն			66769368	6.3%	82770395	24.0%	82770395	31812852	62.4%
	Հաշվեկշռից դուրս գրված	վարկեր		8528530	-4.0%	9182312	7.7%	9182312	-100294	-1.1%
		դեբիտորական պարտքեր և այլ ակտիվներ		4313463	1.7%	4339260	0.6%	4339260	950996	28.1%
		տոկոսներ		3951129	-1.8%	3901036	-1.3%	3901036	-357805	-8.4%
	Տրամադրված երաշխավորություններ			9705994	9.7%	8386373	-13.6%	8386373	2550610	43.7%
	Տրամադրված գրավներ	ընդամենը		10877801	8.4%	8986344	-17.4%	8986344	-574663	-6.0%
		այդ թվում՝ պետական արժեթղթեր		3075455	31.9%	2184668	-29.0%	2184668	648966	42.3%

Դ - դրամով (AMD) *Ա - արտարժույթով (FC)*

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

			31.12.03	31.12.04	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04	31.03.05	Փոփոխությունը 31.03.05-31.12.04	30.06.05	Փոփոխությունը 30.06.05-31.03.05
			1	2	3	4	5	6	7
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	1.7%	1.9%	0.2%	2.0%	0.1%	2.1%	0.0%
		Ա	4.4%	4.9%	0.4%	5.9%	1.0%	3.8%	-2.1%
	Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	7.3%	7.6%	0.3%	8.3%	0.7%	11.8%	3.5%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	0.3%	0.8%	0.4%	0.4%	-0.4%	0.7%	0.3%
		Ա	30.2%	27.4%	-2.9%	21.7%	-5.7%	19.7%	-1.9%
	Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	0.8%	0.6%	-0.2%	0.8%	0.3%	1.1%	0.2%
		Ա	1.7%	1.3%	-0.4%	1.2%	-0.1%	0.8%	-0.4%
	Պետական արժեթղթեր		11.1%	10.1%	-1.0%	12.5%	2.4%	15.8%	3.4%
	Պարտավորություններ ռեպո համաձ. ձեռք բերված արժեթղթերի և արժութային սվոպով ձեռք բերված արտարժույթի գծով	Դ	-0.9%	-1.2%	-0.3%	-1.7%	-0.6%	-3.6%	-1.8%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	8.8%	7.6%	-1.2%	6.7%	-0.9%	7.3%	0.6%
		Ա	13.1%	14.2%	1.1%	16.0%	1.8%	15.1%	-0.9%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	2.0%	3.0%	1.0%	3.4%	0.4%	4.1%	0.7%
		Ա	8.6%	10.6%	2.0%	11.3%	0.7%	11.3%	0.0%
	Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	0.5%	0.4%	-0.1%	0.4%	0.0%	0.5%	0.1%
		Ա	0.8%	0.6%	-0.2%	0.9%	0.3%	0.8%	-0.1%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-1.1%	-1.0%	0.0%	-0.9%	0.2%	-0.8%	0.1%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.6%	0.6%	0.0%	0.6%	0.1%	0.6%	0.0%
	Հիմնական միջոցներ		5.6%	6.0%	0.4%	5.9%	-0.1%	5.3%	-0.6%
	Այլ արժեթղթեր		0.2%	1.1%	0.9%	0.2%	-0.9%	0.2%	0.0%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)		1.5%	1.3%	-0.2%	0.9%	-0.4%	0.9%	0.0%
	Այլ ակտիվներ		2.7%	2.3%	-0.4%	3.4%	1.1%	2.5%	-0.9%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**100.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**

				1	2	3	4	5	6	7
Պարտավորություններ	Բանկերի թղթակցային հաշիվներ		Դ	0.2%	0.1%	-0.1%	0.1%	0.0%	0.2%	0.2%
			Ա	1.1%	1.9%	0.8%	1.4%	-0.5%	1.7%	0.4%
	Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)		Դ	4.2%	5.4%	1.2%	4.6%	-0.8%	4.7%	0.1%
			Ա	5.0%	4.4%	-0.6%	5.6%	1.2%	5.8%	0.2%
	Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	11.7%	9.6%	-2.2%	10.8%	1.3%	11.5%	0.6%
			Ա	14.9%	17.5%	2.6%	17.1%	-0.4%	18.6%	1.5%
	Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	2.0%	2.2%	0.2%	2.1%	0.0%	2.2%	0.1%
			Ա	18.9%	16.2%	-2.8%	14.6%	-1.6%	12.8%	-1.8%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	2.7%	3.1%	0.4%	4.1%	0.9%	3.6%	-0.5%
			Ա	7.1%	9.6%	2.5%	8.8%	-0.9%	8.7%	-0.1%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	1.8%	1.6%	-0.2%	1.9%	0.3%	2.1%	0.3%
			Ա	19.6%	16.2%	-3.4%	16.1%	-0.1%	14.3%	-1.8%
	Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ			5.1%	4.5%	-0.6%	5.2%	0.7%	5.4%	0.2%
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ			0.5%	0.5%	0.0%	0.5%	0.0%	0.5%	0.0%
	Այլ պարտավորություններ			5.1%	7.3%	2.3%	7.2%	-0.2%	7.9%	0.7%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**100.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			73.4%	62.1%	-11.3%	62.5%	0.4%	65.8%	3.3%
	Գլխավոր պահուստ			8.5%	8.0%	-0.5%	7.6%	-0.4%	8.4%	0.8%
	Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի		12.9%	26.6%	13.7%	25.6%	-1.0%	6.7%	-18,9%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի		1.2%	-4.4%	-5.6%	-1.8%	2.6%	14.3%	16,1%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**100.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

			30.09.05	Փոփոխությունը 30.09.05-30.06.05	31.12.05	Փոփոխությունը 31.12.05-30.09.05	2005 տարեկան	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04
			8	9	10	11	12	13
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	2.5%	0.4%	2.5%	0.0%	2.5%	0.6%
		Ա	4.0%	0.2%	3.6%	-0.5%	3.6%	-1.3%
	Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	10.2%	-1.6%	11.6%	1.4%	11.6%	4.0%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	0.5%	-0.1%	0.3%	-0.2%	0.3%	-0.4%
		Ա	18.4%	-1.4%	15.4%	-2.9%	15.4%	-11.9%
	Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	1.4%	0.3%	1.2%	-0.2%	1.2%	0.6%
		Ա	0.7%	-0.1%	0.6%	-0.1%	0.6%	-0.7%
	Պետական արժեթղթեր		16.5%	0.6%	14.9%	-1.6%	14.9%	4.8%
	Պարտավորություններ ռեպո համաձ. ձեռք բերված արժեթղթերի և արժութային սվոպով ձեռք բերված արտարժույթի գծով	Դ	-2.1%	1.5%	-1.4%	0.6%	-1.4%	-0.3%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	8.1%	0.9%	9.2%	1.0%	9.2%	1.6%
		Ա	14.0%	-1.1%	14.5%	0.4%	14.5%	0.2%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	4.8%	0.7%	5.4%	0.6%	5.4%	2.5%
		Ա	11.0%	-0.3%	11.3%	0.3%	11.3%	0.7%
	Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	0.5%	0.0%	0.6%	0.1%	0.6%	0.2%
		Ա	0.7%	0.0%	0.8%	0.1%	0.8%	0.2%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-0.8%	0.0%	-0.8%	0.0%	-0.8%	0.3%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.6%	0.0%	0.6%	0.0%	0.6%	0.0%
	Հիմնական միջոցներ		5.0%	-0.3%	5.7%	0.7%	5.7%	-0.4%
	Այլ արժեթղթեր		0.2%	0.0%	0.2%	0.0%	0.2%	-0.9%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)		0.9%	0.0%	0.9%	0.0%	0.9%	-0.5%
	Այլ ակտիվներ		2.8%	0.3%	2.9%	0.1%	2.9%	0.6%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**

				8	9	10	11	12	13
Ակտիվներ	Բանկերի թղթակցային հաշիվներ		Դ	0.2%	-0.1%	0.1%	-0.1%	0.1%	0.0%
			Ա	1.4%	-0.3%	1.3%	-0.1%	1.3%	-0.6%
	Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)		Դ	4.9%	0.2%	4.1%	-0.8%	4.1%	-1.3%
			Ա	5.8%	-0.1%	7.0%	1.2%	7.0%	2.6%
	Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	12.1%	0.6%	14.6%	2.5%	14.6%	5.0%
			Ա	15.7%	-2.9%	12.2%	-3.5%	12.2%	-5.3%
	Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	3.2%	1.0%	3.0%	-0.2%	3.0%	0.8%
			Ա	12.6%	-0.2%	12.2%	-0.3%	12.2%	-3.9%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	3.9%	0.4%	4.3%	0.3%	4.3%	1.2%
			Ա	11.5%	2.8%	9.9%	-1.5%	9.9%	0.3%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	1.9%	-0.2%	2.5%	0.6%	2.5%	0.9%
			Ա	14.9%	0.7%	16.9%	2.0%	16.9%	0.7%
	Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ			5.2%	-0.2%	4.7%	-0.5%	4.7%	0.2%
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ			0.5%	0.0%	0.5%	0.1%	0.5%	0.1%
	Այլ պարտավորություններ			6.4%	-1.5%	6.6%	0.3%	6.7%	-0.7%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			65.3%	-0.5%	63.5%	-1.8%	63.6%	1.5%
	Գլխավոր պահուստ			7.5%	-0.9%	6.8%	-0.7%	6.8%	-1.2%
	Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամ-շրջանի		10.9%	4.2%	12.9%	2.0%	12.7%	-13,9%
		Նախորդ ժամ-շրջանի		12.1%	-2.2%	10.4%	-1.8%	10.4%	14,8%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**

Դ - դրամով (AMD) *Ա - արտարժույթով (FC)*

Հավելված 4

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի նորմատիվային կապիտալի հաշիվների փոփոխությունը

հազար ՀՀ դրամ

	Մեծությունը ժամ-շրջանի սկզբում	Փոփոխությունը ժամ-շրջանի ընթացքում	Մեծությունը ժամ-շրջանի վերջում
Ընդհանուր կապիտալ	58685927	23792010	82477937
Հիմնական կապիտալ	53298050	24024877	77322927
Կանոնադրական կապիտալ	40134956	20162926	60297882
Ծանուցում. Իրացված բաժնետոմսերի քանակ (հատ)	2566294	886158	3452452
Գլխավոր պահուստ	5161084	1288863	6449947
Չբաշխված շահույթ	14055805	7799490	21855295
Հիմնական կապիտալից նվազեցվող գումարներ	6031395	3819542	9850937
Երկարաժամկետ ստորադաս փոխատվություն	0	0	0
Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր	0	0	0
Ոչ նյութական ակտիվներ, բացի «Կանոնակարգ 2-ով» նախատեսվածից	204676	-71534	133142
Այլ բանկերի կանոնադրական կպիտալներում ներդրումներ	1551159	-927190	623969
Չօգտագործվող նյութական ակտիվներ	2515525	-220321	2295204
Նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի և հիմնական կապիտալի հաշվեկշռային մեծությանը գերազանցող գումար	1065490	5284537	6350027
Բանկի սեփական և վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ ներդրումներ	694545	-245950	448595
Լրացուցիչ կապիտալ	8391016	-1976012	6415004
Վերագնահատման պահուստներ	4999623	1241160	6240783
Հաշվեկշռի միավորման ընթացքում առաջացած արտարժութային տարբերությունների պահուստ	0	0	0
Այլ պահուստներ	-9487	-116350	-125837
Երկարաժամկետ ստորադաս փոխառություն	3400880	-3100822	300058

Հավելված 5

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի կանոնադրական կապիտալում ոչ ռեզիդենտների մասնակցությունը

հազար ՀՀ դրամ

	31.12.03	Փոփոխությունը ժամ-շրջանի ընթացքում	31.12.04	Փոփոխությունը ժամ-շրջանի ընթացքում	31.12.05
Կանոնադրական կապիտալ	36506421	3365952	39872373	18327454	58199827
այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտներ	17065230	3923222	20988452	9768486	30756938
ոչ ռեզիդենտների տես. կշիռը, %	46.70%	5.90%	52.60%	0.25%	52.85%

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի եկամուտները և ծախսերը

հազար ՀՀ դրամ

	31.12.03	31.12.04	31.12.04*	Փոփոխություն 31.12.04-31.12.03	31.03.05	30.06.05	30.09.05	31.12.05	31.12.05 տարեկան	Փոփոխություն 31.12.05-31.12.04*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Թղթակցային հաշիվներից	261917	228767	228766	-12.66%	89663	242467	398015	525011	525011	129.5%
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում տեղաբաշխված միջոցներից	472784	541284	538876	14.49%	69795	75355	117948	133421	133421	-75.2%
Առևտրային բանկերում և այլ ֆինանսա-կան կազ-ներում տեղաբաշխված միջոցներից ստացված տոկոսներ	601887	604191	604191	0.38%	136634	303511	484901	665163	665163	10.1%
Տնտեսությանը տրված վարկերից	15956529	20529181	20528466	28.66%	5716487	12116999	18960741	26534128	26534128	29.3%
Օվերդրաֆտից ստացված տոկոսներ	491091	317153	317153	-35.42%	52051	117713	154288	215901	215901	-31.9%
Վարկային քարտերից ստացված տոկոսներ	40717	140519	140519	245.11%	45337	100644	165229	248966	248966	77.2%
Պետական գանձապետական արժեթղթերից ստացված տոկոսներ	3583888	2961637	2961637	-17.36%	552614	1106402	1732466	2376868	2409268	-18.7%
Հետգնման պայմանագրերից ստացված տոկոսներ	318642	159818	159599	-49.84%	27261	69212	120580	186282	186282	16.7%
Լիզինգից ստացված տոկոսներ	3645	0	0	-100.00%	0	0	3421	3421	3421	100.0%
Այլ տոկոսային եկամուտներ	694914	516692	1539227	-25.65%	451315	872867	1385519	2003765	2003730	30.2%
Ընդամենը տոկոսային եկամուտներ	22426014	27022186	27018433	20.49%	7141156	15005170	23523108	32892926	32925291	21.9%
Թղթակցային հաշիվների դիմաց վճարված տոկոսներ	15173	49614	49614	226.99%	19612	41756	63183	90278	90278	82.0%
Բանկային հաշիվների ու ցպահանջ ավանդների դիմաց վճարված տոկոսներ	381196	485684	485684	27.41%	152486	333651	549067	699747	699747	44.1%
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ներգրաված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	636953	847003	847003	32.98%	231763	462132	692646	919824	919824	8.6%
Հետգնման պայմանագրերի գծով պարտավորու-թյունների դիմաց վճարված տոկոսներ	32736	42793	42793	30.72%	4819	18573	32678	46137	46137	7.8%
Առևտրային բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	343942	390362	390362	13.50%	143140	373022	619184	905678	905678	132.0%
Ժամկետային ավանդների դիմաց վճարված տոկոսներ	4512406	4788978	4788978	6.13%	1332533	2711410	4212658	5804482	5804482	21.2%
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություն-ներից ներգրաված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	303463	286272	286272	-5.66%	88120	175192	271592	409103	409103	42.9%
Օվերդրաֆտի դիմաց վճարված տոկոսներ	1335	1059	1059	-20.67%	99	99	1895	2987	2987	182.1%

Տոկոսային ծախսեր ավանդների ապահովագրության դիմաց	225297	523675	523675	132.44%	58625	113928	165105	224806	224806	-57.1%
Հաշվեգրված, բայց չհավաքագրված չաշխատող ակտիվների տոկոսների գծով	557661	474246	474246	-14.96%	101368	247661	414375	559660	559660	18.0%
Այլ տոկոսային ծախսեր	363138	27058	386057	-92.55%	156483	319140	474781	624174	626212	62.2%
Ընդամենը տոկոսային ծախսեր	**7373300**	**8275743**	**8275743**	**12.2%**	**2289048**	**4796564**	**7497164**	**10286876**	**10288914**	**24.3%**
Զուտ տոկոսային եկամուտներ	***15052714***	***18746443***	***18742690***	***24.5%***	***4852108***	***10208606***	***16025944***	***22606050***	***22636376***	***20.8%***
Ստացված միջնորդավճարներ	8520639	7619674	7614112	-10.57%	1664402	3612707	5858843	9805315	9804722	28.8%
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություն-ներից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից ստացված եկամուտներ	347919	277609	277609	-20.21%	64528	159880	229863	309711	309812	11.6%
Հեջավորման ածանցյալ գործիքներից զուտ եկամուտներ	3530	-247	-247	-107.00%	0	0	0	0	0	-100.0%
Ֆակտորինգից ստացված զուտ եկամուտներ	68333	275912	275912	303.78%	84676	149988	226431	296543	296543	7.5%
Այլ կազմակերպություններում ներդրումներից ստացված եկամուտներ	54425	638498	638498	1073.17%	44997	196341	517529	631517	631517	-1.1%
Արժեթղթերի վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	236431	427445	426909	80.79%	41257	198719	275351	416073	471686	10.5%
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	2501603	3693332	3677879	47.64%	1084566	2607066	4297252	6034801	6034803	64.1%
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված դրական (բացասական) փոխարժեքային տարբերություն	-513863	-428237	-811641	-16.66%	-14520	-168924	-305053	-394516	-394516	-51.4%
Հիմնական միջոցների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	8884	91844	91328	933.81%	-22803	-102960	-104744	-113252	-113252	-224.0%
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտներ	5509	7819	7877	41.93%	-25846	-25846	-25846	-15684	-15684	-299.1%
Ստացված տույժեր, տուգանքներ	590799	410001	409826	-30.60%	89854	194742	296498	455699	455699	11.2%
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտներ	1266558	1449305	2758581	14.43%	1023626	3970519	4794737	4640308	4566336	65.5%
Ընդամենը ոչ տոկոսային եկամուտներ	**13090767**	**15284629**	**15366641**	**16.76%**	**4034737**	**10792233**	**16060863**	**22066517**	**22047666**	**43.5%**
Հաշվարկված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ (տրված այլ փոխհատուցումներ և սոցիալական պահանջների ֆինանսավորում)	5886662	7710963	7650942	30.99%	2067019	4383102	6859728	10287417	10287417	34.5%
Գործուղման ծախսեր	337150	348477	347131	3.36%	72962	198421	279146	376697	376697	8.5%
Հատկացումներ Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին	684018	788023	780776	15.21%	213048	448792	709809	1047447	1047440	34.2%
Հարկեր, տուրքեր և այլ պարտադիր վճարներ	805375	761323	757440	-5.47%	185471	368283	523755	785477	786989	3.9%
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	1826832	2375702	2338631	30.04%	702046	1417813	2158217	2919339	2919537	24.8%
Բանկի շենքի և այլ հիմնական միջոցների վարձակալության վճար	528567	658111	657580	24.51%	156251	333451	538036	758587	758621	15.4%
Գովազդային, ներկայացուցչական ծախսեր	842913	862835	862492	2.36%	204267	401391	607290	942661	943784	9.4%

Գրասենյակային և տպագրական ծախսեր	352905	355707	354475	0.79%	97703	188464	293417	426788	426788	20.4%
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների ծախսեր	204322	247554	247554	21.16%	45378	98161	154689	214891	214891	-13.2%
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման ծախսեր	196811	215921	215759	9.71%	56652	111560	175432	256179	256329	18.8%
Տրանսպորտային ծախսեր	250893	270838	268083	7.95%	70712	141554	214189	304934	304952	13.8%
Կապի և հաղորդակցման միջոցների ծախսեր	787587	952560	938230	20.95%	236171	496001	753642	1005569	1007226	7.4%
Վճարված տույժեր, տուգանքներ	54194	28857	28857	-46.75%	3095	8358	24614	44978	45931	59.2%
Ուսուցման ծախսեր	53314	41524	41449	-22.11%	11123	19221	33674	44547	44547	7.5%
Այլ ոչ տոկոսային ծախսեր	3789868	1757843	4225448	-53.62%	934682	5433974	6443996	7914451	7997131	89.3%
Ընդամենը ոչ տոկոսային ծախսեր	**16601410**	**19971210**	**19714848**	**20.3%**	**5056577**	**14048545**	**19769631**	**27329960**	**27418278**	**39.1%**
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	***-3510643***	***-4686581***	***-4348207***	***33.5%***	***-1021840***	***-3256312***	***-3708768***	***-5263443***	***-5370612***	***23.5%***
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ընդհանուր պահուստին	5165311	8112327	8097719	57.05%	2181888	4883450	7675033	10283403	10283393	27.0%
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների հատուկ պահուստին	11202553	16201558	8303935	44.62%	2553860	5386570	7849862	11309465	11309465	36.2%
Արժեթղթերի հնարավոր կորուստների պահուստին	21541	5064	5013	-76.49%	477	9154	9154	152303	152303	2938.2%
Ընդամենը հատկացումներ	**16389405**	**24318949**	**16406667**	**48.38%**	**4736224**	**10279175**	**15534049**	**21745171**	**21745161**	**32.5%**
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ընդհանուր պահուստից	4635761	7387766	7383611	59.36%	2038926	4413309	7230157	9683165	9683691	31.2%
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների հատուկ պահուստից	8489341	22716600	7598885	167.59%	2139606	5355396	7504564	10085957	10085957	32.7%
Արժեթղթերի հնարավոր կորուստների պահուստից	28350	28905	27723	1.96%	0	189	8830	8830	8830	-68.1%
Ընդամենը վերադարձ	**13153452**	**30133271**	**15010219**	**129.09%**	**4178532**	**9768894**	**14743551**	**19777952**	**19778478**	**31.8%**
Զուտ մասհանումներ	***3235953***	***-5814322***	***1396448***	***-279.68%***	***557692***	***510280***	***790498***	***1967219***	***1966683***	***40.8%***
Շահույթ մինչև հարկվելը	**8306118**	**19874184**	**12998035**	**139.27%**	**3272576**	**6442013**	**11526677**	**15375388**	**15299082**	**17.7%**
Շահութահարկ	1790459	2718137	2718137	51.81%	618235	1273287	2179295	3176347	3321097	22.2%
Զուտ շահույթ	**6515659**	**17156047**	**10279898**	**163.30%**	**2654341**	**5168726**	**9347382**	**12199041**	**11977985**	**16.5%**
Հաշվարկված շահաբաժիններ	2343	0	0	-100.00%	0	0	0	0	0	-
Չբաշխված շահույթ	**6513316**	**17156047**	**10279898**	**163%**	**2654341**	**5168726**	**9347382**	**12199041**	**11977985**	**16.5%**

** Բանկային համակարգի ցուցանիշներում ներառված չեն «Հայկապ» բանկի տվյալները:*

Հավելված 7

ՀՀ բանկային համակարգի եկամտաբերությունն ըստ ակտիվների և եկամտաբերությունն ըստ կապիտալի

հազար ՀՀ դրամ

	2003	2004*	2005
Եկամտաբերություն ըստ ակտիվների			
Բանկային համակարգ	2.70%	3.30%	3.01%
Նվազագույն (շահութաբեր բանկերի)	0.04%	0.10%	0.60%
Առավելագույն (շահութաբեր բանկերի)	11.50%	10.90%	5.10%
Եկամտաբերություն ըստ կապիտալի			
Բանկային համակարգ	14.40%	18.50%	15.25%
Նվազագույն (շահութաբեր բանկերի)	0.20%	0.20%	1.90%
Առավելագույն (շահութաբեր բանկերի)	46.00%	43.20%	20.10%

** Բանկային համակարգի ցուցանիշներում ներառված չեն «Հայկապ» բանկի տվյալները:*

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումները

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2003					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	21565930	58618230	13900314	34955705	35466244	93573936
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	20334348	57440512	13900314	31157223	34234662	88597736
այդ թվում՝ վարկեր	16470760	34863434	13791334	29166947	30262094	64030382
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	350000	21425756		1301809	350000	22727565
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	666496	314609		3798482	666496	4113091
այդ թվում՝ վարկեր	385695	310777		2830000	385695	3140777
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր						
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	565086	863109			565086	863109
այդ թվում՝ վարկեր	547838	779922			547838	779922
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր						
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	622159	22034104	1965953	2598077	2588112	24632181
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	232056	21909680	1965953	2598077	2198009	24507757
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ		92163				92163
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	390103	32261			390103	32261
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	20790705	36245341	12087427	32696414	32878132	68941755
3.1 Արդյունաբերություն	4912626	8312771	4913815	11632262	9826441	19945033
հանքագործական	22824	1118700	9335	110313	32159	1229013
էներգետիկա	1853450	2471778	2380900	4040399	4234350	6512177
սննդամթերք	1646205	3258236	1316859	4216775	2963064	7475011
թեթև	261664	545275	89602	432391	351266	977666
քիմիական	34726	52526	9856	150970	44582	203496
շինանյութերի	225391	211517	332488	681283	557879	892800
թանկարժեք իրեր	40834	137902	184930	24322	225764	162224
մետալուրգիա	22308	399	23756	484213	46064	484612
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	206296	135236	61460	116979	267756	252215
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	598928	381202	504629	1374617	1103557	1755819
3.2 Գյուղատնտեսություն	732858	3997374	203436	2775316	936294	6772690
3.3 Շինարարություն	1574440	667881	540951	2022178	2115391	2690059
3.4 Տրանսպորտ և կապ	232146	88061	49816	297043	281962	385104
3.5 Առևտուր	7142331	4247093	3382295	6363706	10524626	10610799
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	669261	249027	396076	1387066	1065337	1636093
3.7 Ֆինանսական հատված	2500735	5732963	547	53376	2501282	5786339
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	2635256	12130873	1441538	7006390	4076794	19137263
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	391052	819298	1158953	1159077	1550005	1978375

Հավելված 8
(շարունակություն)

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումները

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2004					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	27254809	54609924	18780183	55066890	46034991	109676814
1.1 ժամկետային ակտիվներ՝	24751274	53740209	18780183	51757785	43531456	105497994
այդ թվում՝ վարկեր	20405296	43798496	18611658	49986326	39016954	93784822
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	1452000	9472146		971680	1452000	10443826
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	2071250	139181		2477784	2071250	2616965
այդ թվում՝ վարկեր	474147	138102		2477784	474147	2615886
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	500000				500000	
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	432285	730534		831321	432285	1561855
այդ թվում՝ վարկեր	384907	668287			384907	668287
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր						
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	29100	9985424	820552	5092022	849652	15077446
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	29001	9918706	820552	4260701	849553	14179407
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ		22985				22985
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	99	43733		831321	99	875054
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	26885187	44067872	18300152	50531496	45185339	94599368
3.1 Արդյունաբերություն	7514530	8738158	6062605	13277848	13577135	22016006
հանքագործական	2264938	1304208	55746	339457	2320684	1643665
էներգետիկա	1338936	402953	2156088	2657440	3495024	3060393
սննդամթերք	1312925	4294895	2178675	6250487	3491600	10545382
թեթև	227961	232067	233000	390547	460961	622614
քիմիական	13286	170734	10310	732253	23596	902987
շինանյութերի	394383	394330	390376	774231	784759	1168561
թանկարժեք իրեր	32523	217692	113013	208107	145536	425799
մետալուրգիա		216	25168	24	25168	240
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	111000	776620	21745	342963	132745	1119583
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	1818578	944443	878484	1582339	2697062	2526782
3.2 Գյուղատնտեսություն	272117	2438188	889901	5010389	1162018	7448577
3.3 Շինարարություն	633930	853748	1006467	2792545	1640397	3646293
3.4 Տրանսպորտ և կապ	356416	300606	184090	321375	540506	621981
3.5 Առևտուր	7095664	7824896	5796945	10424864	12892609	18249760
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	1086427	1107976	1143555	1877338	2229982	2985314
3.7 Ֆինանսական հատված	4010520	4558892		251082	4010520	4809974
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	5014733	17051651	2503059	14748790	7517792	31800441
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	900851	1193757	713530	1827265	1614381	3021022

Հավելված 8
(շարունակություն)

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումները

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2005					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	35917636	54757853	39589441	77879518	75507077	132637370
1.1 ժամկետային ակտիվներ՝	29910506	42341237	42961838	89268516	72872344	131609752
այդ թվում՝ վարկեր	654674	11538394	65646643	105972725	66301317	117511119
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	2386644	280539	-1731970	12338311	654674	12618850
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	500146	280448	1886498	42859	2386644	323307
այդ թվում՝ վարկեր	0	0	500146	323216	500146	323216
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	248089	704311	-248089	-704311	0	0
1.3 ժամկետանց ակտիվներ	204274	693628	43815	10683	248089	704311
այդ թվում՝ վարկեր	0	0	204274	693628	204274	693628
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0	0	0	0	0	0
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	162787	11227956	159934	8092417	322721	19320373
2.1 ժամկետային ակտիվներ	0	112548	322512	19094035	322512	19206583
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	209	1242	-209	111306	0	112548
2.3 ժամկետանց ակտիվներ	0	0	209	1242	209	1242
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	9514568	6062510	65669788	107254487	75184356	113316997
3.1 Արդյունաբերություն	8786	980372	17831072	20278441	17839858	21258813
հանքագործական	3632374	1306539	-3597345	320415	35029	1626954
էներգետիկա	2039541	2047956	2816394	1759549	4855935	3807505
սննդամթերք	221811	317057	6248937	8363824	6470748	8680881
թեթև	1493330	146751	-877660	566113	615670	712864
քիմիական	898465	274535	609383	833376	1507848	1107911
շինանյութերի	30660	341269	1767811	811580	1798471	1152849
թանկարժեք իրեր	9163	225095	176623	345501	185786	570596
մետալուրգիա	62345	113839	-29787	111256	32558	225095
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	1118093	309097	-964298	539150	153795	848247
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	1486244	2545298	697774	-19387	2184018	2525911
3.2 Գյուղատնտեսություն	892361	1439902	3024988	5946867	3917349	7386769
3.3 Շինարարություն	729746	408101	2414155	4324268	3143901	4732369
3.4 Տրանսպորտ և կապ	7609352	10353491	-5661765	-8649676	1947587	1703815
3.5 Առևտուր	4590089	8758584	12445369	16370084	17035459	25128668
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	5706823	3399074	-1081778	587838	4625045	3986912
3.7 Ֆինանսական հատված	654674	2006006	5074149	1645692	5728823	3651698
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	930197	1128066	17910067	41982730	18840264	43110796
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	266890	276951	1839179	2080206	2106070	2357157

Դ - դրամով (AMD) *Ա - արտարժույթով (FC)*

Հավելված 9

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի և ժամկետայնության

Ցուցանիշներ	2003					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	16.7%	45.4%	10.8%	27.1%	27.5%	72.5%
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	15.8%	44.5%	10.8%	24.1%	26.5%	68.7%
այդ թվում՝ վարկեր	12.8%	27.0%	10.7%	22.6%	23.5%	49.6%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.3%	16.6%	0.0%	1.0%	0.3%	17.6%
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0.5%	0.2%	0.0%	2.9%	0.5%	3.2%
այդ թվում՝ վարկեր	0.3%	0.2%	0.0%	2.2%	0.3%	2.4%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.4%	0.7%	0.0%	0.0%	0.4%	0.7%
այդ թվում՝ վարկեր	0.4%	0.6%	0.0%	0.0%	0.4%	0.6%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.5%	17.1%	1.5%	2.0%	2.0%	19.1%
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0.2%	17.0%	1.5%	2.0%	1.7%	19.0%
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.3%	0.0%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	16.1%	28.1%	9.4%	25.3%	25.5%	53.4%
3.1 Արդյունաբերություն	3.8%	6.4%	3.8%	9.0%	7.6%	15.5%
հանքագործական	0.0%	0.9%	0.0%	0.1%	0.0%	1.0%
էներգետիկա	1.4%	1.9%	1.8%	3.1%	3.3%	5.0%
սննդամթերք	1.3%	2.5%	1.0%	3.3%	2.3%	5.8%
թեթև	0.2%	0.4%	0.1%	0.3%	0.3%	0.8%
քիմիական	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.2%
շինանյութերի	0.2%	0.2%	0.3%	0.5%	0.4%	0.7%
թանկարժեք իրեր	0.0%	0.1%	0.1%	0.0%	0.2%	0.1%
մետալուրգիա	0.0%	0.0%	0.0%	0.4%	0.0%	0.4%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.2%	0.1%	0.0%	0.1%	0.2%	0.2%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.5%	0.3%	0.4%	1.1%	0.9%	1.4%
3.2 Գյուղատնտեսություն	0.6%	3.1%	0.2%	2.2%	0.7%	5.2%
3.3 Շինարարություն	1.2%	0.5%	0.4%	1.6%	1.6%	2.1%
3.4 Տրանսպորտ և կապ	0.2%	0.1%	0.0%	0.2%	0.2%	0.3%
3.5 Առևտուր	5.5%	3.3%	2.6%	4.9%	8.2%	8.2%
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.5%	0.2%	0.3%	1.1%	0.8%	1.3%
3.7 Ֆինանսական հատված	1.9%	4.4%	0.0%	0.0%	1.9%	4.5%
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	2.0%	9.4%	1.1%	5.4%	3.2%	14.8%
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.3%	0.6%	0.9%	0.9%	1.2%	1.5%

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի և ժամկետայնության

Ցուցանիշներ	2004					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	17.5%	35.1%	12.1%	35.4%	29.6%	70.4%
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	15.9%	34.5%	12.1%	33.2%	28.0%	67.8%
այդ թվում՝ վարկեր	13.1%	28.1%	12.0%	32.1%	25.1%	60.2%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.9%	6.1%	0.0%	0.6%	0.9%	6.7%
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	1.3%	0.1%	0.0%	1.6%	1.3%	1.7%
այդ թվում՝ վարկեր	0.3%	0.1%	0.0%	1.6%	0.3%	1.7%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.3%	0.0%
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.3%	0.5%	0.0%	0.5%	0.3%	1.0%
այդ թվում՝ վարկեր	0.2%	0.4%	0.0%	0.0%	0.2%	0.4%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված՝ վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	6.4%	0.5%	3.3%	0.5%	9.7%
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0.0%	6.4%	0.5%	2.7%	0.5%	9.1%
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%	0.6%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	17.3%	28.3%	11.8%	32.5%	29.0%	60.8%
3.1 Արդյունաբերություն	4.8%	5.6%	3.9%	8.5%	8.7%	14.1%
հանքագործական	1.5%	0.8%	0.0%	0.2%	1.5%	1.1%
էներգետիկա	0.9%	0.3%	1.4%	1.7%	2.2%	2.0%
սննդամթերք	0.8%	2.8%	1.4%	4.0%	2.2%	6.8%
թեթև	0.1%	0.1%	0.1%	0.3%	0.3%	0.4%
քիմիական	0.0%	0.1%	0.0%	0.5%	0.0%	0.6%
շինանյութերի	0.3%	0.3%	0.3%	0.5%	0.5%	0.8%
թանկարժեք իրեր	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.3%
մետալուրգիա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.1%	0.5%	0.0%	0.2%	0.1%	0.7%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	1.2%	0.6%	0.6%	1.0%	1.7%	1.6%
3.2 Գյուղատնտեսություն	0.2%	1.6%	0.6%	3.2%	0.7%	4.8%
3.3 Շինարարություն	0.4%	0.5%	0.6%	1.8%	1.1%	2.3%
3.4 Տրանսպորտ և կապ	0.2%	0.2%	0.1%	0.2%	0.3%	0.4%
3.5 Առևտուր	4.6%	5.0%	3.7%	6.7%	8.3%	11.7%
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.7%	0.7%	0.7%	1.2%	1.4%	1.9%
3.7 Ֆինանսական հատված	2.6%	2.9%	0.0%	0.2%	2.6%	3.1%
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	3.2%	11.0%	1.6%	9.5%	4.8%	20.4%
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.6%	0.8%	0.5%	1.2%	1.0%	1.9%

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի և ժամկետայնության

Ցուցանիշներ	2005					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	17.26%	26.31%	19.02%	37.42%	36.28%	63.72%
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	14.37%	20.34%	20.64%	42.89%	35.01%	63.23%
այդ թվում՝ վարկեր	0.31%	5.54%	31.54%	50.91%	31.85%	56.46%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	1.15%	0.13%	-0.83%	5.93%	0.31%	6.06%
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0.24%	0.13%	0.91%	0.02%	1.15%	0.16%
այդ թվում՝ վարկեր	0.00%	0.00%	0.24%	0.16%	0.24%	0.16%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.12%	0.34%	-0.12%	-0.34%	0.00%	0.00%
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.10%	0.33%	0.02%	0.01%	0.12%	0.34%
այդ թվում՝ վարկեր	0.00%	0.00%	0.10%	0.33%	0.10%	0.33%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.08%	5.39%	0.08%	3.89%	0.16%	9.28%
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0.00%	0.05%	0.15%	9.17%	0.15%	9.23%
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0.00%	0.00%	0.00%	0.05%	0.00%	0.05%
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	4.57%	2.91%	31.55%	51.53%	36.12%	54.44%
3.1 Արդյունաբերություն	0.00%	0.47%	8.57%	9.74%	8.57%	10.21%
հանքագործական	1.75%	0.63%	-1.73%	0.15%	0.02%	0.78%
էներգետիկա	0.98%	0.98%	1.35%	0.85%	2.33%	1.83%
սննդամթերք	0.11%	0.15%	3.00%	4.02%	3.11%	4.17%
թեթև	0.72%	0.07%	-0.42%	0.27%	0.30%	0.34%
քիմիական	0.43%	0.13%	0.29%	0.40%	0.72%	0.53%
շինանյութերի	0.01%	0.16%	0.85%	0.39%	0.86%	0.55%
թանկարժեք իրեր	0.00%	0.11%	0.08%	0.17%	0.09%	0.27%
մետալուրգիա	0.03%	0.05%	-0.01%	0.05%	0.02%	0.11%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.54%	0.15%	-0.46%	0.26%	0.07%	0.41%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.71%	1.22%	0.34%	-0.01%	1.05%	1.21%
3.2 Գյուղատնտեսություն	0.43%	0.69%	1.45%	2.86%	1.88%	3.55%
3.3 Շինարարություն	0.35%	0.20%	1.16%	2.08%	1.51%	2.27%
3.4 Տրանսպորտ և կապ	3.66%	4.97%	-2.72%	-4.16%	0.94%	0.82%
3.5 Առևտուր	2.21%	4.21%	5.98%	7.86%	8.18%	12.07%
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	2.74%	1.63%	-0.52%	0.28%	2.22%	1.92%
3.7 Ֆինանսական հատված	0.31%	0.96%	2.44%	0.79%	2.75%	1.75%
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	0.45%	0.54%	8.60%	20.17%	9.05%	20.71%
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.13%	0.13%	0.88%	1.00%	1.01%	1.13%

Հավելված 10

Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը (%)

31.12.05	Բանկ 1	Բանկ 2	Բանկ 3	Բանկ 4	Բանկ 5	Բանկ 6	Բանկ 7	Բանկ 8	Բանկ 9	Բանկ 10
Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի										
1. Արդյունաբերություն	11.3	17.4	30.8	29.0	14.1	34.9	82.1	5.7	0.7	11.3
հանքագործական	0.0	0.0	0.0	6.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.1
էներգետիկա	0.0	0.0	11.9	0.0	0.0	7.8	32.4	0.1	0.0	0.1
սննդամթերք	4.1	14.6	6.6	11.1	6.0	19.8	17.5	3.7	0.0	5.8
թեթև	0.9	0.0	0.2	1.1	1.8	0.0	0.0	0.1	0.0	1.6
քիմիական	0.1	0.3	5.8	4.7	0.8	0.0	32.3	0.2	0.0	0.1
շինանյութերի	3.0	0.0	0.2	0.0	0.4	0.4	0.0	0.4	0.0	2.1
թանկարժեք իրեր	0.1	0.0	2.1	0.0	2.7	0.0	0.0	0.3	0.0	0.2
մետալուրգիա	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0	0.0	0.8	0.4	0.0	0.2	0.0	0.7	0.0	1.3
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	3.0	2.5	1.9	5.6	2.3	6.2	0.0	0.3	0.7	0.0
2. Գյուղատնտեսություն	1.0	0.0	2.5	0.4	0.1	1.5	0.6	0.1	2.4	35.5
անասնապահություն	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.3	0.6	0.0	2.4	26.0
բուսաբուծություն	1.0	0.0	2.4	0.3	0.0	1.2	0.0	0.1	0.0	9.5
3. Շինարարություն	0.0	0.0	6.2	0.4	0.1	7.4	0.3	3.0	11.0	0.8
4. Տրանսպորտ և կապ	7.2	6.2	1.4	0.2	5.1	2.7	2.3	0.4	0.0	1.7
5. Առևտուր	36.8	18.6	26.8	31.6	24.7	19.8	13.2	28.5	0.6	23.3
մեծածախ առևտուր	30.4	6.9	16.4	23.3	13.1	19.3	9.1	28.4	0.0	10.2
մանրածախ առևտուր	6.3	11.7	10.4	8.3	11.6	0.5	4.0	0.1	0.6	13.1
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	3.6	1.3	3.1	3.7	13.1	0.9	0.5	0.7	0.2	4.0
7. Ֆինանսական հատված	2.2	9.5	3.4	0.7	0.1	0.7	0.0	8.8	21.7	1.5
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5
8. Սպառողական վարկեր	18.4	4.5	22.9	4.9	37.5	28.3	1.0	45.9	63.4	21.9
9. Հիփոթեքային վարկեր	19.1	40.5	1.5	28.8	2.1	2.6	0.0	4.6	0.0	0.0
10. Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.4	1.9	1.4	0.3	3.1	1.1	0.0	2.2	0.1	0.0
Ընդամենը ըստ բանկերի	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը (%)

31.12.05	Բանկ 11	Բանկ 12	Բանկ 13	Բանկ 14	Բանկ 15	Բանկ 16	Բանկ 17	Բանկ 18	Բանկ 19	Բանկ 20	Բանկ 21	Ընդամենը ըստ ճյուղերի
Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի												
1. Արդյունաբերություն	9.1	52.3	14.0	19.4	4.6	21.6	14.0	6.1	13.7	22.2	56.9	20.7
հանքագործական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.6	1.3	0.0	0.0	18.0	0.9
էներգետիկա	0.0	50.8	0.0	6.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	4.4	21.4	4.6
սննդամթերք	3.8	0.0	7.3	8.3	2.2	4.2	9.0	3.4	9.1	7.1	14.7	8.0
թեթև	0.0	0.0	0.2	1.0	0.0	1.9	0.0	1.2	0.5	0.7	2.7	0.7
քիմիական	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.4	0.0	0.0	1.4
շինանյութերի	5.3	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	1.8	0.0	1.8	6.5	0.0	1.6
թանկարժեք իրեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.4
մետալուրգիա	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	1.6	0.0	0.5
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0	0.0	6.5	3.2	2.3	15.0	2.5	0.0	0.2	1.9	0.0	2.5
2. Գյուղատնտեսություն	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	1.5	13.5	0.0	4.0	1.2	0.0	6.0
անասնապահություն	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	1.5	3.4	0.0	4.0	0.8	0.0	3.7
բուսաբուծություն	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	10.1	0.0	0.0	0.4	0.0	2.3
3. Շինարարություն	0.0	0.0	10.7	1.0	15.9	0.3	1.5	0.2	9.6	6.4	18.0	4.2
4. Տրանսպորտ և կապ	0.0	0.0	0.0	0.7	0.2	1.1	0.8	1.3	4.7	3.2	0.0	1.9
5. Առևտուր	3.2	0.0	23.8	23.5	9.2	21.5	18.9	51.0	28.1	18.9	0.0	22.4
մեծածախ առևտուր	3.2	0.0	21.0	12.9	9.0	14.2	4.0	50.2	15.4	14.4	0.0	14.7
մանրածախ առևտուր	0.0	0.0	2.7	10.6	0.2	7.3	14.9	0.9	12.7	4.6	0.0	7.6
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.0	0.0	2.0	6.3	0.4	7.5	8.4	0.3	5.1	5.7	13.3	4.6
7. Ֆինանսական հատված	47.1	47.7	4.0	6.8	0.0	4.5	8.3	5.2	2.9	3.2	7.2	5.0
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	47.1	29.5	0.0	1.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	2.2	0.0	1.4
8. Սպառողական վարկեր	9.9	0.0	10.1	30.0	60.7	19.5	25.8	26.6	20.9	37.9	0.0	27.0
9. Հիփոթեքային վարկեր	29.8	0.0	11.0	7.3	0.0	11.5	3.2	0.0	10.9	0.7	3.7	5.9
10. Տնտեսության այլ ճյուղեր	1.0	0.0	23.9	5.1	9.0	10.9	5.7	9.2	0.0	0.5	0.8	2.4
Ընդամենը ըստ բանկերի	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Հավելված 10
(շարունակություն)

Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը (%)

31.12.05	Բանկ 1	Բանկ 2	Բանկ 3	Բանկ 4	Բանկ 5	Բանկ 6	Բանկ 7	Բանկ 8	Բանկ 9	Բանկ 10
Ճյուղերի վարկավորման բաշխվածությունը ըստ բանկերի										
1. Արդյունաբերություն	0.9	0.7	13.6	12.1	4.2	14.1	3.1	1.5	0.1	6.3
հանքագործական	0.0	0.0	0.0	59.0	0.0	4.6	0.0	0.0	0.0	1.9
էներգետիկա	0.0	0.0	23.7	0.0	0.0	14.3	5.5	0.1	0.0	0.2
սննդամթերք	0.8	1.4	7.5	11.9	4.7	20.6	1.7	2.5	0.0	8.3
թեթև	2.1	0.0	2.7	13.9	16.0	0.0	0.0	0.6	0.0	25.6
քիմիական	0.1	0.2	38.2	29.4	3.5	0.0	18.3	0.8	0.0	1.1
շինանյութերի	3.0	0.0	1.2	0.0	1.6	2.0	0.0	1.5	0.0	15.6
թանկարժեք իրեր	0.4	0.0	47.7	0.0	42.6	0.0	0.0	3.6	0.0	4.9
մետալուրգիա	0.0	0.0	87.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0	0.0	14.2	7.0	0.0	2.9	0.0	7.5	0.0	27.6
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	2.0	0.8	6.9	19.4	5.8	20.7	0.0	0.6	0.6	0.0
2. Գյուղտնտեսություն	0.3	0.0	3.8	0.6	0.1	2.1	0.1	0.1	0.8	68.5
անասնապահություն	0.0	0.0	0.4	0.2	0.1	0.7	0.1	0.0	1.3	80.7
բուսաբուծություն	0.7	0.0	9.5	1.3	0.1	4.4	0.0	0.1	0.0	48.3
3. Շինարարություն	0.0	0.0	13.6	0.7	0.2	14.7	0.1	3.9	5.2	2.3
4. Տրանսպորտ և կապ	6.0	2.5	6.8	1.0	16.5	11.8	0.9	1.3	0.0	10.1
5. Առևտուր	2.7	0.6	11.0	12.2	6.9	7.4	0.5	6.9	0.1	12.0
մեծածախ առևտուր	3.3	0.4	10.2	13.6	5.6	10.9	0.5	10.5	0.0	8.0
մանրածախ առևտուր	1.3	1.2	12.5	9.4	9.5	0.6	0.4	0.0	0.1	19.8
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	1.3	0.2	6.2	7.0	17.9	1.6	0.1	0.8	0.1	10.1
7. Ֆինանսական հատված	0.7	1.5	6.2	1.2	0.1	1.2	0.0	9.6	8.6	3.5
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.8
8. Սպառողական վարկեր	1.1	0.1	7.8	1.6	8.7	8.8	0.0	9.3	4.7	9.4
9. Հիփոթեքային վարկեր	5.2	5.4	2.3	42.1	2.3	3.7	0.0	4.3	0.0	0.0
10. Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.3	0.6	5.3	1.0	8.2	4.0	0.0	5.1	0.1	0.0
Ընդամենը ըստ բանկերի	1.6	0.8	9.2	8.6	6.2	8.4	0.8	5.4	2.0	11.6

Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը (%)

31.12.05	Բանկ 11	Բանկ 12	Բանկ 13	Բանկ 14	Բանկ 15	Բանկ 16	Բանկ 17	Բանկ 18	Բանկ 19	Բանկ 20	Բանկ 21	Ընդամենը ըստ ճյուղերի
Ճյուղերի վարկավորման բաշխվածությունն ըստ բանկերի												
1. Արդյունաբերություն	0.2	5.9	1.0	7.4	0.7	1.5	5.0	0.3	3.8	14.1	3.6	100.0
հանքագործական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	5.4	1.6	0.0	0.2	27.1	100.0
էներգետիկա	0.0	26.0	0.0	10.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9	12.6	6.2	100.0
սննդամթերք	0.2	0.0	1.3	8.2	0.9	0.8	8.2	0.5	6.6	11.6	2.4	100.0
թեթև	0.0	0.0	0.4	10.7	0.0	4.0	0.4	1.9	4.3	12.4	5.1	100.0
քիմիական	0.0	2.5	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	5.7	0.1	0.0	100.0
շինանյութերի	1.5	0.0	0.0	3.7	0.0	0.0	8.7	0.0	6.5	54.7	0.0	100.0
թանկարժեք իրեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.3	0.0	100.0
մետալուրգիա	0.0	0.0	0.0	5.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0	0.0	0.0	39.6	0.0	100.0
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0	0.0	3.7	10.2	2.9	8.8	7.3	0.0	0.5	10.0	0.0	100.0
2. Գյուղատնտեսություն	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.4	16.6	0.0	3.9	2.7	0.0	100.0
անասնապահություն	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.6	6.7	0.0	6.2	2.8	0.0	100.0
բուսաբուծություն	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	33.0	0.0	0.0	2.5	0.0	100.0
3. Շինարարություն	0.0	0.0	3.7	2.0	11.7	0.1	2.6	0.1	13.2	20.3	5.7	100.0
4. Տրանսպորտ և կապ	0.0	0.0	0.0	2.8	0.3	0.9	3.0	0.7	14.1	21.4	0.0	100.0
5. Առևտուր	0.1	0.0	1.5	8.3	1.3	1.4	6.3	2.5	7.2	11.1	0.0	100.0
մեծածախ առևտուր	0.1	0.0	2.1	6.9	1.9	1.4	2.0	3.8	6.0	12.8	0.0	100.0
մանրածախ առևտուր	0.0	0.0	0.5	11.0	0.1	1.4	14.4	0.1	9.6	7.9	0.0	100.0
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.0	0.0	0.6	11.0	0.2	2.4	13.5	0.1	6.4	16.4	3.9	100.0
7. Ֆինանսական հատված	4.3	22.5	1.1	10.8	0.0	1.3	12.3	1.2	3.4	8.4	1.9	100.0
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	15.0	49.2	0.0	5.7	0.0	0.0	1.7	0.0	0.0	20.3	0.0	100.0
8. Սպառողական վարկեր	0.2	0.0	0.5	8.8	6.9	1.1	7.1	1.1	4.5	18.5	0.0	100.0
9. Հիփոթեքային վարկեր	2.3	0.0	2.7	9.8	0.0	2.9	4.0	0.0	10.7	1.6	0.8	100.0
10. Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.2	0.0	14.6	17.1	11.7	6.7	17.8	4.3	0.0	2.6	0.4	100.0
Ընդամենը ըստ բանկերի	0.5	2.4	1.4	7.9	3.1	1.5	7.4	1.1	5.8	13.1	1.3	100.0

Հավելված 11

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի չաշխատող և անհուսալի վարկային ներդրումները և դեբիտորական պարտքերը

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2003				2004				2005			
	Չաշխատող ակտիվներ		Հետհաշվեկշռային մնացորդ		Չաշխատող ակտիվներ		Հետհաշվեկշռային մնացորդ		Չաշխատող ակտիվներ		Հետհաշվեկշռային մնացորդ	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
Չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ /ընդամենը/	**3296309**	**3017724**	**2367213**	**8383639**	**1153634**	**3098191**	**4146844**	**8525540**	**1238420**	**2928606**	**4396615**	**9124958**
1. Ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ /ընդամենը/	1982143	2839671	2286832	7855268	1152544	2218564	4032290	7645610	1237815	2735484	4285219	7810662
1.1. Արդյունաբերություն	464670	675222	603497	1716375	187527	530234	868169	1228299	235732	263326	1000142	1323737
հանքագործություն	13160	0	170087	0	0	0	0	0	0	0	0	0
էներգետիկա	0	0	0	136955	0	0	4947	117559	0	0	202366	108932
սննդամթերքի	224190	286441	208903	542422	148861	67544	281033	433520	176028	222042	261274	263946
թեթև	24700	284855	181941	336793	14407	2196	11789	172516	36495	1732	11313	531931
քիմիական	0	19618	170	184520	6000	38867	165747	143201	817	0	165747	22509
շինանյութերի	4000	0	0	6940	3171	91136	37080	5956	21764	17444	4666	21397
թանկարժեք իրերի	124350	4081	10102	514	0	160169	10102	18675	0	0	10102	15180
մետալուրգիա	0	0	0	25927	0	0	0	0	0	0	0	0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	2000	39619	0	393936	87	0	313717	248736	0	21871	313717	172641
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	72270	40608	32294	88368	15001	170322	43754	88136	628	238	30957	187201
1.2. Գյուղատնտեսություն	24391	98895	39457	293482	44560	128799	31076	220328	51321	183143	56725	303789
1.3. Շինարարություն	286900	42763	130678	168674	217679	9558	203472	142239	308511	232686	294316	264529
1.4. Տրանսպորտ և կապ	12673	40858	0	53596	359	31123	2315	50818	3971	6132	5144	45970
1.5. Առևտուր	467541	467884	128210	1896669	217412	204651	209454	1944581	141947	598443	381782	1400566
1.6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	762	269893	33569	63153	13007	113984	72968	119680	54549	222500	84941	334706
1.7. Ֆինանսական հատված	0	0	1510	16923	0	0	2348	647049	0	0	2648	599471
1.8. Սպառողական վարկեր	260423	1173912	136417	1596549	372835	1063288	701089	1637456	395898	986546	333916	1751973
1.9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	464783	70244	1213494	2049847	99165	136927	1941398	1655160	45886	242708	2125605	1785922
2. Ոչ ռեզիդենտների՝ չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ /ընդամենը/	1314166	178053	80381	528372	1090	879627	114554	879930	605	193122	111396	1314296

Հավելված 12

Վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների դիմաց հաշվարկվող պահուստների չափը

հազար ՀՀ դրամ

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.03			
1. Ստանդարտ	116311522	95.10%	1163114	1.00%
2. Հսկվող	4183038	3.40%	418301	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	869127	0.70%	173820	20.00%
4. Կասկածելի	918881	0.80%	459443	50.00%
Ընդամենը	**122282567**	**100%**	**2214677**	**1.81%**

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.04			
1. Ստանդարտ	143958286	97.90%	1559821	1.08%
2. Հսկվող	1544424	1.10%	154437	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	388502	0.30%	77701	20.00%
4. Կասկածելի	1123196	0.80%	561598	50.00%
Ընդամենը	**147014408**	**100%**	**2353555**	**1.60%**

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.05			
1. Ստանդարտ	195184843	98.10%	2089996	1.08%
2. Հսկվող	2872132	1.40%	287203	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	484727	0.20%	96948	20.00%
4. Կասկածելի	486170	0.20%	243086	50.00%
Ընդամենը	**199027872**	**100%**	**2717233**	**1.37%**

Վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների դիմաց հաշվարկվող պահուստների չափը

հազար ՀՀ դրամ

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.03			
1. Ստանդարտ	70429076	99.40%	704303	1.00%
2. Հսկվող	359879	0.50%	35988	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	62119	0.10%	12423	20.00%
4. Կասկածելի	17210	0.00%	8606	50.01%
Ընդամենը	**70868284**	100%	761320	1.07%

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.04			
1. Ստանդարտ	96445229	98.80%	964455	1.00%
2. Հսկվող	284979	0.30%	28497	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	21649	0.00%	4329	19.99%
4. Կասկածելի	889077	0.90%	444539	50.00%
Ընդամենը	**97640935**	**100%**	**1441820**	**1.48%**

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.05			
1. Ստանդարտ	64274116	99.50%	642740	1.00%
2. Հսկվող	289187	0.40%	28918	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	21465	0.00%	4293	19.99%
4. Կասկածելի	13346	0.00%	6673	50.00%
Ընդամենը	**64598114**	**100%**	**682624**	**1.06%**

Վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների դիմաց հաշվարկվող պահուստների չափը

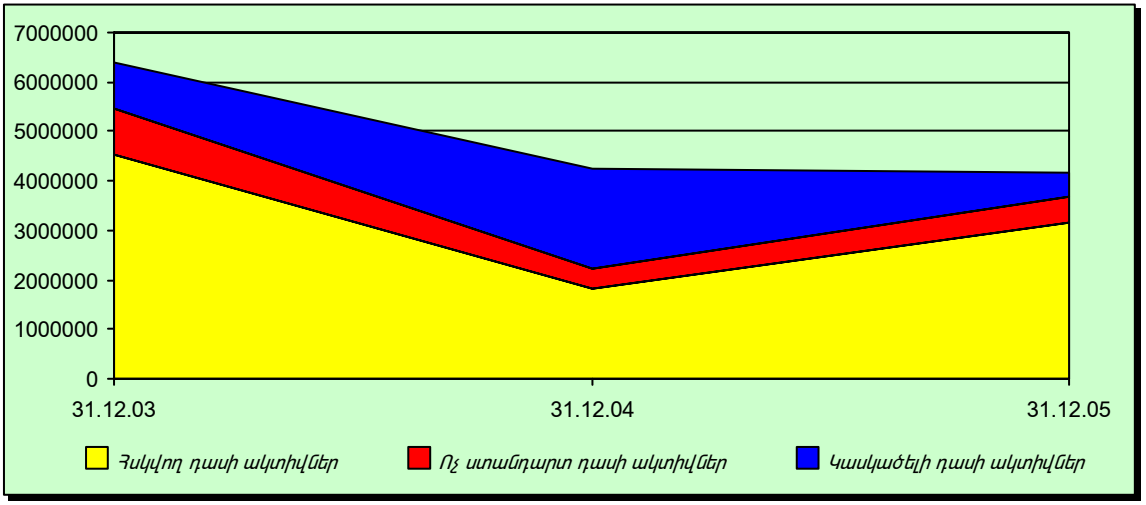
հազար ՀՀ դրամ

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.03			
1. Ստանդարտ	16025363	97.50%	160281	1.00%
2. Հսկվող	330672	2.00%	33067	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	27159	0.20%	5432	20.00%
4. Կասկածելի	48653	0.30%	24327	50.00%
Ընդամենը	**16431847**	**100%**	**223106**	**1.36%**

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.04			
1. Ստանդարտ	19813976	98.90%	198141	1.00%
2. Հսկվող	16781	0.10%	1678	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	493	0.00%	99	20.00%
4. Կասկածելի	5190	0.00%	2595	50.00%
Ընդամենը	**20038615**	**100%**	**404688**	**2.02%**

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.04			
1. Ստանդարտ	27737632	98.80%	277371	1.00%
2. Հսկվող	10456	0.00%	1045	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	1127	0.00%	225	20.00%
4. Կասկածելի	150	0.00%	75	50.00%
Ընդամենը	**27797133**	**100%**	**326484**	**1.17%**

Չաշխատող վարկերի, դեբիտորական պարտքերի դինամիկան

Հավելված 14

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի դրամական հոսքեր

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2004	2005				2005
		I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.	
Դրամական զուտ հոսքեր գործառնական գործունեությունից	**31845176**	**-17007947**	**-170435**	**2992214**	**-6465149**	**-20651316**
Դրամական զուտ հոսքեր մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը	***32590941***	**5805364**	**6002410**	**7520459**	**8188407**	**27516641**
Վարկերի դիմաց ստացված տոկոսներ	***21072791***	**5691425**	**6382994**	**6970179**	**7855946**	**26900544**
Ստացված զուտ կոմիսիոն գումարներ	7586280	1702680	2114660	2470539	2715434	9003313
Հետգնման պայմանագրերից ստացված զուտ եկամուտներ	147833	25303	46461	76516	53824	202104
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերից ստացված զուտ եկամուտներ	442491	11345	137882	225721	410290	785238
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	3693331	1084563	1522506	1755723	1765506	6128298
Հաշիվների և ներգրաված ավանդների դիմաց վճարված տոկոսներ	-5599095	-1396521	-1907712	-1747430	-1794676	-6846339
Լիզինգային և ֆակտորինգային գործառնություններից ստացված եկամուտներ	755725	208699	176999	155119	193885	734702
Տեղաբաշխված ավանդների դիմաց ստացված տոկոսներ	1344947	380239	310112	390308	358884	1439543
Ներգրավված վարկերի դիմաց վճարված տոկոսներ	-1390073	-530065	-397289	-559309	-417666	-1904329
Ֆինանսական գործունեության դիմաց վճարված տոկոսներ	-37409	0	0	-128	-1134	-1262
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	-7598521	-2099113	-2327851	-2625332	-3297548	-10349844
Վճարված հարկեր	-2995255	-830228	-1990478	-775164	-1197705	-4793575
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերադարձ	3221816	971478	629168	678443	940252	3219341
Նախկինում դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի վերադարձ	8896869	30353	294878	24681	41678	391590
Ներդրումային գործունեություններից ստացված եկամուտներ	2964384	554281	569748	480167	560116	2164312
Ստացված շահաբաժիններ	84827	925	440332	426	1321	443004
Դրամական զուտ հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից	***-745764***	***-22813311***	***-6172845***	***-4528245***	***-14653556***	***-48167957***

Վարկային ներդրումների նվազում (ավելացում)	***-42125806***	**-9530570**	**-15276594**	**-11477401**	**-21948637**	**-58233202**
Ներգրաված ավանդների ավելացում (նվազում)	49036853	881451	18751273	15312407	9851719	44796850
Հետգնման պայմանագրերով տնօրինվող արժեթղթերի նվազում (ավելացում)	-1918968	-2077021	-6134644	4236816	3357100	-617749
Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերի ավելացում (նվազում)	2757850	-2500770	808360	645372	-1806139	-2853177
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի նվազում (ավելացում)	-3587569	-3856106	-4762985	-10231288	-4017393	-22867772
Ֆակտորինգային գործառնությունների նվազում (ավելացում)	-808857	1606154	-180899	-87662	-690082	647511
Լիզինգի նպատակով տրամադրված ակտիվների նվազում (ավելացում)	11149	1580	2960	27741	0	32281
Զուտ դրամական հոսքեր այլ գործառնական գործունեությունից	-4110417	-7338029	619684	-2954230	599876	-9072699
այդ թվում՝ ածանցյալ գործիքների գծով	-6224	0	0	0	0	0
այդ թվում՝ վճարված տույժերի և տուգանքների գծով	292632	40725	82575	54271	97285	274856
Դրամական զուտ հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	**-3794810**	**-10859089**	**-7928226**	**-3049754**	**7804746**	**-14015823**
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերի նվազում (ավելացում)	***-8948591***	**-2525655**	**-4945907**	**-1460439**	**2972364**	**-5959637**
Անժամկետ արժեթղթերում ներդրումների նվազում (ավելացում)	16297	-16400	0	-4805	-2030947	-2190066
Այլ բանկերում տեղաբաշխված ավանդների նվազում (ավելացում)	11488282	-6755860	-1237188	-701868	5887682	-2807234
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարում (ձեռքբերում)	-4494878	-1542830	-184466	-840726	-612681	-3026289
Զուտ դրամական հոսքեր այլ ներդրումային գործունեությունից	-1855920	-18344	-1560665	-41916	1588328	-32597
Դրամական զուտ հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	**11551098**	**6861408**	**6906741**	**4161837**	**9031729**	**26961715**
Վճարված շահաբաժիններ	***-2302676***	**-20473**	**-1429038**	**-801803**	**-601841**	**-2853155**
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ստացված վարկերի ավելացում (նվազում)	3000000	0	0	0	0	0
Բանկերից ստացված վարկերի ավելացում (նվազում)	2533321	2202602	1535741	1936620	5020412	10695375
Ստացված այլ փոխառությունների ավելացում (նվազում)	1689898	4936399	175656	497434	607304	6216793
Լիզինգից ստացված միջոցների ավելացում (նվազում)	118694	-6042	-14444	-6242	-6498	-33226
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի ավելացում (նվազում)	2838614	-193970	199108	-3095071	192717	-2897216

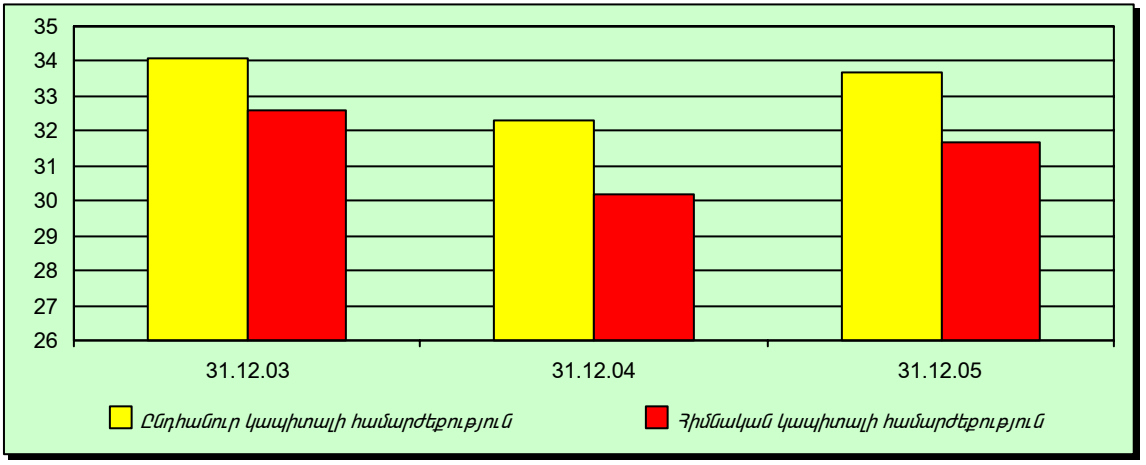
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական հիմնադրամում	2242680	633338	6300748	5554115	4180886	16669087
Զուտ դրամական հոսքեր այլ ֆինանսական գործունեությունից	1430567	-690446	138970	76784	-361251	-835943
Արտարժույթի փոխանակման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	-2781264	-1229640	-744119	-47055	104856	-1915958
Դրամական միջոցների հոսքերի զուտ աճ	**36820200**	**-22235268**	**-1936039**	**4057242**	**10476182**	**-9621382**
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված զուտ միջոցներ ժամանակաշրջանի սկզբում	97680897	137386881	115151615	113075454	117132696	137386881
այդ թվում՝ տնօրինման սահմանափակում ունեցող	1412721	2304804	940222	2525205	3035147	2304804
Տարվա ընթացքում բանկային համակարգից դուրս գրված բանկերի ցուցանիշների ազդեցությունը բանկային համակարգի կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված միջոցների վրա	-25109					
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված զուտ միջոցներ ժամանակաշրջանի վերջում	134475988	115151613	113215576	117132696	127608878	121541538
այդ թվում՝ տնօրինման սահմանափակում ունեցող	2304804	940222	2525205	3028741	3338293	3338293
Ծանուցում						
1. Եռամսյակի (տարվա) ընթացքում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ	1366172	1683652	1200603	935590	1927919	5747764
այդ թվում՝ վարկեր	1311179	1012547	896493	848902	1785590	4543532
դեբիտորական պարտքեր	54993	671105	304110	96116	147736	1219067
2. Եռամսյակի (տարվա) ընթացքում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվների մարում	1181041	1130529	950944	702330	982446	3766249
այդ թվում՝ վարկեր	1128361	1066606	844819	680971	941369	3533766
դեբիտորական պարտքեր	52679	63922	81088	21359	41737	208106
3. Եռամսյակի (տարվա) ընթացքում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված տոկոսներ	103991	61934	146051	147825	187518	543327
4. Եռամսյակի (տարվա) ընթացքում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված տոկոսների մարում	165594	40983	92290	55064	134670	323007

Հավելված 15

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ

%

	31.12.03	31.12.04	31.03.05	31.06.05	30.09.05	31.12.05
Ընդհանուր կապիտալի համարժեքություն	34.1	32.3	36.4	31.7	33.6	33.7
Հիմնական կապիտալի համարժեքություն	32.6	30.2	33.7	29.6	31.9	31.7
Ընդհանուր իրացվելիություն	48.1	47.1	46.3	45.2	45.7	44.2
Ընթացիկ իրացվելիություն	101.4	98.7	107.9	106.1	109.9	110.5
Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	12.5	14.7	14.5	18.5	17.8	16.4
Խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը				106.4	120.2	117.3
Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	2.4	1.7	1.8	2.7	4.4	3
Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը	6.1	3.8	4.1	6.4	8.5	7.4

Հավելված 16

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունները և նրանց մասնաճյուղերը 31.12.2005 թ. դրությամբ

	Վարկային կազմակերպություններ	Մասնաճյուղեր	
		31.12.2004	31.12.2005
1	«Արֆին» վարկային միություն	-	-
2	«Ագրոլիզինգ լիզինգային վարկային կազմակերպություն»	-	-
3	«ԱԳԲԱ լիզինգ» վարկային կազմակերպություն	-	-
4	«ՍԵՖ ինքերնեյշնլ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»	2	2
5	«Էքսպրես կրեդիտ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»	-	-
6	«Գլաձոր ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»	-	-
7	«Առաջին հիփոթեքային ընկերություն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն	-	-
8	«Իզմիրլյան-Եվրասիա ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»	-	-
9	«Կասկադ-կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն	-	-
10	«Վաշինգթոն Քափիթալ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն		-
Ընդամենը		**2**	**2**

Հավելված 17

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

հազար ՀՀ դրամ

	Ցուցանիշներ		31.12.2004	31.03.2005	Փոփոխությունը 31.03.05-31.12.04	30.06.2005	Փոփոխությունը 30.06.05-31.03.05
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		57256	37351	-34.8%	59353	58.9%
	Պահանջներ ԿԲ ընդհանուր						
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		1141378	521526	-54.3%	335849	-35.6%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազ-ների նկատմամբ		510734	525785	2.9%	1164535	121.5%
	Պետական արժեթղթեր						
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		702302	708879	0.9%	1157516	63.3%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		1595211	1947839	22.1%	2152669	10.5%
	Վարկեր փոխկապակցված անձանց և աշխատակիցներին		95332	96450	1.2%	88901	-7.8%
	Հիմնական միջոցներ		243626	235323	-3.4%	231283	-1.7%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		856549	1077327	25.8%	1136348	5.5%
	Այլ արժեթղթեր					0	
	Այլ ակտիվներ		531844	483396	-9.1%	396381	-18.0%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		41184	55245	34.1%	50022	-9.5%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-132217	-139666	5.6%	-140711	0.7%
	Ընդհանուր ակտիվներ		**5643200**	**5549455**	**-1.7%**	**6632146**	**19.5%**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ						
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանս. կազ-ների նկատմամբ		788773	747195	-5.3%	1176182	
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		580919	273313	-53.0%	337107	23.3%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		733301	787908	7.4%	803480	2.0%
	Վճարվելիք տոկոսներ		11745	26597	126.5%	16209	-39.1%
	Այլ պարտավորություններ		266282	312155	17.2%	684582	119.3%
	Ընդհանուր պարտավորություններ		**2381020**	**2147168**	**-9.8%**	**3017560**	**40.5%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		3659071	3894682	6.4%	4118647	5.8%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		1947435	2183045	12.1%	2407011	10.3%
	Գլխավոր պահուստ		42558	43008	1.1%	44911	4.4%
	Վարկային կազ-ների կողմից հետ գնված կապիտալ		-473200	-473200	0.00%	-473200	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	152546	69288	-54.6%	-48754	-170,4%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-257644	-270339	4.9%	-165866	-38,6%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**3262179**	**3402287**	**4.3%**	**3614586**	**6.2%**
	Ծանուցում. Ընդամենը վարկային կազմակերպությունների թվաքանակ		**9**	**9**		**10**	

** Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները Կառավարության նկատմամբ:*

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

հազար ՀՀ դրամ

	Ցուցանիշներ		30.09.2005	Փոփոխությունը 30.09.05-30.06.05	31.12.2005	Փոփոխությունը 31.12.05-30.09.05	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		55265	-6.9%	57275	3.6%	0.0%
	Պահանջներ ԿԲ նկատմամբ						
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		662290	97.2%	301664	-54.5%	-73.6%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազ-ների նկատմամբ		989785	-15.0%	987757	-0.2%	93.4%
	Պետական արժեթղթեր						
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		1557520	34.6%	1975028	26.8%	181.2%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		2323736	7.9%	2757055	18.6%	72.8%
	Վարկեր փոխկապակցված անձանց և աշխատակիցներին		74817	-15.8%	115714	54.7%	21.4%
	Հիմնական միջոցներ		232630	0.6%	233696	0.5%	-4.1%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		1264952	11.3%	1351001	6.8%	57.7%
	Այլ արժեթղթեր		0				
	Այլ ակտիվներ		298434	-24.7%	269072	-9.8%	-49.4%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		35843	-28.3%	47920	33.7%	16.4%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-142307	1.1%	-223923	57.4%	69.4%
	Ընդհանուր ակտիվներ		**7352965**	**10.9%**	**7872259**	**7.1%**	**39.5%**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ		1152281	-2.0%	1179498	2.4%	49.5%
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանս. կազ-ների նկատմամբ		476275	41.3%	533451	12.0%	-8.2%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		953206	18.6%	1216034	27.6%	65.8%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		42712	163.5%	28244	-33.9%	140.5%
	Վճարվելիք տոկոսներ		556618	-18.7%	524274	-5.8%	96.9%
	Այլ պարտավորություններ		**3181092**	5.4%	**3481501**	9.4%	**46.2%**
	Ընդհանուր պարտավորություններ		1152281	-2.0%	1179498	2.4%	49.5%
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		4621292	12.2%	4764592	3.1%	30.2%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		2909655	20.9%	2918655	0.3%	49.9%
	Գլխավոր պահուստ		44911	0.0%	44911	0.0%	5.5%
	Վարկային կազ-ների կողմից հետ գնված կապիտալ		-473200	0.0%	-473200	0.0%	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	5888	-112.1%	**80357**	1264.8%	-47,3%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-165866	0.0%	-165866	0.0%	-35,6%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**4171873**	**15.4%**	**4390758**	**5.2%**	**34.6%**
	Ծանուցում. Ընդամենը վարկային կազմակերպությունների թվաքանակ		**10**		**10**		

** Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները կառավարության նկատմամբ:*

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

	Ցուցանիշներ		31.12.2004	31.03.2005	Փոփոխությունը 31.03.05-31.12.04	30.06.2005	Փոփոխությունը 30.06.05-31.03.05
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		1.0%	0.7%	-0.3%	0.9%	1.2%
	Պահանջներ ԿԲ ընդհանուր						
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		20.2%	9.4%	-10.8%	5.1%	15.9%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազ-ների նկատմամբ		9.1%	9.5%	0.4%	17.6%	17.1%
	Պետական արժեթղթեր						
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		12.4%	12.8%	0.3%	17.5%	17.1%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		28.3%	35.1%	6.8%	32.5%	25.6%
	Վարկեր փոխկապակցված անձանց և աշխատակիցներին		1.7%	1.7%	0.0%	1.3%	1.3%
	Հիմնական միջոցներ		4.3%	4.2%	-0.1%	3.5%	3.6%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		15.2%	19.4%	4.2%	17.1%	12.9%
	Այլ արժեթղթեր						
	Այլ ակտիվներ		9.4%	8.7%	-0.7%	6.0%	6.7%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.7%	1.0%	0.3%	0.8%	0.5%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-2.3%	-2.5%	-0.2%	-2.1%	-1.9%
	Ընդհանուր ակտիվներ		**100.0%**	**100.0%**		**100.0%**	**100.0%**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ						
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանս. կազ-ների նկատմամբ		33.1%	34.8%	1.7%	39.0%	37.3%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		24.4%	12.7%	-11.7%	11.2%	22.8%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		30.8%	36.7%	5.9%	26.6%	20.7%
	Վճարվելիք տոկոսներ		0.5%	1.2%	0.7%	0.5%	-0.2%
	Այլ պարտավորություններ		11.2%	14.5%	3.4%	22.7%	19.3%
	Ընդհանուր պարտավորություններ		**100.0%**	**100.0%**		**100.0%**	**100.0%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		112.2%	114.5%	2.3%	113.9%	111.6%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		59.7%	64.2%	4.5%	66.6%	62.1%
	Գլխավոր պահուստ		1.3%	1.3%	0.0%	1.2%	1.3%
	Վարկային կազ-ների կողմից հետ գնված կապիտալ		-14.5%	-13.9%	0.6%	-13.1%	-13.7%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	4.7%	2.0%	-2.6%	-1.3%	1,3%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-7.9%	-7.9%	0.0%	-4.6%	-4,5%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**100.0%**	**100.0%**		**100.0%**	**100.0%**

** Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները Կառավարության նկատմամբ:*

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

	Ցուցանիշներ		30.09.2005	Փոփոխությունը 30.09.05-30.06.05	31.12.2005	Փոփոխությունը 31.12.05-30.09.05	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		0.8%	-0.5%	0.7%	1.2%	-0.3%
	Պահանջներ ԿԲ նկատմամբ						
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		9.0%	-6.9%	3.8%	10.7%	-16.4%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազ-ների նկատմամբ		13.5%	-3.7%	12.5%	16.2%	3.5%
	Պետական արժեթղթեր						
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		21.2%	4.1%	25.1%	21.0%	12.6%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		31.6%	6.0%	35.0%	29.0%	6.8%
	Վարկեր փոխկապակցված անձանց և աշխատակիցներին		1.0%	-0.3%	1.5%	1.7%	-0.2%
	Հիմնական միջոցներ		3.2%	-0.4%	3.0%	3.4%	-1.3%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		17.2%	4.3%	17.2%	12.9%	2.0%
	Այլ արժեթղթեր						
	Այլ ակտիվներ		4.1%	-2.6%	3.4%	6.0%	-6.0%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.5%	0.0%	0.6%	0.6%	-0.1%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-1.9%	0.0%	-2.8%	-2.9%	-0.5%
	Ընդհանուր ակտիվներ		**100.0%**		**100.0%**	**100.0%**	
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ						
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանս. կազ-ների նկատմամբ		36.2%	-1.1%	33.9%	35.0%	0.8%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		15.0%	-7.9%	15.3%	23.2%	-9.1%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		30.0%	9.2%	34.9%	25.7%	4.1%
	Վճարվելիք տոկոսներ		1.3%	1.6%	0.8%	-0.7%	0.3%
	Այլ պարտավորություններ		17.5%	-1.8%	15.1%	16.9%	3.9%
	Ընդհանուր պարտավորություններ		**100.0%**		**100.0%**	**100.0%**	
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		110.8%	-0.9%	108.5%	109.4%	-3.7%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		69.7%	7.6%	66.5%	58.9%	6.8%
	Գլխավոր պահուստ		1.1%	-0.2%	1.0%	1.2%	-0.3%
	Վարկային կազ-ների կողմից հետ գնված կապիտալ		-11.3%	2.3%	-10.8%	-13.1%	3.7%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	0.1%	-1.1%	1.8%	3.0%	-2,8%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-4.0%	0.6%	-3.8%	-4.3%	4,1%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**100.0%**		**100.0%**	**100.0%**	

** Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները կառավարության նկատմամբ:*

Հավելված 19

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների եկամուտները և ծախսերը

հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	31.12.04	31.03.05	30.06.05	30.09.05	31.12.05	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04
Տոկոսային եկամուտներ	597829	216337	463328	744921	1072878	475049
Տոկոսային ծախսեր	111339	37934	91784	165541	224719	113380
Զուտ տոկոսային եկամուտներ	*486490*	*178403*	*371544*	*579380*	*848159*	*361669*
Ոչ տոկոսային եկամուտներ	127577	-43192	-46026	46366	178873	51296
Ոչ տոկոսային ծախսեր	614034	124505	290791	456693	661176	47142
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	*-486457*	*-167697*	*-336817*	*-410327*	*-482303*	*4154*
Հատկացումներ հնարավոր կորուստների պահուստին	773000	202414	349064	533140	794585	21585
Վերադարձ հնարավոր կորուստների պահուստից	961582	134408	265764	396886	620026	-341556
Զուտ մասհանումներ	*-188582*	*68006*	*83300*	*136254*	*174559*	*363141*
Համախառն եկամուտներ	1686988	307553	683066	1188173	1871777	184789
Համախառն ծախսեր	1498373	364853	731639	1155374	1680480	182107
Շահույթ մինչև հարկվելը	188615	-57300	-48573	32799	191297	2682
Զուտ շահույթ	155461	-57481	-48755	5887	80357	-75104
Չբաշխված շահույթ	*155461*	*-57481*	*-48755*	*5887*	*80357*	*-75104*

Հավելված 20

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումները

հազար ՀՀ դրամ

Ճյուղեր	31.12.04	31.03.05	30.06.05	30.09.05	31.12.05	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04
Արդյունաբերություն	1025809	1064718	1371295	1741930	2146931	109.3%
Գյուղատնտեսություն	400071	452375	536673	525025	504299	26.1%
Շինարարություն	97000	97000	112000	160864	194205	100.2%
Տրանսպորտ և կապ	70444	118388	133140	142319	159290	126.1%
Առևտուր	204310	265070	270017	325617	355902	74.2%
Ֆինանսական հատված	465348	529834	832629	988357	986374	112.0%
Սպառողական վարկեր	1172954	1452849	1576291	1743550	2241785	91.1%
Այլ ճյուղեր	321610	364025	522104	566051	579800	80.3%
Ընդամենը	**3757546**	**4344259**	**5354149**	**6193713**	**7168586**	**90.8%**

Հավելված 21

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի

Ճյուղեր	31.12.04	31.03.05	30.06.05	30.09.05	31.12.05	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04
Արդյունաբերություն	27.3%	24.5%	25.6%	28.1%	29.9%	2.6%
Գյուղատնտեսություն	10.6%	10.4%	10.0%	8.5%	7.0%	-3.6%
Շինարարություն	2.6%	2.2%	2.1%	2.6%	2.7%	0.1%
Տրանսպորտ և կապ	1.9%	2.7%	2.5%	2.3%	2.2%	0.3%
Առևտուր	5.4%	6.1%	5.0%	5.3%	5.0%	-0.5%
Ֆինանսական հատված	12.4%	12.2%	15.6%	16.0%	13.8%	1.4%
Սպառողական վարկեր	31.2%	33.4%	29.4%	28.2%	31.3%	0.1%
Այլ ճյուղեր	8.6%	8.4%	9.8%	9.1%	8.1%	-0.5%
Ընդամենը	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	

Հավելված 22

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ ռիսկի դասերի

Դաս	31.12.04	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	31.03.05	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	30.06.05	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	30.09.05	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	31.12.05	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ
Ստանդարտ	4814781	89.2%	4933803	93.0%	5834651	91.5%	6493373	91.4%	6900450	89.9%
Հսկվող	353216	6.5%	172336	3.2%	450681	7.1%	462794	6.5%	355805	4.6%
Ոչ ստանդարտ	216971	4.0%	92406	1.7%	26997	0.4%	137491	1.9%	294391	3.8%
Կասկածելի	10707	0.2%	109231	2.1%	63779	1.0%	7190	0.1%	120925	1.6%
Անհուսալի		x		x		x		x		x
Ընդամենը	**5395675**	**100.0%**	**5307776**	**100.0%**	**6376108**	**100.0%**	**7100848**	**100.0%**	**7671571**	**100.0%**